IŠ ANKSTYVŲJŲ EILĖRAŠČIŲ

AUS DEN FRÜHEN GEDICHTEN

IŠ „VALANDŲ KNYGOS"

AUS „DAS STUNDEN-BUCH"

IŠ „VAIZDŲ KNYGOS"

AUS „DAS BUCH DER BILDER"

IŠ „NAUJŲJŲ EILĖRAŠČIŲ"

AUS „NEUE GEDICHTE"

IŠ „MARIJOS GYVENIMO"

AUS „DAS MARIEN-LEBEN"

DUINO ELEGIJOS

DUINESER ELEGIEN

IŠ „SONETŲ ORFĖJUI"

AUS „DIE SONETTE AN ORPHEUS"

IŠ NEĮĖJUSIŲ Į RINKINIUS EILĖRAŠČIŲ

AUS DEN GEDICHTEN, DIE IN DIE SAMMLUNGEN NICHT EINGEGANGEN SIND

vertė

V. P. BLOŽĖ

A. DANIELIUS

J. DEGUTYTĖ

A. GAILIUS

S. GEDA

J. JUŠKAITIS

H. NAGYS

RAINER MARIA RILKE

POEZIJA

DIE GEDICHTE

LIETUVOS
RAŠYTOJŲ
SĄJUNGOS
LEIDYKLA

Vilnius
1996

UDK 830(436)-3
Ri-67

VOKIŠKI TEKSTAI IŠ:

Rainer Maria Rilke
DIE GEDICHTE
LEIPZIG,
INSEL-VERLAG

SUDARĖ
Sigitas Geda

ISBN 9986-413-75-3

IŠ ANKSTYVŲJŲ EILĖRAŠČIŲ

AUS DEN FRÜHEN GEDICHTEN

VOLKSWEISE

Mich rührt so sehr
böhmischen Volkes Weise,
schleicht sie ins Herz sich leise,
macht sie es schwer.

Wenn ein Kind sacht
singt beim Kartoffeljäten,
klingt dir sein Lied im späten
Traum noch der Nacht.

Magst du auch sein
weit über Land gefahren,
fällt es dir doch nach Jahren
stets wieder ein.

LIAUDIES MELODIJA

Kaip man graudu,
čekų daina lyg virkdė,
tyliai užgauna širdį
liūdint aidu.

Kai tik dainuos
vaikas kur po bulvieną,
liesis nakčia į vieną
net ir sapnuos.

Net pamirštos
metai kur nors atminę
gaidą jos ašarinę
man pakartos.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Sie hatte keinerlei Geschichte,
ereignislos ging Jahr um Jahr –
auf einmal kams mit lauter Lichte...
die Liebe oder was das war.

Dann plötzlich sah sie's bang zerrinnen,
da liegt ein Teich vor ihrem Haus...
So wie ein Traum scheints zu beginnen,
und wie ein Schicksal geht es aus.

* * *

Nebuvo nieko atsitikę,
jai metai slinko paprastai. –
Staiga iškilo ir ištiko:
ar ką... ar meilę pamatai.

Sutirpo, liko lyg bežodė,
vanduo pilkavo prie namų...
Taip iš pradžių sapnu atrodė,
o pasirodė likimu.

Vertė J. Juškaitis

ADVENT

Es treibt der Wind im Winterwalde
die Flockenherde wie ein Hirt,
und manche Tanne ahnt, wie balde
sie fromm und lichterheilig wird;
und lauscht hinaus. Den weißen Wegen
streckt sie die Zweige hin – bereit,
und wehrt dem Wind und wächst entgegen
der einen Nacht der Herrlichkeit.

ADVENTAS

Pradėjo lyg piemuo gint vėjas
snieguolių kaimenes giria,
ir eglės, šerkšnui suspindėjus,
su savo nuojauta gilia
šventos liepsnos prieš tolių tylą
šakas į baltą kelią ties;
ir dieviškai didybei kyla
vienos vienintelės nakties.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Der Bach hat leise Melodien,
und fern ist Staub und Stadt.
Die Wipfel winken her und hin
und machen mich so matt.

Der Wald ist wild, die Welt ist weit,
mein Herz ist hell und groß.
Es hält die blasse Einsamkeit
mein Haupt in ihrem Schooß.

* * *

Vandens melodija kukli,
ir miestas, dulkės tols.
Viršūnėms supantis guli
ir pats gamtos gal toks.

Vien miškas, žemė tolima,
man didelė širdis.
Ant savo kelių vienuma
man galvą paguldys.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Purpurrote Rosen binden
möcht ich mir für meinen Tisch
und, verloren unter Linden,
irgendwo ein Mädchen finden,
klug und blond und träumerisch.

Möchte seine Hände fassen,
möchte knieen vor dem Kind
und den Mund, den sehnsuchtblassen,
mir von Lippen küssen lassen,
die der Frühling selber sind.

* * *

Rinkt į puokštę rožės traukia
purpuro raudonumu
ir surast – po liepom laukia
gal svajinga šviesiaplaukė:
skinamų ir nešamų.

Atsiklaupčiau, ranką duotą
imčiau, glausčiau prie peties
ilgesingai baltą skruostą,
išmintingos pabučiuotą,
lyg pavasario paties.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Das ist die Sehnsucht: wohnen im Gewoge
und keine Heimat haben in der Zeit.
Und das sind Wünsche: leise Dialoge
täglicher Stunden mit der Ewigkeit.

Und das ist Leben. Bis aus einem Gestern
die einsamste von allen Stunden steigt,
die, anders lächelnd als die andern Schwestern,
dem Ewigen entgegenschweigt.

* * *

Tai ilgesys: vis būti be tėvynės
laike, kur viskas virsta vilnimis.
Tai norai: valandų kasdienių tylūs
pašnekesiai su amžinybe vis.

Ir tai gyvenimas. Kol vienišiausia
iš valandų visų iškildama
kitaip, negu jos sesers, šypsosi galiausia
prieš Amžinąjį tildama.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Die armen Worte, die im Alltag darben,
die unscheinbaren Worte, lieb ich so.
Aus meinen Festen schenk ich ihnen Farben,
da lächeln sie und werden langsam froh.

Ihr Wesen, das sie bang in sich bezwangen,
erneut sich deutlich, daß es jeder sieht;
sie sind noch niemals im Gesang gegangen
und schauernd schreiten sie in meinem Lied.

* * *

O žodžiai, žodžiai, kasdienybę kentę,
aš myliu tuos žodžius šiokių dienų.
Jie šypsos man, kada per savo šventę
ir jos spalvas jiems džiaugtis dalinu.

Patiems nežinant, ką paslėpę savo
drovumuos, tars su skaidruma nauja;
jie dar giedoti niekados negavo
ir eina, dreba mano dainoje.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Der Abend ist mein Buch. Ihm prangen
die Deckel purpurn in Damast;
ich löse seine goldnen Spangen
mit kühlen Händen, ohne Hast.

Und lese seine erste Seite,
beglückt durch den vertrauten Ton, –
und lese leiser seine zweite,
und seine dritte träum ich schon.

* * *

Knyga man vakaras. Aplenkus
jį visą purpuro spalva.
Atleidžia mano vėsios rankos
auksinę sagtį palengva.

Ir taip skaitau jo pirmą lapą,
lyg balsą artimą juo neš, –
ir sulaikau nuo antro kvapą,
ir trečią jau sapnuoju aš.

Vertė J. Juškaitis

IŠ „VALANDŲ KNYGOS"

AUS „DAS STUNDEN-BUCH"

* * *

Da neigt sich die Stunde und rührt mich an
mit klarem, metallenem Schlag:
mir zittern die Sinne. Ich fühle: ich kann –
und ich fasse den plastischen Tag.

Nichts war noch vollendet, eh ich es erschaut,
ein jedes Werden stand still.
Meine Blicke sind reif, und wie eine Braut
kommt jedem das Ding, das er will.

Nichts ist mir zu klein und ich lieb es trotzdem
und mal es auf Goldgrund und groß,
und halte es hoch, und ich weiß nicht wem
löst es die Seele los...

* * *

Ir štai valanda jau paliečia mane
skardžiuoju metalo dūžiu.
Ir virpčioja mintys, ir skleidžias, jaučiu,
iš rankų spalvota diena.

Dar nebaigta niekas, bet šviečias pro nuojautą,
kas įkūnyta bus.
Ir mano žvilgsniui atvertam – kaip nuotaka
kiekvienas daiktas paklus.

Man nieko nėr mažo: myliu ir tapau
aukso fone jį ištisai.
Iškėlęs laikau ir kažkam – nežinau –
išlaisvina sielą jisai...

Vertė J. Degutytė

* * *

Ich lebe mein Leben in wachsenden Ringen,
die sich über die Dinge ziehn.
Ich werde den letzten vielleicht nicht vollbringen,
aber versuchen will ich ihn.

Ich kreise um Gott, um den uralten Turm,
und ich kreise jahrtausendelang;
und ich weiß noch nicht: bin ich ein Falke, ein Sturm
oder ein großer Gesang.

* * *

Rievėm besivijančiom gyvenu –
per daiktus jos plyti.
Gal paskutinė ir nepalies delnų,
bet geidžiu išbandyti.

Ir skrieju į Dievą, tą kuorą aukštą,
virš tūkstantmečių visų.
Ir nežinau, kas – audra ar paukštis,
ar giesmė esu.

Vertė J. Degutytė

* * *

Ich liebe meines Wesens Dunkelstunden,
in welchen meine Sinne sich vertiefen;
in ihnen hab ich, wie in alten Briefen,
mein täglich Leben schon gelebt gefunden
und wie Legende weit und überwunden.

Aus ihnen kommt mir Wissen, daß ich Raum
zu einem zweiten zeitlos breiten Leben habe.
Und manchmal bin ich wie der Baum,
der, reif und rauschend, über einem Grabe
den Traum erfüllt, den der vergangne Knabe
(um den sich seine warmen Wurzeln drängen)
verlor in Traurigkeiten und Gesängen.

* * *

Aš myliu savo valandas tamsias, man šventa:
jausmai į jas panirdami gilėja;
jos leidžia rasti, lyg seni laiškai gulėję,
gyvenimą kasdienį, kartą jau gyventą
ir nugalėtą ir kaip tolimą legendą.

Iš jų žinia ateina man, kad erdvę platume
turiu antram gyvenimui, kuris be laiko truko.
Aš kartais lyg virš kapo medis: po žeme
ties pat juo sapnas giesmėse ir liūdesiuos nutrūko,
ir sapną to numirusio berniuko
(apsikabinamo šaknų kaip glėbio šilto)
jis nokdamas ir ošdamas išpildo.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Du, Nachbar Gott, wenn ich dich manchesmal
in langer Nacht mit hartem Klopfen störe, –
so ists, weil ich dich selten atmen höre
und weiß: Du bist allein im Saal.
Und wenn du etwas brauchst, ist keiner da,
um deinem Tasten einen Trank zu reichen:
Ich horche immer. Gieb ein kleines Zeichen.
Ich bin ganz nah.

Nur eine schmale Wand ist zwischen uns,
durch Zufall; denn es könnte sein:
ein Rufen deines oder meines Munds –
und sie bricht ein
ganz ohne Lärm und Laut.

Aus deinen Bildern ist sie aufgebaut.

Und deine Bilder stehn vor dir wie Namen.
Und wenn einmal das Licht in mir entbrennt,
mit welchem meine Tiefe dich erkennt,
vergeudet sichs als Glanz auf ihren Rahmen.

Und meine Sinne, welche schnell erlahmen,
sind ohne Heimat und von dir getrennt.

* * *

Kaimyne Dieve, jei naktim už sienos
tave trukdau kada bilsmu gaudžiu,
tai tik todėl, kad aš tave girdžiu
alsuojant ir žinau: tu menėj vienas.
Ir niekas, jei ištiktų negalia,
tau gerti nepaduos, nors tiesi ranką,
o aš klausaus. Vien ženklo man užtenka:
juk aš šalia.

Tarp mudviejų juk atsitiktinai
tik siena ši; ir jei kada išsprūs
šūksnys iš lūpų tau ar man, jinai
galbūt sugrius,
gal subyrės visai.

Iš tavo ji paveikslų ištisai.

Paveikslai kaip vardai tave paslėpę.
Ir jeigu kartais mano gelmėse
sužibs tave įžvelgianti šviesa,
tik rėmų blizgesys jai atsiliepia.

Ir vėl jutimai mano išsikvėpę
vis nuo tavęs toli, vis tremtyse.

Vertė A. Gailius

* * *

Wenn es nur einmal so ganz stille wäre.
Wenn das Zufällige und Ungefähre
verstummte und das nachbarliche Lachen,
wenn das Geräusch, das meine Sinne machen,
mich nicht so sehr verhinderte am Wachen – :

Dann könnte ich in einem tausendfachen
Gedanken bis an deinen Rand dich denken
und dich besitzen (nur ein Lächeln lang),
um dich an alles Leben zu verschenken
wie einen Dank.

* * *

Kad taip tikra tyla nors kartą stotų.
Kad visa, kas netvirta ir miglota,
nurimtų, kad neliktų triukšmo šito,
kurį jutimai kelia išblaškyti,
kad man kaimynų juokas nekliudytų, –

tada tūkstanteriopai išmąstyti
lig pabaigos galėčiau tavo mintį,
tave pastverti (mirksnį, kol šypsais),
kaip padėką tave pasidalinti
ir su visais.

Vertė A. Gailius

* * *

Ich lebe grad, da das Jahrhundert geht.
Man fühlt den Wind von einem großen Blatt,
das Gott und du und ich beschrieben hat
und das sich hoch in fremden Händen dreht.

Man fühlt den Glanz von einer neuen Seite,
auf der noch Alles werden kann.

Die stillen Kräfte prüfen ihre Breite
und sehn einander dunkel an.

* * *

Kaip tik ant amžių slenksčio gyvenu.
Nuo begalinio lapo dvelkia vėju, –
jame tu, aš ir Dievas rašinėjom,
bet jis aukštai ant rankų svetimų.

Spėjam, kaip spindi jo antroji pusė,
kur dar mums Viskas atsitiks.

Nebylės jėgos tamsoje suklusę
ir žvelgia viena kitai į akis.

Vertė J. Degutytė

* * *

Būnu su didžio lapo dvelkimu.
Esu, kur susitinka amžiai du,
kai jį prirašėm Dievas, aš ir tu,
užverst iškeltą rankų svetimų.

Jauti, kaip spindi puslapis jo naujas,
jame dar viskas atsitiks.

Jo ploto tylios jėgos reikalaujas
ir tamsiai žiūris į akis.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Du Dunkelheit, aus der ich stamme,
ich liebe dich mehr als die Flamme,
welche die Welt begrenzt,
indem sie glänzt
für irgend einen Kreis,
aus dem heraus kein Wesen von ihr weiß.

Aber die Dunkelheit hält alles an sich:
Gestalten und Flammen, Tiere und mich,
wie sie's errafft,
Menschen und Mächte –

Und es kann sein: eine große Kraft
rührt sich in meiner Nachbarschaft.

Ich glaube an Nächte.

* * *

Tu, tamsa, tavo gelmės ugdė
mane mielesnės man už ugnį,
kur savo apsupties
rate apšvies
pasaulį: po liepsna
nežino, kas už jos, būtybė nė viena.

Bet pasigriebus viską tamsa lyg delne:
pavidalus ir ugnis, gyvius ir mane,
galų gale
žmonės joj patys –

Ir gali būti: didi galia
nerimsta visai man šalia.

Tikėtinos naktys.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Ich finde dich in allen diesen Dingen,
denen ich gut und wie ein Bruder bin;
als Samen sonnst du dich in den geringen
und in den großen giebst du groß dich hin.

Das ist das wundersame Spiel der Kräfte,
daß sie so dienend durch die Dinge gehn:
in Wurzeln wachsend, schwindend in die Schäfte
und in den Wipfeln wie ein Auferstehn.

* * *

Tave randu visuos daiktuos: prigludus
prie jų širdis su jais susibroliuos,
mažuos tu šildais lyg prieš saulę grūdas
ir dalinies gausingai dideliuos.

Jėgų tokie žaidimai stebuklingi,
jog eidami per daiktus taip jie duos
šaknims ugdyt, nuvysti koto lingei
ir keltis iš numirusių žieduos.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Wie der Wächter in den Weingeländen
seine Hütte hat und wacht,
bin ich Hütte, Herr, in deinen Händen
und bin Nacht, o Herr, von deiner Nacht.

Weinberg, Weide, alter Apfelgarten,
Acker, der kein Frühjahr überschlägt,
Feigenbaum, der auch im marmorharten
Grunde hundert Früchte trägt:

Duft geht aus aus deinen runden Zweigen.
Und du fragst nicht, ob ich wachsam sei;
furchtlos, aufgelöst in Säften, steigen
deine Tiefen still an mir vorbei.

* * *

Lyg namelis sargui vynuogyne
tavo rankose esu,
Viešpatie, prieš tavo naktį gryną
aš naktis, o Viešpatie visų.

Vynuogienojas, laukas be arimo,
ganykla, senoji obelis,
figmedis, kuris net marmurinę
uolą uogom apdalys:

tai ten tavo kvepiančios šakelės.
Tu neklausi, ar budžiu, ar ne.
Plūsta syvais ir be baimės kelias
tyliai tavo gelmės pro mane.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Es lärmt das Licht im Wipfel deines Baumes
und macht dir alle Dinge bunt und eitel,
sie finden dich erst wenn der Tag verglomm.
Die Dämmerung, die Zärtlichkeit des Raumes,
legt tausend Hände über tausend Scheitel,
und unter ihnen wird das Fremde fromm.

Du willst die Welt nicht anders an dich halten
als so, mit dieser sanftesten Gebärde.
Aus ihren Himmeln greifst du dir die Erde
und fühlst sie unter deines Mantels Falten.

Du hast so eine leise Art zu sein.
Und jene, die dir laute Namen weihn,
sind schon vergessen deiner Nachbarschaft.

Von deinen Händen, die sich bergig heben,
steigt, unsern Sinnen das Gesetz zu geben,
mit dunkler Stirne deine stumme Kraft.

* * *

Triukšmaudama viršūnėj tavo medį
šviesa daiktais išskirsto margaspalviais,
tave jie randa gęstant dienai šiai.
Apyblanda, erdvės švelnumas, deda
daugybę rankų liest daugybės galvas,
ir svetimumai glaudžias pamaldžiai.

Švelniausiu šituo judesiu tu glostei
pasaulį, taip tu nori, taip ir temę.
Pasigriebi iš jos padangių žemę
laikyti priglaustą drabužio klostei.

Taip tylumos gilybėse esi.
O kas vardais garsina, tie visi
užmiršta, kad šalia jų tu tyli.

Mums tavo rankos keliasi didesnės
už kalnus – su tamsia kakta mums dėsnius
galybė tavo duoda nebyli.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Dich wundert nicht des Sturmes Wucht, –
du hast ihn wachsen sehn; –
die Bäume flüchten. Ihre Flucht
schafft schreitende Alleen.
Da weißt du, der vor dem sie fliehn
ist der, zu dem du gehst,
und deine Sinne singen ihn,
wenn du am Fenster stehst.

Des Sommers Wochen standen still,
es stieg der Bäume Blut;
jetzt fühlst du, daß es fallen will
in den der Alles tut.
Du glaubtest schon erkannt die Kraft,
als du die Frucht erfaßt,
jetzt wird sie wieder rätselhaft,
und du bist wieder Gast.

Der Sommer war so wie dein Haus,
drin weißt du alles stehn –
jetzt mußt du in dein Herz hinaus
wie in die Ebene gehn.
Die große Einsamkeit beginnt,
die Tage werden taub,
aus deinen Sinnen nimmt der Wind
die Welt wie welkes Laub.

* * *

Tavęs nestebina audra –
matei bekylant ją;
o medžiai skuba. Jų vora
pavirtus alėja.
Nuo to jie bėga, pas kurį
tu pats, žinai, žengi,
kurį tu juslėmis giri,
kada laukan žvelgi.

Savaitėm vasaros tykios
vis mušusi čiurkšle,
pas tą, kurs viską surikiuos,
sugrįžta jau sula.
Su vaisium, rodėsi, kartu
ir galią pažinai,
bet ji ir vėl mįslė, o tu
ir vėl svetys čionai.

Tau buvo vasara – namai,
kur viską dar meni;
kaip lygumon dabar ūmai
į širdį išeini.
Vėl didelė vienatvė bus,
kurčias dienas skaitys.
Nuo juslių vėjas kaip lapus
pasaulį nukratys.

Durch ihre leeren Zweige sieht
der Himmel, den du hast;
sei Erde jetzt und Abendlied
und Land, darauf er paßt.
Dehmütig sei jetzt wie ein Ding,
zu Wirklichkeit gereift, –
daß Der, von dem die Kunde ging,
dich fühlt, wenn er dich greift.

Tau likusio dangaus gelmė
žiūrės pro jų šakas;
dabar būk vakaro giesmė
ir kraštas, jai tinkąs.
Prinok tikrovei, iš tiesų
būk daiktas nuolankus –
lai Tas, kurs lūpose visų,
pajunta: tu sunkus.

Vertė A. Gailius

* * *

Ich bete wieder, du Erlauchter,
du hörst mich wieder durch den Wind,
weil meine Tiefen niegebrauchter
rauschender Worte mächtig sind.

Ich war zerstreut; an Widersacher
in Stücken war verteilt mein Ich.
O Gott, mich lachten alle Lacher
und alle Trinker tranken mich.

In Höfen hab ich mich gesammelt
aus Abfall und aus altem Glas,
mit halbem Mund dich angestammelt,
dich, Ewiger aus Ebenmaß.
Wie hob ich meine halben Hände
zu dir in namenlosem Flehn,
daß ich die Augen wiederfände,
mit denen ich dich angesehn.

Ich war ein Haus nach einem Brand,
darin nur Mörder manchmal schlafen,
eh ihre hungerigen Strafen
sie weiterjagen in das Land;
ich war wie eine Stadt am Meer,
wenn eine Seuche sie bedrängte,
die sich wie eine Leiche schwer
den Kindern an die Hände hängte.

* * *

Aš vėl meldžiuosi tau, Šviesiausias,
per vėją vėl mane girdi,
nes gelmėse man šniokščia gausūs
žodžiai, dar niekad netarti.

Buvau pabiręs, piktadarių
išsidalintas visiškai,
buvau gėrimas tiem, kas geria,
kas juokias – tiem buvau juokai.

Save šiukšlynuose už vartų
rinkau, nes šukės vien buvau,
O Vieningiausias, tavo vardą
puse burnos skiemenavau.
Nors pusės rankų nebetekęs,
vis tiek jas tiesti mėginau,
meldžiau, kad atsirastų akys,
tave regėjusios seniau.

Buvau po gaisro palikta
gryčia, kur žmogžudžiai pamiega,
kol vėl, skubiai pakirdę, bėga, –
bausmė juos genasi pikta.
Buvau pajūryje ligos,
ūmai išplitusios, apsėstas,
negyvėlio kietuos naguos
vaikų sugniaužęs ranką miestas.

Ich war mir fremd wie irgendwer,
und wußte nur von ihm, daß er
einst meine junge Mutter kränkte
als sie mich trug,
und daß ihr Herz, das eingeengte,
sehr schmerzhaft an mein Keimen schlug.

Jetzt bin ich wieder aufgebaut
aus allen Stücken meiner Schande,
und sehne mich nach einem Bande,
nach einem einigen Verstande,
der mich wie *ein* Ding überschaut, –
nach deines Herzens großen Händen –
(o kämen sie doch auf mich zu).
Ich zähle mich, mein Gott, und du,
du hast das Recht, mich zu verschwenden.

Sau svetimas žmogus visai,
tiek težinojau, kad jisai
dar įsčiose motulę skriaudė,
kad nuolatos
jutau širdies plakimą skaudų –
vos daigas vandenuos šiltuos.

Šit susidėsčiau iš visų
savosios gėdos gabalėlių,
bet vientisumo trūksta sielai,
to proto, kurs įžvelgtų vėlei,
kad vienas daiktas aš esu, –
tavos širdies delnų pavėsio
(o, kad užslinktų jis greičiau).
Save aš, Dieve, suskaičiau.
Švaistyk mane, jei panorėsi.

Vertė A. Gailius

* * *

Lösch mir die Augen aus: ich kann dich sehn,
wirf mir die Ohren zu: ich kann dich hören,
und ohne Füße kann ich zu dir gehn,
und ohne Mund noch kann ich dich beschwören.
Brich mir die Arme ab, ich fasse dich
mit meinem Herzen wie mit einer Hand,
halt mir das Herz zu, und mein Hirn wird schlagen,
und wirfst du in mein Hirn den Brand,
so werd ich dich auf meinem Blute tragen.

* * *

Akis man užgesink: tave matau;
užtrenk ausis: vis tiek tave girdėsiu,
be kojų pas tave ateit galėsiu
ir be burnos prisieksiu tau.
Nulaužk rankas, ir širdimi tave
tarytumei ranka lytėsiu aš,
jei širdį sustabdysi, plaks man smegenys,
o jei išdeginsi man smegenis,
tave manasai kraujas neš.

Vertė H. Nagys 1947-1995

* * *

Gesink akis: matyčiau be akių,
apkurtink: be ausų tave girdėčiau,
be lūpų tau prisiekčiau, kaip tikiu,
be kojų į tave ateit galėčiau.
Jei man rankas atimtum, tai tave
apimčiau širdimi aš kaip ranka,
jei širdį sustabdytum, smegens plaktų,
o jei uždegtum smegenis staiga,
tave neš mano kraujas kaip apšlaksto.

Vertė J. Juškaitis

* * *

In diesem Dorfe steht das letzte Haus
so einsam wie das letzte Haus der Welt.

Die Straße, die das kleine Dorf nicht hält,
geht langsam weiter in die Nacht hinaus.

Das kleine Dorf ist nur ein Übergang
zwischen zwei Weiten, ahnungsvoll und bang,
ein Weg an Häusern hin statt eines Stegs.

Und die das Dorf verlassen, wandern lang,
und viele sterben vielleicht unterwegs.

* * *

Toks vienas namas kaimo šio gale,
lyg būtų žemėje paskutiniu namu.

Iš kaimo kelias ties ta trobele
išbėga vesdamas į naktį tolumų.

Kaimelis šis tik perėja į du
tolius, baugina einant, net graudu,
prie pirkių kelias takeliu išnirs.

Ir kas paliko kaimą, eis daug valandų,
ir daugelis gal pakeliui išmirs.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Gale to kaimo – vieniša pirkia,
tarsi visam pasauly paskutinė.

Ir gatvė nuvingiuoja ties kerte
pro kaimą į nakties bežadę plynę.

Mažytis kaimas vien tiktai brasta
tarp tolumų dviejų – baikšti, nesuprasta,
namo takelis – prietiltis trapus.

Apleidę jį – su klystkelių našta
kažkur svetur suranda sau kapus.

Vertė J. Degutytė

* * *

Du bist die Zukunft, großes Morgenrot
über den Ebenen der Ewigkeit.
Du bist der Hahnschrei nach der Nacht der Zeit,
der Tau, die Morgenmette und die Maid,
der fremde Mann, die Mutter und der Tod.

Du bist die sich verwandelnde Gestalt,
die immer einsam aus dem Schicksal ragt,
die unbejubelt bleibt und unbeklagt
und unbeschrieben wie ein wilder Wald.

Du bist der Dinge tiefer Inbegriff,
der seines Wesens letztes Wort verschweigt
und sich den Andern immer anders zeigt:
dem Schiff als Küste und dem Land als Schiff.

* * *

Tu ateitis, didi aušra, kur švis
virš amžinybės lygumų ir švies.
Rytinė gaidgystė po laiko tu nakties,
rasa, mišių rimtis, mergelė, ties
ja pašalietis, motina tu ir mirtis.

Tu besikaitantis pavidalas esi,
kurs vienišas kiekvieno likime,
kurs lyg laukinis miškas, nors tankme
ir eina skundai ir džiaugsmai visi.

Tu sakanti, vidinė giluma daiktų,
kurios nieks paskutinio žodžio nesuvoks
ir sakymas kurios kitam visai kitoks:
laivu bus krantui, laivui bus krantu.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Jetzt reifen schon die roten Berberitzen,
alternde Astern atmen schwach im Beet.
Wer jetzt nicht reich ist, da der Sommer geht,
wird immer warten und sich nie besitzen.

Wer jetzt nicht seine Augen schließen kann,
gewiß, daß eine Fülle von Gesichten
in ihm nur wartet bis die Nacht begann,
um sich in seinem Dunkel aufzurichten: –
der ist vergangen wie ein alter Mann.

Dem kommt nichts mehr, dem stößt kein Tag mehr zu,
und alles lügt ihn an, was ihm geschieht;
auch du, mein Gott. Und wie ein Stein bist du,
welcher ihn täglich in die Tiefe zieht.

* * *

Raugerškis nokdamas raudonai dega,
alsuoja astrai aitriame sode.
Jei kas beturtis vasaros viešnagėj,
tas nieko nesulauks jau niekada.

Kas po vokais užspaustais nepajus
veidų procesijos, kuri tik laukia
nakties pradžios, kad pro tamsos ūkus
jame ji išsiskleistų tarsi šaukiant, –
tas jau pražuvęs, persenęs žmogus.

Nebenustebins jo diena šviesi,
nes visa melas po tuo dangumi.
Tu, Dieve, irgi. Kaip akmuo esi,
kursai kasdien jį prarajon stumi.

Vertė J. Degutytė

* * *

Raugerškiai noksta sirpdami raudonai,
nuo astrų sodas kvepia pats gėle.
Kas dar beturtis vasaros gale,
tas lauks ir lauks ir liks bedalio duonai.

Kas neišvysta, kai sudedami
blakstienomis akių vokai per tylą,
kaip reginiai laukią su naktimi
prasidedančia jo tamsoj pakyla, –
tas tuščias senis savo vidumi.

Per dieną nieks tam, dienos ne su tuo,
tam visa melas po jų dangumi;
ir tu, o mano Dieve. Kaip akmuo
kasdien jį vien į dugną gramzdini.

Vertė J. Juškaitis

* * *

In tiefen Nächten grab ich dich, du Schatz.
Denn alle Überflüsse, die ich sah,
sind Armut und armsäliger Ersatz
für deine Schönheit, die noch nie geschah.

Aber der Weg zu dir ist furchtbar weit
und, weil ihn lange keiner ging, verweht.
O du bist einsam. Du bist Einsamkeit,
du Herz, das zu entfernten Talen geht.

Und meine Hände, welche blutig sind
vom Graben, heb ich offen in den Wind,
so daß sie sich verzweigen wie ein Baum.
Ich sauge dich mit ihnen aus dem Raum
als hättest du dich einmal dort zerschellt
in einer ungeduldigen Gebärde,
und fielest jetzt, eine zerstäubte Welt,
aus fernen Sternen wieder auf die Erde
sanft wie ein Frühlingsregen fällt.

* * *

Naktim, tu lobi, aš tave kasu,
nes tos puikybės, kur matau, yra
tik skurdas – neužtektų net visų,
kokia bus tavo gražuma tyra.

Bet baisūs kelio toliai į tave
ir neinant užpustys smėlius dygius.
Tu vienišas. Esi tu vienatve,
širdie tu, į toliausiuosius žygius.

Ir nuo kasimo kruvinas rankas
į vėją pakeliu tiesiog plikas
šakotis tarsi medžiui šakomis.
Tave semiuosi iš erdvės jomis,
tarytum kartą mostas nekantrus
sutrupino tave ir šiandien remia,
kad kristum vėlei per ūkus purkštus
iš tolimų žvaigždžių švelnus į žemę
tu lyg pavasario lietus.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Denn, Herr, die großen Städte sind
verlorene und aufgelöste;
wie Flucht vor Flammen ist die größte, –
und ist kein Trost, daß er sie tröste,
und ihre kleine Zeit verrinnt.

Da leben Menschen, leben schlecht und schwer,
in tiefen Zimmern, bange von Gebärde,
geängsteter denn eine Erstlingsherde;
und draußen wacht und atmet deine Erde,
sie aber sind und wissen es nicht mehr.

Da wachsen Kinder auf an Fensterstufen,
die immer in demselben Schatten sind,
und wissen nicht, daß draußen Blumen rufen
zu einem Tag voll Weite, Glück und Wind, –
und müssen Kind sein und sind traurig Kind.

* * *

O Viešpatie, didieji miestai
jau nepaguodžiami ir prarasti.
Kur bėgti, kai ugnies versmė arti?
Ir nėr vilties jų neramioj lemty,
ir laikas jų mažytis blėsta.

Gyvena ten skurde ir maišaty;
palėpės duslios ir veidai pritemę.
Ir žmonės tarsi kaimenė baugšti.
O juk aplink alsuoja tavo žemė.
Bet ji visai užgeso atminty.

O ant palangių auga ten vaikai
vis tam pačiam tamsėjančiam pavėsy.
Ir jie nežino, kad lauke žiedai
į erdvę kviečia, į žaidimų šviesą.
Liūdni vaikai – net saulėn nesitiesia.

Da blühen Jungfraun auf zum Unbekannten
und sehnen sich nach ihrer Kindheit Ruh;
das aber ist nicht da, wofür sie brannten,
und zitternd schließen sie sich wieder zu.
Und haben in verhüllten Hinterzimmern
die Tage der enttäuschten Mutterschaft,
der langen Nächte willenloses Wimmern
und kalte Jahre ohne Kampf und Kraft.
Und ganz im Dunkel stehn die Sterbebetten,
und langsam sehnen sie sich dazu hin;
und sterben lange, sterben wie in Ketten
und gehen aus wie eine Bettlerin.

Pražysta nuotakos nežinomybei
ir ilgisi vaikystės prarastos.
Troškimai perdegę krūtinėj slypi,
ir vėl kartėly užsisklendžia jos.
Alsių kamarų užkabariuos tūno
jų dienos motinystės apviltos
ir ilgos naktys pratisos raudos,
ir metai stingdančio bejėgiškumo.
Tamsoj jų lovos – nakčiai paskutinei,
kurios jau ilgis jų tuščia širdis;
ir miršta jos ilgai lyg su grandinėm,
ir elgetom išeina pro duris.

Vertė J. Degutytė

* * *

Ich will ihn preisen. Wie vor einem Heere
die Hörner gehen, will ich gehn und schrein.
Mein Blut soll lauter rauschen denn die Meere,
mein Wort soll süß sein, daß man sein begehre,
und doch nicht irre machen wie der Wein.

Und in den Frühlingsnächten, wenn nicht viele
geblieben sind um meine Lagerstatt,
dann will ich blühn in meinem Saitenspiele
so leise wie die nördlichen Aprile,
die spät und ängstlich sind um jedes Blatt.

Denn meine Stimme wuchs nach zweien Seiten
und ist ein Duften worden und ein Schrein:
die eine will den Fernen vorbereiten,
die andere muß meiner Einsamkeiten
Gesicht und Seligkeit und Engel sein.

* * *

Jį noriu garsinti. Kaip prieš didžius pulkus
ragai žygiuoja, eisiu aš ir šauksiu.
Ir mano kraujas tegaudžia garsiau už vandenis piktus,
ir mano žodis tebūnie – kad geistų jo – saldus,
bet vis dėlto kaip vynas, taip žmonių teneapgauna.

O kai pavasario naktim nedaugelis paliktų
aplink mane sustoję kur nors pakelėj,
tada norėčiau pražydėti savo stygų
tyliam skambėjime, kaip šiaurėje vėlai
ir nuostabiai bailiai balandžio mėnuo žydi.

Nes mano balsas dviem šakom išsišakojo –
yra kaip šauksmas ir kaip kvapas tuo pačiu:
pirmoji kalba tiktai apie tolimą kelionę,
antroji turi mano vienumų
ir veidą, ir išganymą, ir angelą atstoti.

Vertė H. Nagys 1940

* * *

Jį noriu garsint. Eit ir šaukt, kaip turi
pirma kariuomenės skardent šaukliai ragus.
Reiks mano kraujui gaust garsiau už jūrą,
apsals man žodžiai trokšt jo lyg užbūrę,
bet ne kaip vynas klystantis svaigus.

Ir naktimis pavasarių, kai lygu
aplinkui ir mažai kas netolies,
pražyst norėčiau skambinime stygų
taip tyliai, kaip žiemiuos balandžiai tykų
vėlyvą lapą leidžiant apsiklės.

Nes mano balsas dviem šakom šakosis
kaip šauksmas ir kaip kvapas nuostabus:
viena vadins viltims kelionės tolimosios,
kita vienatvių vientulystės vien manosios
palaima, veidas, angelas tebus.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Des Armen Haus ist wie ein Altarschrein.
Drin wandelt sich das Ewige zur Speise,
und wenn der Abend kommt, so kehrt es leise
zu sich zurück in einem weiten Kreise
und geht voll Nachklang in sich ein.

Des Armen Haus ist wie ein Altarschrein.

Des Armen Haus ist wie des Kindes Hand.
Sie nimmt nicht, was Erwachsene verlangen;
nur einen Käfer mit verzierten Zangen,
den runden Stein, der durch den Bach gegangen,
den Sand, der rann, und Muscheln, welche klangen;
sie ist wie eine Waage aufgehangen
und sagt das allerleiseste Empfangen
langschwankend an mit ihrer Schalen Stand.

Des Armen Haus ist wie des Kindes Hand.

Und wie die Erde ist des Armen Haus:
Der Splitter eines künftigen Kristalles,
bald licht, bald dunkel in der Flucht des Falles;
arm wie die warme Armut eines Stalles, –
und doch sind Abende: da ist sie alles,
und alle Sterne gehen von ihr aus.

* * *

Vargdienių prieglauda kaip tabernakulis yra.
Joje lig valgio amžinybė nusileidus,
o vakaras ateina, aidą vis tykesnis aidas
palydi, šitaip ji atgal į aukštį sklaidos
ir užsidaro savo tolyje tyla.

Vargdienių prieglauda kaip tabernakulis yra.

Vargdienių prieglauda kaip kūdikio ranka.
Ji neima, kas dideliems bus duota;
tik laiko margą vabalą ūsuotą,
tik akmenuką, upės teliūskuotą,
smilčių srovelę, kriauklę ūžesiuotą;
nelyginant svarstyklės nuo neišmatuotų
siūbuote savo delną ji siūbuotų,
suvirpinama dulkele menka.

Vargdienių prieglauda kaip kūdikio ranka.

Ir kaip ši žemė prieglauda vargdienių pro vargus.
Kristalo būsimojo nuotrupa smulkutė,
bekrintant čia tamsi, čia rodanti šviesos akutę,
varginga tartum šilto skurdo kūtė, –
o vakarais tačiau: visi kampai atkutę,
ir joj visas žvaigždes užsidega dangus.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Die Städte aber wollen nur das Ihre
und reißen alles mit in ihren Lauf.
Wie hohles Holz zerbrechen sie die Tiere
und brauchen viele Völker brennend auf.

Und ihre Menschen dienen in Kulturen
und fallen tief aus Gleichgewicht und Maß,
und nennen Fortschritt ihre Schneckenspuren
und fahren rascher, wo sie langsam fuhren,
und fühlen sich und funkeln wie die Huren
und lärmen lauter mit Metall und Glas.

Es ist, als ob ein Trug sie täglich äffte,
sie können gar nicht mehr sie selber sein;
das Geld wächst an, hat alle ihre Kräfte
und ist wie Ostwind groß, und sie sind klein
und ausgeholt und warten, daß der Wein
und alles Gift der Tier- und Menschensäfte
sie reize zu vergänglichem Geschäfte.

* * *

O miestai grobio trokšdami putoja
ir viską neša ūžiančiu srautu.
Žvėris tarsi sausus medžius kapoja
ir guldo sau ant laužo daug tautų.

Ir žmonės jiems žemiausiai lenktis ima
ir grimzta vis po nuopuolių aklų,
ir savo brydę sraigišką vadina
laimėjimu, ir skuba praradiman,
ir tarsi kekšės žėri, ir užkimę
jie žvangina stiklu ir metalu.

Tarsi iliuzijos kas dieną juos kamuotų,
beviltiškai pražudo jie save;
jėgų taip maža jiems likimo duota,
o auksas glemžia juos kaip sietuva.
Tik vyno nepagirdoma srove
žmonių, žvėrių pasaulio aitrų nuodą
jie sveikina kaip laikiną paguodą.

Vertė J. Degutytė

IŠ „VAIZDŲ KNYGOS"

AUS „DAS BUCH DER BILDER"

AUS EINEM APRIL

Wieder duftet der Wald.
Es heben die schwebenden Lerchen
mit sich den Himmel empor, der unseren Schultern schwer war;
zwar sah man noch durch die Äste den Tag, wie er leer war, –
aber nach langen, regnenden Nachmittagen
kommen die goldübersonnten
neueren Stunden,
vor denen flüchtend an fernen Häuserfronten
alle die wunden
Fenster furchtsam mit Flügeln schlagen.

Dann wird es still. Sogar der Regen geht leiser
über der Steine ruhig dunkelnden Glanz.
Alle Geräusche ducken sich ganz
in die glänzenden Knospen der Reiser.

APIE VIENĄ BALANDŽIO MĖNESĮ

Vėlei kvepia miškai.
Aukštai ant sparnų vyturėliai
pakėlė dangų, slėgusį mums pečius taip sunkiai;
o neseniai pro šakas tuščios dienos dar sunkės, –
bet po lietingų popiečių vėlei
naujos ir žėrinčios auksu
valandos tvaska;
langai kruvini jų išsigandę baugščiai
plazda kaip paukščiai
tolimo miesto namų fasaduos.

Tada ateina tyla. Net lietus srūva
daug tyliau tamsiai žvilgančiais akmenim.
Visi garsai susigūžia aplink
spindinčius pumpurus ūgių.

Vertė H. Nagys 1947-1995

DIE LIEBENDE

Ja ich sehne mich nach dir. Ich gleite
mich verlierend selbst mir aus der Hand,
ohne Hoffnung, daß ich Das bestreite,
was zu mir kommt wie aus deiner Seite
ernst und unbeirrt und unverwandt.

... jene Zeiten: O wie war ich Eines,
nichts was rief und nichts was mich verriet;
meine Stille war wie eines Steines,
über den der Bach sein Murmeln zieht.

Aber jetzt in diesen Frühlingswochen
hat mich etwas langsam abgebrochen
von dem unbewußten dunkeln Jahr.
Etwas hat mein armes warmes Leben
irgendeinem in die Hand gegeben,
der nicht weiß was ich noch gestern war.

MYLINTI

Aš tavęs ilgiuos. Iš rankų sprūstu
sau – pati savęs aš netenku,
neturėdama vilties, kad tą užpūstų,
kas iš tavo pusės man užplūsta
taip rimtai, ir taip nuneigt sunku.

...Atmenu: viena buvau, nė vieno
neišduodama, nešaukiama,
kaip akmens, kuriuo vanduo sroveno
murmesiu, ana man ramuma.

O dabar pavasarį šį tyrą
tyliai ir mane kažkas atskyrė
nuo tų metų, kuriuose tamsu.
Vargšą šitą šiltą būvį mano
duoda į rankas vienam, kurs nenumano,
kas dar vakar buvusi esu.

Vertė J. Juškaitis

DIE BRAUT

Ruf mich, Geliebter, ruf mich laut!
Laß deine Braut nicht so lange am Fenster stehn.
In den alten Platanenalleen
wacht der Abend nicht mehr:
sie sind leer.

Und kommst du mich nicht in das nächtliche Haus
mit deiner Stimme verschließen,
so muß ich mich aus meinen Händen hinaus
in die Gärten des Dunkelblaus
ergießen...

NUOTAKA

Mylimasai, pašauk mane garsiau!
Neleisk savo nuotakai laukti taip ilgai.
Jau platanuos senuos ties langais
tamsumos nematyt –
jie tušti.

Ir jei neateisi manęs užrakint
tamsiam name savo žodžiais,
turėsiu iš rankų savųjų ištvint
į mėlynus sodus,
į sodus...

Vertė H. Nagys 1946-1995

KINDHEIT

Da rinnt der Schule lange Angst und Zeit
mit Warten hin, mit lauter dumpfen Dingen.
O Einsamkeit, o schweres Zeitverbringen...
Und dann hinaus: die Straßen sprühn und klingen
und auf den Plätzen die Fontänen springen
und in den Gärten wird die Welt so weit –.
Und durch das alles gehn im kleinen Kleid,
ganz anders als die andern gehn und gingen –:
O wunderliche Zeit, o Zeitverbringen,
o Einsamkeit.

Und in das alles fern hinauszuschauen:
Männer und Frauen; Männer, Männer, Frauen
und Kinder, welche anders sind und bunt;
und da ein Haus und dann und wann ein Hund
und Schrecken lautlos wechselnd mit Vertrauen –:
O Trauer ohne Sinn, o Traum, o Grauen,
o Tiefe ohne Grund.

Und so zu spielen: Ball und Ring und Reifen
in einem Garten, welcher sanft verblaßt,
und manchmal die Erwachsenen zu streifen,
blind und verwildert in des Haschens Hast,
aber am Abend still, mit kleinen steifen
Schritten nachhaus zu gehn, fest angefaßt –:
O immer mehr entweichendes Begreifen,
o Angst, o Last.

VAIKYSTĖ

Prailgsta mokslo dienos, laukiama
neramuma, ne viskam supratingas.
O vienuma, o dienos sielvartingos...
Ir štai ištrūksti į gatves aidingas,
fontanų srovės aikštėse žaismingos,
ir soduos laisvė neatimama. –
Trumpais drabužiais, ne kaip dauguma
nueidama, visuos išvaikštai vingiuos: –
o aukso dienos, o nerūpestingos,
o vienuma.

Ir viską apžiūrėt akim praleidi:
su vyrais moters; moterys praeiti
ir su vaikais prieis ir prašlamės;
ir namas, šuo kai kur iš panamės,
ir pasitikėjimai su baimėm pasikeitę: –
o giluma be dugno, o sapnai per greitį,
o liūdna be prasmės.

Ir tie žaidimai: sviedinį ir lanką
po sodą rist pabalusiu taku,
ir susiduodi siausdamas į ranką
suaugusiems kur nors šalia šakų,
bet vakare pareiti vien pakanka
žingsniukais, taip, sakai, aš sutinku: –
o suvokimai, ar suprasti man ką,
o kaip sunku.

Und stundenlang am großen grauen Teiche
mit einem kleinen Segelschiff zu knien;
es zu vergessen, weil noch andre, gleiche
und schönere Segel durch die Ringe ziehn,
und denken müssen an das kleine bleiche
Gesicht, das sinkend aus dem Teiche schien –:
O Kindheit, o entgleitende Vergleiche.
Wohin? Wohin?

Ir klūpot prie laivelio dienai žydrai
klaupies ant pilko tvenkinio krantų;
bet burės lyg jo užmiršimo šydai
ir gražios supas raibulių ratu,
ir atspindys gražus tarytum žydi
prie savo veido pasilenkt kartu: –
o lygint, o vaikyste, kur išslydai,
kur tu? Kur tu?

Vertė J. Juškaitis

AUS EINER KINDHEIT

Das Dunkeln war wie Reichtum in dem Raume,
darin der Knabe, sehr verheimlicht, saß.
Und als die Mutter eintrat wie im Traume,
erzitterte im stillen Schrank ein Glas.
Sie fühlte, wie das Zimmer sie verriet,
und küßte ihren Knaben: Bist du hier?...
Dann schauten beide bang nach dem Klavier,
denn manchen Abend hatte sie ein Lied,
darin das Kind sich seltsam tief verfing.

Es saß sehr still. Sein großes Schauen hing
an ihrer Hand, die ganz gebeugt vom Ringe,
als ob sie schwer in Schneewehn ginge,
über die weißen Tasten ging.

IŠ VIENOS VAIKYSTĖS

Viduj, gausėjant sutemai, sėdėjo
berniukas, lyg toli kitam žemyne.
Ir kai, tartum sapne, jo motina įėjo,
suvirpo spintoje tylioj stiklinė.
Jinai pajuto – išdavė ją kambarys,
ir pabučiavo savo sūnų: Tai tu čia?..
Tada abudu pažvelgė baugščiai
į pianiną, nes dažnai pavakary
ji jam dainuodavo, nuteikdama keistai.

Jisai sėdėjo visiškai tykus. Tiktai
akis įbedęs sekė, kaip nuo žiedo
apsunkus jos ranka tartum per pūgą sniego
klavišais klaidžiojo baltais.

Vertė H. Nagys 1938-1995

DER KNABE

Ich möchte einer werden so wie die,
die durch die Nacht mit wilden Pferden fahren,
mit Fackeln, die gleich aufgegangnen Haaren
in ihres Jagens großem Winde wehn.
Vorn möcht ich stehen wie in einem Kahne,
groß und wie eine Fahne aufgerollt.
Dunkel, aber mit einem Helm von Gold,
der unruhig glänzt. Und hinter mir gereiht
zehn Männer aus derselben Dunkelheit
mit Helmen, die, wie meiner, unstät sind,
bald klar wie Glas, bald dunkel, alt und blind.
Und einer steht bei mir und bläst uns Raum
mit der Trompete, welche blitzt und schreit,
und bläst uns eine schwarze Einsamkeit,
durch die wir rasen wie ein rascher Traum:
Die Häuser fallen hinter uns ins Knie,
die Gassen biegen sich uns schief entgegen,
die Plätze weichen aus: wir fassen sie,
und unsre Rosse rauschen wie ein Regen.

BERNIUKAS

Norėčiau būti toks kaip tie, kurie
laukinius žirgus pasikinkę lekia
naktin su degančiais deglais, ir plakas
liepsna jų vėjuje lyg palaidi plaukai.
Norėčiau priekyje stovėti kaip laive
didžiulė vėliava, plasnojanti per vėtrą.
Būčiau tamsus, tik neramiai žėrėtų
auksinis mano šalmas. Ir užu manęs –
rikiuotėj vyrų dešimtis tamsių, kaip aš,
tokiais kaip mano neramiais šalmais:
tai tartum stiklas, tai aklais, senais.
O tas šalia – mums trimituoja kelią
rėksmingu blykčiojančiu trimitu,
kurs erdvę atveria juodų naktų
vienatvėn – pralekiam ją lyg sapne:
namai už mūsų sukrenta ant kelių,
mus pasitinka vingiuos aikštės ir gatvelės, –
mes praskrendame viesulu pro visa tai, –
ir šniokščia lyg lietus mūsų žirgai.

Vertė H. Nagys 1947-1995

BERNIUKAS

Norėčiau būt kaip tie, kur su deglais
raiti per naktį viesuliškai nešas,
laikydami liepsnas, o jos panašios
į plaukus jų, kur blaškos viesulais.
Ar priekyj plakt kaip vėliava didi nuo laivo,
jai nesiblaivo, neapsinakvos.
Tamsus, tik šalmo auksas ant galvos
sužimba neramiai. O už pečių
man veržias iš patamsių tų pačių
vora šalmais kaip mano: tai šviesiais,
tai apsiblaususiais, tai stiklo spindesiais.
Ir trenkiančiu lyg žaibas trimitu
mums erdvę pučia vienas voroje,
vienatvę pučia juodą, kurioje
mes pralekiam naktin sapnu greitu:
mums pasidavę klaupiasi namai,
mums gatvės mėto pėdas vingių vingiais,
mums traukias aikštės: paimam ūmai
ir šniokščiam kaip lietus žirgais ugningais.

Vertė J. Juškaitis

ZUM EINSCHLAFEN ZU SAGEN

Ich möchte jemanden einsingen,
bei jemandem sitzen und sein.
Ich möchte dich wiegen und kleinsingen
und begleiten schlafaus und schlafein.
Ich möchte der Einzige sein im Haus,
der wüßte: die Nacht war kalt.
Und möchte horchen herein und hinaus
in dich, in die Welt, in den Wald.
Die Uhren rufen sich schlagend an,
und man sieht der Zeit auf den Grund.
Und unten geht noch ein fremder Mann
und stört einen fremden Hund.
Dahinter wird Stille. Ich habe groß
die Augen auf dich gelegt;
und sie halten dich sanft und lassen dich los,
wenn ein Ding sich im Dunkel bewegt.

ŽODŽIAI, KAD UŽMIGTUM

Norėčiau ką nors liūliuoti,
pabūti kam nors draugu.
Tave, lyg lopšy užklotą,
lydėt į miegus, iš miegų.
Norėčiau tik vienas žinot namuos,
kad naktį buvo vėsu.
Norėčiau klausytis miškų tolumos,
tavęs ir pasaulių visų.
Susišaukia laikrodžiai dūžiais. Gilus
man verias laikų šulinys.
Praeina gatve prašalaitis vėlus
ir svetimus lodo šunis.
Paskui bus tyla. Ant tavęs išsiskleis
mano akys tamsoj ir budės,
ir švelniai laikys tave, ir paleis
jeigu daiktas koks sujudės.

Vertė A. Gailius

ŽODŽIAI UŽMIGTI

Aš norėčiau ką nors niūniuoti,
būt, sėdėt, kad tau būt saugu.
Aš norėčiau lopšyį užliūliuoti
ir lydėt į miegus iš miegų.
Norėčiau vienintelis žinot namuos,
kad buvo naktis šalta.
Ir klausytis, kaip tykstat nuo ramumos
tu, miškas šis, žemė šita.
Laikrodžiai muša susišaukią,
ir matomas laiko matmuo.
Junta kažkieno dar šuo lauke
einantį kažką namo.
Paskui bus tyla. Tik ties tavo miegu
mano išplėstos akys budės;
ir švelniai tegu apims ir paleis tegu,
jeigu kas tamsoje sujudės.

Vertė J. Juškaitis

DER NACHBAR

Fremde Geige, gehst du mir nach?
In wieviel fernen Städten schon sprach
deine einsame Nacht zu meiner?
Spielen dich hunderte? Spielt dich einer?

Giebt es in allen großen Städten
solche, die sich ohne dich
schon in den Flüssen verloren hätten?
Und warum trifft es immer mich?

Warum bin ich immer der Nachbar derer,
die dich bange zwingen zu singen
und zu sagen: Das Leben ist schwerer
als die Schwere von allen Dingen.

KAIMYNAS

Svetimas smuike, ar tu paskui seki?
Kiek sykių miestuos tavo naktis sunki
kalbino mano nemiegoję?
Ar groja tavimi šimtai? Ar vienas groja?

Ar didmiesčiuos toliuos ir sugraudinti
tokie, jog be tavęs prie vandenų
juos trauktų nusiskandinti?
Ir kodėl šalia vis aš būnu?

Kodėl visados kaimynas aš to,
kuris privers, kad tu dainuotum sakydamas
ir pro šiurpą: nuo gyvenimo nešto
sunkiau negu nuo visų daiktų sunkybės?

Vertė J. Juškaitis

PONT DU CARROUSEL

Der blinde Mann, der auf der Brücke steht,
grau wie ein Markstein namenloser Reiche,
er ist vielleicht das Ding, das immer gleiche,
um das von fern die Sternenstunde geht,
und der Gestirne stiller Mittelpunkt.
Denn alles um ihn irrt und rinnt und prunkt.

Er ist der unbewegliche Gerechte,
in viele wirre Wege hingestellt;
der dunkle Eingang in die Unterwelt
bei einem oberflächlichen Geschlechte.

PONT DU CARROUSEL

Aklasis ant šio tilto, lyg nykus
akmuo bevardės karalystės sieną
paženklint, stovi – ir aplink jį vieną
toli žvaigždynai sukas: gal tykus
jisai yra jų amžina širdis.
Nes viskas puiks, pasklis, pro jį praskris.

Kaip tą, kur kryžkelėse nepaklydo,
jį pasistatę klystkeliai visi,
juoduoja lyg į požemį tamsi
anga tiems, kur, kas darosi, išvydę.

Vertė J. Juškaitis

DER EINSAME

Wie einer, der auf fremden Meeren fuhr,
so bin ich bei den ewig Einheimischen;
die vollen Tage stehn auf ihren Tischen,
mir aber ist die Ferne voll Figur.

In mein Gesicht reicht eine Welt herein,
die vielleicht unbewohnt ist wie ein Mond,
sie aber lassen kein Gefühl allein,
und alle ihre Worte sind bewohnt.

Die Dinge, die ich weither mit mir nahm,
sehn selten aus, gehalten an das Ihre –:
in ihrer großen Heimat sind sie Tiere,
hier halten sie den Atem an vor Scham.

VIENIŠAS

Tarp tų, kurie šios žemės, aš tylus,
lyg nublokštas čia ne iš jos net jūros;
pripildžiusios man tolumą figūros,
aplinkui jų pilnų dienų stalus.

Gal plytint lyg mėnulį tuštumu
lig pat širdies regiu pasaulį šį,
o jiems nelieka vienumai jausmų,
ir apgyventi žodžiai jų visi.

Daiktai, iš mano tolio paimti,
svetur pas jus keisti ir neprigiję: –
ten dvasioje didelėje atgyja,
čia gėdos prislopintus pajunti.

Vertė J. Juškaitis

BANGNIS

Im welken Walde ist kein Vogelruf,
der sinnlos scheint in diesem welken Walde.
Und dennoch ruht der runde Vogelruf
in dieser Weile, die ihn schuf,
breit wie ein Himmel auf dem welken Walde.
Gefügig räumt sich alles in den Schrei:
Das ganze Licht scheint lautlos drin zu liegen,
der große Wind scheint sich hineinzuschmiegen,
und die Minute, welche weiter will,
ist bleich und still, als ob sie Dinge wüßte,
an denen jeder sterben müßte,
aus ihm herausgestiegen.

BAIMĖ

Miške belapiam paukščių šauksmas štai,
beprasmiškas šiame miške belapiam.
Ir valandėlę paukščių šauksmas štai
vis tiek aplinkui iš aukštai,
platus kaip ir dangus miške belapiam.
Sutilpę viskas nuolankiai riksme.
Apylinkė nelyginant sukritus,
didžiuliam vėjui pūsti užsikirtus,
ir net minutė tolt sava linkme
išblyškus tyli, lyg žinotų mirksnį,
kada numirs kiekvienas, nežinantis, kad mirsi,
joj klausę šauksmo šito.

Vertė J. Juškaitis

KLAGE

O wie ist alles fern
und lange vergangen.
Ich glaube, der Stern,
von welchem ich Glanz empfange,
ist seit Jahrtausenden tot.
Ich glaube, im Boot,
das vorüberfuhr,
hörte ich etwas Banges sagen.
Im Hause hat eine Uhr
geschlagen...
In welchem Haus?...
Ich möchte aus meinem Herzen hinaus
unter den großen Himmel treten.
Ich möchte beten.
Und einer von allen Sternen
müßte wirklich noch sein.
Ich glaube, ich wüßte,
welcher allein
gedauert hat, –
welcher wie eine weiße Stadt
am Ende des Strahls in den Himmeln steht...

RAUDA

Kaip visa tai toli
ir kaip seniai praėję jau!
Manau, kad ta žvaigždė, kuri
atidavė spindėjimą man
jau metų tūkstančiai kaip negyva.
Manau, laive
praplaukusiam girdėjau
kažką baugaus pasakant.
Vienam name girdėjau plakant
laikrodį...
Kuriam name?..
Norėčiau iš savos širdies
po dideliu dangum išeiti.
Norėčiau melstis.
Juk išties
viena turėjo likt iš tiek žvaigždžių.
Žinočiau aš, tikiu,
kuri išliko,
kuri viena dar švyti,
kaip baltas miestas danguje
to spindulio pabaigoje.

Vertė H. Nagys 1995

EINSAMKEIT

Die Einsamkeit ist wie ein Regen.
Sie steigt vom Meer den Abenden entgegen;
von Ebenen, die fern sind und entlegen,
geht sie zum Himmel, der sie immer hat.
Und erst vom Himmel fällt sie auf die Stadt.

Regnet hernieder in den Zwitterstunden,
wenn sich nach Morgen wenden alle Gassen
und wenn die Leiber, welche nichts gefunden,
enttäuscht und traurig von einander lassen;
und wenn die Menschen, die einander hassen,
in *einem* Bett zusammen schlafen müssen:

dann geht die Einsamkeit mit den Flüssen...

VIENATVĖ

Tartum lietus yra vienatvė.
Ji keliasi nuo jūros prieš pat naktį,
nuo lygumų, nuo tolimų, į platų,
į savo dangų – į namus tikrus.
Tada ant miesto krenta kaip lietus.

Apyaušrio valandomis jis ima lyti,
kai visos gatvės pasitinka rytą,
kai kūnai nieko neatradę tyliai
atsiskiria liūdni ir nusivylę,
kai žmonės neapkenčią vienas kito turi
lovoj bendroj miegot, – tada į jūrą

atgal su upėmis vienatvė srūva.

Vertė H. Nagys 1947–1995

VIENATVĖ

Vienatvė kaip lietus per tylą.
Prieš vakarą nuo jūros ji pakyla
aplink po lygumų platybę plyną
į dangų, kur vienatvei visada vieta.
Tik iš dangaus į miestą krinta visada.

Pratrūksta lyti tą dvilytį laiką,
kai visos liūdnos gatvės laukia ryto
ir kūnai, apkabintus kūnus laikę,
neradę nieko, nusivylę krito,
kai žmonės neapkenčia vienas kito
ir lovoj du *vienoj* miegoti turi:

tada su upėmis vienatvė teka jūrai...

Vertė J. Juškaitis

HERBSTTAG

Herr: es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.
Leg deinen Schatten auf die Sonnenuhren,
und auf den Fluren laß die Winde los.

Befiehl den letzten Früchten voll zu sein;
gieb ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.

Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.
Wer jetzt allein ist, wird es lange bleiben,
wird wachen, lesen, lange Briefe schreiben
und wird in den Alleen hin und her
unruhig wandern, wenn die Blätter treiben.

RUDENS DIENA

Viešpatie: laikas. Vasara buvo brandi.
Pridenk savo šešėliu saulės laikrodžius,
paleisk ir vėjus lygumom skraidyt.

Nunokt paskutiniesiems vaisiams liepk;
kelias dienas saulėtas dovanok dar,
tada į vyną tirštą ir putotą
jų paskutinę saldžią sultį liek.

Jei kas dabar benamis – liks ilgai toks.
Jei vienišas – ilgai dar vienas bus:
budės, skaitys, rašys ilgiausius laiškus
ir neramus tuščiom alėjom klaidžios,
kai vėjai neš, blaškys rudens lapus.

Vertė H. Nagys 1939-1995

RUDENS DIENA

Viešpatie, laikas. Vasara buvo didi.
Tiesk saulės laikrodžiuos šešėlį savo
ir vėjus į laukus paleisk, kur jį dedi.

Duok dar kaip auksas keletą dienų,
tegu paskutinius vaisius sirpina,
paskubink nokstančius ir stiprų vyną
varyk iš jų, saldumo sklidinų.

Namų benamis nepasistatys.
Vienatvę vienišas turės vien ilgą, –
budės, skaitys, ilgų laiškų rašys
ir klaidžios neramus, kai lapkritys
alėjoj išblaškytais lapais mirga.

Vertė J. Juškaitis

HERBST

Die Blätter fallen, fallen wie von weit,
als welkten in den Himmeln ferne Gärten;
sie fallen mit verneinender Gebärde.

Und in den Nächten fällt die schwere Erde
aus allen Sternen in die Einsamkeit.

Wir alle fallen. Diese Hand da fällt.
Und sieh dir andre an: es ist in allen.

Und doch ist Einer, welcher dieses Fallen
unendlich sanft in seinen Händen hält.

RUDUO

Tie lapai krenta krenta iš skliautų,
lyg vystų danguose didžiuliai sodai;
jie krenta ir likimui pasiduoda.

Ir naktimis apsunkus žemė puola
vienatvėn iš visų visų žvaigždžių.

Visi mes puolam. Ir šita ranka.
Ir jų visų, pažvelk, toks pat likimas.

Bet Vienas tą visuotiną kritimą
prilaiko nuostabiai švelnia Ranka.

Vertė H. Nagys 1940-1995

RUDUO

Vis lapai krenta, krenta, lyg plačių
dangų tolybėj vystų sodai: mestas
kiekvienas lapas kaip neigimo gestas.

Ir žemė krenta į naktis ramias tas
sunki vienatvėn iš visų žvaigždžių.

Visi mes krentam. Ši ranka štai kris.
Ir kur tik žvelk, visur kiti krist ima.

Ir visgi Vienas laikos: tą kritimą
visų taip švelniai laiko rankom Jis.

Vertė J. Juškaitis

GEBET

Nacht, stille Nacht, in die verwoben sind
ganz weiße Dinge, rote, bunte Dinge,
verstreute Farben, die erhoben sind
zu Einem Dunkel Einer Stille, – bringe
doch mich auch in Beziehung zu dem Vielen,
das du erwirbst und überredest. Spielen
denn meine Sinne noch zu sehr mit Licht?
Würde sich denn mein Angesicht
noch immer störend von den Gegenständen
abheben? Urteile nach meinen Händen:
Liegen sie nicht wie Werkzeug da und Ding?
Ist nicht der Ring selbst schlicht
an meiner Hand, und liegt das Licht
nicht ganz so, voll Vertrauen, über ihnen, –
als ob sie Wege wären, die, beschienen,
nicht anders sich verzweigen, als im Dunkel?...

MALDA

Naktie, kur tartum seserys namie
daiktai – balti, margi, raudoni – būva
tamsos ramybe Viename, naktie
tyli, suvienyk ir mane į krūvą
su atspalviais spalvų, tavyj ramintis
ir prisiglaust pranykusiais. Ar mintys
per daug užsižaidė šviesa?
Ar aš esu kitoks, negu visa
aplinkinė rimtis – ar ji nelanko
dar veido? Spręsk nors iš sudėtų rankų:
ar neguli su įnagiu ir daiktu?
Ar žiedas dar nebaigtų ryškint piršto vietos
ir nepasitiki tu žiburiu apšvietus
rankas, kad jos kaip ir keliai, kurie
vienodai ir prieš saulę vakare
sustojus, ir į tamsą tiesdamies šakojas?

Vertė J. Juškaitis

FORTSCHRITT

Und wieder rauscht mein tiefes Leben lauter,
als ob es jetzt in breitern Ufern ginge.
Immer verwandter werden mir die Dinge
und alle Bilder immer angeschauter.
Dem Namenlosen fühl ich mich vertrauter:
Mit meinen Sinnen, wie mit Vögeln, reiche
ich in die windigen Himmel aus der Eiche,
und in den abgebrochnen Tag der Teiche
sinkt, wie auf Fischen stehend, mein Gefühl.

PAŽANGA

Ir vėl gyvenimas man kaip srovė sušnarus,
platesnei ir gilesnei dvasios veiklai.
Visi vaizdai lyg suprasti paveikslai
ir tartum brolis aš daiktams ir geras.
Kas neapsakoma, pažįstamu tas daros:
jutimais dangų vėjyj siekiu tarsi
iš ąžuolo su paukščiais tuoj pat rasi,
ir ima skęst į tvenkinio patamsį
jo dienai tilstant jausmas tarp žuvų.

Vertė J. Juškaitis

PAŽANGA

Ir vėl mano gyvenimas daug triukšmingesnis,
tarytum platesne vaga tekėtų,
daiktais imu labiau pasitikėti
ir aplinka kaskart išvaizdingesnė.
Nebeapsakomam jaučiuosi artimesnis:
iš ąžuolo bandau tartum su paukščiais
savo iuslėm pasiekt dangaus vėjuotą aukštį
ir tvenkiniuose saulei gęstant skęsta
su mingančiom žuvim mano jausmai.

Vertė H. Nagys 1995

VORGEFÜHL

Ich bin wie eine Fahne von Fernen umgeben.
Ich ahne die Winde, die kommen, und muß sie leben,
während die Dinge unten sich noch nicht rühren:
die Türen schließen noch sanft, und in den Kaminen ist Stille;
die Fenster zittern noch nicht, und der Staub ist noch schwer.

Da weiß ich die Stürme schon und bin erregt wie das Meer.
Und breite mich aus und falle in mich hinein
und werfe mich ab und bin ganz allein
in dem großen Sturm.

NUOJAUTA

Esu lyg vėliava bekraštėje platybėj.
Artėjančius vėjus nujaučiu kylant
ir nerimti imu, kai žemai dar nejuda niekas: tyliai
dar užsidaro durys ir tylu židinyje,
langų stiklai dar nevirpa ir dulkės nuo kelio nekyla.
O aš jau vėtrą jaučiu ir kaip jūra vilniju:
išsisiūbuoju plačiai ir vėl susiklostau,
ir tada į erdvę metuosi galingu mostu,
ir visiškai vienas lieku plevėsuoti
didžiulėj audroj.

Vertė H. Nagys 1941-1995

ABEND IN SKÅNE

Der Park ist hoch. Und wie aus einem Haus
tret ich aus seiner Dämmerung heraus
in Ebene und Abend. In den Wind,
denselben Wind, den auch die Wolken fühlen,
die hellen Flüsse und die Flügelmühlen,
die langsam mahlend stehn am Himmelsrand.
Jetzt bin ich auch ein Ding in seiner Hand,
das kleinste unter diesen Himmeln. – Schau:

Ist das Ein Himmel?:
Selig lichtes Blau,
in das sich immer reinere Wolken drängen,
und drunter alle Weiß in Übergängen,
und drüber jenes dünne, große Grau,
warmwallend wie auf roter Untermalung,
und über allem diese stille Strahlung
sinkender Sonne.

Wunderlicher Bau,
in sich bewegt und von sich selbst gehalten,
Gestalten bildend, Riesenflügel, Falten
und Hochgebirge vor den ersten Sternen
und plötzlich, da: ein Tor in solche Fernen,
wie sie vielleicht nur Vögel kennen...

VAKARAS SKONĖJE

Iš aukšto parko sutemų tuojau
nelyginant iš namo išėjau
į lygumą ir vakarą. Į vėją,
kur jaučia šviesios upės, kur tolėja,
ir debesys, ir ties dangaus kraštu
malūnai sukimu sparnų lėtu.
Dabar esu aš pats jo rankoj daiktas –
mažiausias po šiais dangumis. – Antai:

Nejaugi *vieną* dangų ten matai? –
Kur debesys mieloj mėlynėj skaistūs
ir verdant jiems žemai baltumai kaitos,
ir ta didžiulė pilkuma aukštai
lyg ant raudono dugno kunkuliuoja,
ir viskas žėri spindesiu tyliuoju
sėdančios saulės.

Mainos pastatai
keisti iš jų, sparnų, raukšlių tapimas
ir postūmis pavidalint prieš pirmas
žvaigždes aukštų kalnagūbrių grandinę
ir vartai šit – į tokią begalinę
tolybę, kur gal paukščiai tepažinę.

Vertė J. Juškaitis

VAKARAS SKONĖJ

Iš parko didelio, lyg iš namų,
aš išeinu iš jojo sutemų
į lygumas ir vakarą. Į vėją,
tą patį, debesis kur glamonėjo
ir tyrą upių vandenį, ir vėjo
malūnus, malančius dangaus pakraštyje.
Dabar ir aš tik daiktas vėjo rankoje,
mažiausias pats po šiuo dangum. – Žiūrėk:

Argi tenai dangus tik *vienas*? Ta
mėlynė maloningai apšviesta,
kurioj tiek debesų skaidriausių grumias:
apačioje kaskart kitoks baltumas,
viršuj gi didelė veik permatoma pilkuma,
lyg verda ir putoja ant raudono fono;
ir žėri viršum viso to užgęsdama
saulės laida.

Kokia struktūra nuostabi, keista:
ir nerami, ir išdidi, sukūrus
tokius sparnus ir klostes, ir figūras,
kalnagūbrius dar prieš žvaigždžių gimimą,
ir ten, staiga – vartus į tolį begalinį,
kurį tik paukščiai gal vieni težino.

Vertė H. Nagys 1995

ABEND

Der Abend wechselt langsam die Gewänder,
die ihm ein Rand von alten Bäumen hält;
du schaust: und von dir scheiden sich die Länder,
ein himmelfahrendes und eins, das fällt;

und lassen dich, zu keinem ganz gehörend,
nicht ganz so dunkel wie das Haus, das schweigt,
nicht ganz so sicher Ewiges beschwörend
wie das, was Stern wird jede Nacht und steigt –

und lassen dir (unsäglich zu entwirrn)
dein Leben bang und riesenhaft und reifend,
so daß es, bald begrenzt und bald begreifend,
abwechselnd Stein in dir wird und Gestirn.

VAKARAS

Taip tyliai vakaras pakeičia apdarą,
apjuostą medžių senatve ramia;
ir du aštrius tavy pasaulius atveria,
į dangų kylantį ir šliaužiantį žeme;

lig galo nė vienam nepriklausydamas
ne toks tamsus, kaip namas tylintis esi,
ne toks šviesus, kaip tas, kas nesvarstydamas
kasnakt prisiekęs žiburiuoja skliautuose;

ir tas gyvenimas (mįslė neįminta) –
gailus ir visagalintis, ir aukštas,
toks neaprėpiamas ir vėl toks ankštas,
tai akmeniu pavirtęs, tai žvaigžde.

Vertė J. Degutytė

ERNSTE STUNDE

Wer jetzt weint irgendwo in der Welt,
ohne Grund weint in der Welt,
weint über mich.

Wer jetzt lacht irgendwo in der Nacht,
ohne Grund lacht in der Nacht,
lacht mich aus.

Wer jetzt geht irgendwo in der Welt,
ohne Grund geht in der Welt,
geht zu mir.

Wer jetzt stirbt irgendwo in der Welt,
ohne Grund stirbt in der Welt,
sieht mich an.

RIMTA VALANDA

Jei kas verkia dabar kur nors,
be priežasties verkia kur nors,
verkia manęs.

Jei kas juokias dabar nakčia,
be priežasties juokias nakčia,
juokiasi iš manęs.

Jei kas eina dabar kur nors,
be priežasties eina kur nors,
eina pas mane.

Jei kas miršta dabar kur nors,
be priežasties miršta kur nors,
žiūri į mane.

Vertė H. Nagys 1940-1995

DAS LIED DER WAISE

Ich bin Niemand und werde auch Niemand sein.
Jetzt bin ich ja zum Sein noch zu klein;
aber auch später.

Mütter und Väter,
erbarmt euch mein.

Zwar es lohnt nicht des Pflegens Müh:
ich werde doch gemäht.
Mich kann keiner brauchen: jetzt ist es zu früh
und morgen ist es zu spät.

Ich habe nur dieses eine Kleid,
es wird dünn und es verbleicht,
aber es hält eine Ewigkeit
auch noch vor Gott vielleicht.

Ich habe nur dieses bißchen Haar
(immer dasselbe blieb),
das einmal Eines Liebstes war.

Nun hat er nichts mehr lieb.

NAŠLAITĖS DAINA

Aš – niekas, tokia ir lieku.
Man, mažai, būti dar per sunku.
Tas pats vėliau.

O, motin, tėve, pagaliau
pagailėkit manęs abu.

Niekam nereikia manęs: šiandieną
anksti dar, o ryt per vėlu bus jau.
Neverta auginti manęs: vis viena
kaip žolę paskui nupjaus.

Vienintele mano suknia!
Visai išblukusią dėviu.
Ji lyg amžinybė sena,
senesnė gal ir už Dievą.

Turiu dar kuodelį plaukų
(užgesusių ir pilkų),
kadaise jie mylimo buvo.

Dabar mylimasis pražuvo.

Vertė J. Degutytė

DER LESENDE

Ich las schon lang. Seit dieser Nachmittag,
mit Regen rauschend, an den Fenstern lag.
Vom Winde draußen hörte ich nichts mehr:
mein Buch war schwer.
Ich sah ihm in die Blätter wie in Mienen,
die dunkel werden von Nachdenklichkeit,
und um mein Lesen staute sich die Zeit. –
Auf einmal sind die Seiten überschienen,
und statt der bangen Wortverworrenheit
steht: Abend, Abend... überall auf ihnen.
Ich schau noch nicht hinaus, und doch zerreißen
die langen Zeilen, und die Worte rollen
von ihren Fäden fort, wohin sie wollen...
Da weiß ich es: über den übervollen
glänzenden Gärten sind die Himmel weit;
die Sonne hat noch einmal kommen sollen. –
Und jetzt wird Sommernacht, soweit man sieht:
zu wenig Gruppen stellt sich das Verstreute,
dunkel, auf langen Wegen, gehn die Leute,
und seltsam weit, als ob es mehr bedeute,
hört man das Wenige, das noch geschieht.

Und wenn ich jetzt vom Buch die Augen hebe,
wird nichts befremdlich sein und alles groß.
Dort draußen ist, was ich hier drinnen lebe,
und hier und dort ist alles grenzenlos;

SKAITANTIS

Skaičiau ilgai. Nuo tol, kada lietus
barbent į langus puolė per pietus.
Vėjuotą lietų užmiršau lauke:
knyga sunkia.
Kaip susimąstymo man raukšlės niūrios tįso
eilutės lapuose, kuriuos pasitinku,
ir susilaikiusiu čia pat laiku.
Staiga prabėgo akys knygos storį
ir baugiai vietoj žodžių pakrikų
vien vakaras, vien vakaras... virš viso.
Blakstienos dar nuleistos, bet, kur nori,
eilučių raidės pradeda žarstytis,
lyg vėrinys nuo siūlo nubarstytas...
Žinau: ties sodais švytinčiais išlytas
platus dangus, prieš laidą pro šakų
plyšius ims saulė spinduliais švaistytis. –
Suglaus akiratį greit vasaros naktis,
ir toliuos daiktas glaudžiasi prie daikto,
ilgais keliais keleiviai tamsūs vaikšto,
ir, tartum reikšt daugiau, iš kelio baigto
girdėsis negarsiu gausmu, kas dar nutiks.

Ir kai akis pakelsiu aš nuo knygos,
taps viskas taip didinga ir brangu.
Ir čia, ir ten lyg begalybei lygūs,
kas mano dvasioj, tas ir už langų;

nur daß ich mich noch mehr damit verwebe,
wenn meine Blicke an die Dinge passen
und an die ernste Einfachheit der Massen, –
da wächst die Erde über sich hinaus.
Den ganzen Himmel scheint sie zu umfassen:
der erste Stern ist wie das letzte Haus.

giliau įžvelgti, skirtumams išnykus,
įsižiūrėk į rimtį pro naktinį
patamsį: daiktus ji į daiktus pina,
ir dangų žemė tuoj atsidarys
didesnė už save: bus pirmutinė
žvaigždė lyg paskutinis žiburys.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Der Tod ist groß.
Wir sind die Seinen
lachenden Munds.
Wenn wir uns mitten im Leben meinen,
wagt er zu weinen
mitten in uns.

* * *

Mirtis didi.
Mes jai tik tvinksniai
šypsantys jos.
Per patį gyvybingiausią mirksnį
širdyj pravirks ji
tuoj ir dejuos.

Vertė J. Juškaitis

IŠ „NAUJŲJŲ EILĖRAŠČIŲ"

AUS „NEUE GEDICHTE"

LIEBES-LIED

Wie soll ich meine Seele halten, daß
sie nicht an deine rührt? Wie soll ich sie
hinheben über dich zu andern Dingen?
Ach gerne möcht ich sie bei irgendwas
Verlorenem im Dunkel unterbringen
an einer fremden stillen Stelle, die
nicht weiterschwingt, wenn deine Tiefen schwingen.
Doch alles, was uns anrührt, dich und mich,
nimmt uns zusammen wie ein Bogenstrich,
der aus zwei Saiten *eine* Stimme zieht.
Auf welches Instrument sind wir gespannt?
Und welcher Geiger hat uns in der Hand?
O süßes Lied.

MEILĖS DAINA

Kaip sulaikyt man savo sielą nuo
tavosios palietimo? Kaip turiu
kitur nukreipti ją per trauką tavo?
Mielai sutelkčiau dvasią aš ties kuo
tamsoj paskendusiu: jo rimtį gavę
nekiltų sūkuriai po sūkurių
toliau, kai tavo gelmės susiūbavo.
Bet, kas abudu artins ir laikys,
yra tarytum stryko judesys,
kuriam dvi stygos gieda lyg viena.
Kas glaudžia mudu rankoje kartu?
Ir kokiu grodamas instrumentu?
O daina amžina.

Vertė J. Juškaitis

OPFER

O wie blüht mein Leib aus jeder Ader
duftender, seitdem ich dich erkenn;
sieh, ich gehe schlanker und gerader,
und du wartest nur –: wer bist du denn?

Sieh: ich fühle, wie ich mich entferne,
wie ich Altes, Blatt um Blatt, verlier.
Nur dein Lächeln steht wie lauter Sterne
über dir und bald auch über mir.

Alles was durch meine Kinderjahre
namenlos noch und wie Wasser glänzt,
will ich nach dir nennen am Altare,
der entzündet ist von deinem Haare
und mit deinen Brüsten leicht bekränzt.

AUKA

Kaip tave pažinus sužydėjo
Mano kūnas, kvepianti oda!
Žvelk, einu tiesiau, grakščiau, nei ėjęs.
Tu tik lauki. Kas esi tada?

Žvelk, jaučiu, kaip tolstu ir kaip viską
Iš seniau metu nelyg lapus.
Tavo šypsnis kaip žvaigždė sutvisko
Virš tavęs, o virš manęs tuoj bus.

Kas man lyg vanduo bevardis menas
Spindintis, tam duosiu kas diena
Tavo vardą prie altoriaus seno,
Kur tavų plaukų ugnis rusena,
Ir krūtų boluoja karūna.

Vertė A. Danielius

AUKA

O, kaip kvepiant mano kraujo gysloms
žydi kūnas, kai tave matu;
žvelk – aš lieknas ir tiesus darysiuos,
priežastis tu – ką aukot man tau.

Žvelk – negaila: tols pasenę viskas
praeitin lyg lapai krisdami.
Tavo šypsena žvaigžde sutviskus
ties tavim – todėl ties manimi.

Noriu visa, kas vaikystėj spindi
kaip vanduo be vardo, aš vardu
tavo prie altoriaus pavadinti:
liepsnai iš tavų plaukų, supintai
su krūtų man vainiku kartu.

Vertė J. Juškaitis

DER ÖLBAUM-GARTEN

Er ging hinauf unter dem grauen Laub
ganz grau und aufgelöst im Ölgelände
und legte seine Stirne voller Staub
tief in das Staubigsein der heißen Hände.

Nach allem dies. Und dieses war der Schluß.
Jetzt soll ich gehen, während ich erblinde,
und warum willst Du, daß ich sagen muß
Du seist, wenn ich Dich selber nicht mehr finde.

Ich finde Dich nicht mehr. Nicht in mir, nein.
Nicht in den andern. Nicht in diesem Stein.
Ich finde Dich nicht mehr. Ich bin allein.

Ich bin allein mit aller Menschen Gram,
den ich durch Dich zu lindern unternahm,
der Du nicht bist. O namenlose Scham...

Später erzählte man: ein Engel kam –.

Warum ein Engel? Ach es kam die Nacht
und blätterte gleichgültig in den Bäumen.
Die Jünger rührten sich in ihren Träumen.
Warum ein Engel? Ach es kam die Nacht.

ALYVŲ SODAS

Tarp medžių visas pilkas kopė jis į kalvą,
paskendęs pilkumoj alyvų dulkinų,
ir panarino dulkių pilną galvą
į karštas dulkes degančių delnų.

Galiausiai tai. Jau paskutinis mirksnis.
Turėsiu eit – dabar, kai apanku.
Kodėl tu nori iš manęs išgirsti, –
esi tu, jei tavęs nebetenku.

Neberandu tavęs. Nesi tu manyje,
nei kituose. Nei šitame akmenyje
nėra tavęs. Aš vienas kelyje.

Aš vienišas likau, žmonių suėmęs gėlą, –
ją per tave sumažinti norėjau.
Tavęs gi nebėra. Bevardė gėda...

Sakys vėliau, kad angelas atėjo.

Kodėl gi angelas? Ak, tai naktis
atėjo medžių lapais iškilniai,
per sapną sujudėjo mokiniai.
Kodėl gi angelas? Ak, tai naktis.

Die Nacht, die kam, war keine ungemeine;
so gehen hunderte vorbei.
Da schlafen Hunde und da liegen Steine.
Ach eine traurige, ach irgendeine,
die wartet, bis es wieder Morgen sei.

Denn Engel kommen nicht zu solchen Betern,
und Nächte werden nicht um solche groß.
Die Sich-Verlierenden läßt alles los,
und sie sind preisgegeben von den Vätern
und ausgeschlossen aus der Mütter Schooß.

Nebuvo ta naktis nepaprasta –
jų praslenka šimtai nepastebėtų.
Miegojo šunes, vėso akmenys greta.
Ak, laukė ji, liūdna ir prislėgta,
kol vėlei rytas ją pakeis iš lėto.

Nelanko angelai tokių meldėjų,
ir neateina didžios naktys pranašysčių.
Prapuolantiems dar niekas nepadėjo,
nusigręžia tėvai atsižadėję,
ir išgena juos motinos iš įsčių.

Vertė A. Danielius

DER TOD DES DICHTERS

Er lag. Sein aufgestelltes Antlitz war
bleich und verweigernd in den steilen Kissen,
seitdem die Welt und dieses von-ihr-Wissen,
von seinen Sinnen abgerissen,
zurückfiel an das teilnahmslose Jahr.

Die, so ihn leben sahen, wußten nicht,
wie sehr er Eines war mit allem diesen;
denn Dieses: diese Tiefen, diese Wiesen
und diese Wasser *waren* sein Geischt.

O sein Gesicht war diese ganze Weite,
die jetzt noch zu ihm will und um ihn wirbt;
und seine Maske, die nun bang verstirbt,
ist zart und offen wie die Innenseite
von einer Frucht, die an der Luft verdirbt.

POETO MIRTIS

Jisai gulėjo. O jo veidas baltas –
taip nenumaldomai ant priegalvių iškeltas,
kai jau pasaulio pažinimas iš minčių
nutrūko lyg atodūsiu plačiu
ir krito atgalios į nebūtį suveltą.

Regėję gyvą, niekas nesuprato,
kaip jis suaugęs neatskiriamai
su tom lankom, daubom, vandens verpetais,
kad jo tikrasis veidas visa tai.

Jo veidas – tai erdvė, kuri priglust
žadėjo tyliai, viršum jo palinkus,
o ta jo kaukė, negyva sustingus,
opi ir atverta viskam aplinkui,
kaip vaisiaus, kristi pasmerkto, vidus.

Vertė J. Degutytė

BUDDHA

Als ob er horchte. Stille: eine Ferne...
Wir halten ein und hören sie nicht mehr.
Und er ist Stern. Und andre große Sterne,
die wir nicht sehen, stehen um ihn her.

O er ist Alles. Wirklich, warten wir,
daß er uns sähe? Sollte er bedürfen?
Und wenn wir hier uns vor ihm niederwürfen,
er bliebe tief und träge wie ein Tier.

Denn das, was uns zu seinen Füßen reißt,
das kreist in ihm seit Millionen Jahren.
Er, der vergißt was wir erfahren
und er erfährt was uns verweist.

BUDA

Lyg jis klausytųsi. Tyla: tolybė...
Sustojom čia, ir jos daugiau negirdim.
O jis žvaigždė. Jį kitos žvaigždės lydi,
didingos, mums nematomom pavirtę.

O jis tai Viskas. Ar belaukti, kolei
mus pamatys? Nejaugi privalėtų?
Kada dabar mes prie jo kojų puolėm,
jis liko, kaip žvėris, gilus ir lėtas.

Nes tai, kas mus čionai prie kojų meta,
jame jau sukas milijonai metų.
Užmiršta jis, kas mūsų išmėginta,
patirdamas kartu, kas mums užginta.

Vertė A. Danielius

DER PANTHER

Im Jardin des Plantes, Paris

Sein Blick ist vom Vorübergehn der Stäbe
so müd geworden, daß er nichts mehr hält.
Ihm ist, als ob es tausend Stäbe gäbe
und hinter tausend Stäben keine Welt.

Der weiche Gang geschmeidig starker Schritte,
der sich im allerkleinsten Kreise dreht,
ist wie ein Tanz von Kraft um eine Mitte,
in der betäubt ein großer Wille steht.

Nur manchmal schiebt der Vorhang der Pupille
sich lautlos auf –. Dann geht ein Bild hinein,
geht durch der Glieder angespannte Stille –
und hört im Herzen auf zu sein.

PANTERA

Botanikos sode, Paryžiuje

Ji iš akių paleido viską – virpa
nuvarginusi žvilgsnį vien tvora.
Lyg tūkstančiai jų – virbas veja virbą,
ir už virbų pasaulio jai nėra.

Sukimas elastingais žingsniais kantrų
mažiausią ratą savo gaivale –
kaip šokis koks jėgos aplinkui centrą,
kur stovi didelė kurčia valia.

Tik tarpais vokas virš lėlytės kyla
be garso. Vaizdas ima eit į ją,
nueinant visas kūnas baugiai tyla –
ir išsisklaido širdyje.

Vertė J. Juškaitis

SANKT SEBASTIAN

Wie ein Liegender so steht er; ganz
hingehalten von dem großen Willen.
Weitentrückt wie Mütter, wenn sie stillen,
und in sich gebunden wie ein Kranz.

Und die Pfeile kommen: jetzt und jetzt
und als sprängen sie aus seinen Lenden,
eisern bebend mit den freien Enden.
Doch er lächelt dunkel, unverletzt.

Einmal wird nur seine Trauer groß,
und die Augen liegen schmerzlich bloß,
bis sie etwas leugnen, wie Geringes,
und als ließen sie verächtlich los
die Vernichter eines schönen Dinges.

ŠVENTASIS SEBASTIJONAS

Stovi jis tarsi gulėtų; likus
bruožuos tik valia tyli.
Tarsi motina bežindanti – nuo čia toli.
Užsisklendęs savyje tarsi vainikas.

Ir be paliovos tos strėlės sminga,
ir tarsi iš strėnų atkakliai
plėštųs jų virpą laisvagaliai.
Bet pusiau šypsniu jas pasitinka.

Ir akimirkai lyg paslapčia
jį, nesužeidžiamą, ženklina kančia,
kad pasmerktų jis žvilgsniu menkystę
ir nubaustų panieka rūsčia
grožį neigiančią piktadarystę.

Vertė J. Degutytė

DER DICHTER

Du entfernst dich von mir, du Stunde.
Wunden schlägt mir dein Flügelschlag.
Allein: was soll ich mit meinem Munde?
mit meiner Nacht? mit meinem Tag?

Ich habe keine Geliebte, kein Haus,
keine Stelle auf der ich lebe.
Alle Dinge, an die ich mich gebe,
werden reich und geben mich aus.

POETAS

Jau tolsti, akimirka, tolsti...
Tu sparnais baigi mane užplakti.
Kam burna, kam žodžiai palikti?
Kur man dėt savo dieną ir naktį?

Nei namų, nei meilės – ir kame
žemėje vieta man ir paguoda?
Jei save daiktams atiduodu,
tai jie vėl grąžina mane.

Vertė J. Degutytė

POETAS

Tu palieki mane, valanda.
Tavo sparnai man veria žaizdas.
Ką dabar vienas – su savo burna?
savo naktim? ir savo diena?

Neturiu mylimos nei namų
pasaulyje visame.
Kiekvienas daiktas, kurį imu,
tampa brangus ir išduoda mane.

Vertė H. Nagys 1995

DIE ERBLINDENDE

Sie saß so wie die anderen beim Tee.
Mir war zuerst, als ob sie ihre Tasse
ein wenig anders als die andern fasse.
Sie lächelte einmal. Es tat fast weh.

Und als man schließlich sich erhob und sprach
und langsam und wie es der Zufall brachte
durch viele Zimmer ging (man sprach und lachte),
da sah ich sie. Sie ging den andern nach,

verhalten, so wie eine, welche gleich
wird singen müssen und vor vielen Leuten;
auf ihren hellen Augen die sich freuten
war Licht von außen wie auf einem Teich.

Sie folgte langsam und sie brauchte lang
als wäre etwas noch nicht überstiegen;
und doch: als ob, nach einem Übergang,
sie nicht mehr gehen würde, sondern fliegen.

APANKANTI

Arbatos sėdo su visais kartu.
Tik man atrodė, jog puoduką ima
Jinai kitaip, nei imamas gėrimas.
Nusišypsojo. Tapo man graudu.

O kai pakilę nebaigė šnekos
Ir neskubiai, kur akys veda, ėjo
Per kambarius, kai juokės ir kalbėjo,
Išvydau ją. Žingsniavo iš paskos

Ji santūriai, kaip tie, kurie vieni
Turės dainuoti prieš žmonių daugybę,
Ir akyse – jos džiūgavo sužibę –
Šviesa atsimušė lyg tvenkiny.

Lėtai ji sekė, gaišdama dažnai,
Lyg kilt aukštyn norėdama išdrįsti,
Ir taip, lyg kiek pakopusi jinai
Toliau ne eiti ruoštųsi, o skristi.

Vertė A. Danielius

ABSCHIED

Wie hab ich das gefühlt was Abschied heißt.
Wie weiß ichs noch: ein dunkles unverwundnes
grausames Etwas, das ein Schönverbundnes
noch einmal zeigt und hinhält und zerreißt.

Wie war ich ohne Wehr, dem zuzuschauen,
das, da es mich, mich rufend, gehen ließ,
zurückblieb, so als wärens alle Frauen
und dennoch klein und weiß und nichts als dies:

Ein Winken, schon nicht mehr auf mich bezogen,
ein leise Weiterwinkendes –, schon kaum
erklärbar mehr: vielleicht ein Pflaumenbaum,
von dem ein Kuckuck hastig abgeflogen.

IŠSISKYRIMAS

Aš pajutau, kas tai išsiskyrimas.
Kažkas nepermaldaujamai tamsus,
parodęs laimės apžavus visus
dar vienąkart ir viską sunaikinęs.

Aš – toks beginklis, toks sulaikęs kvapą.
Tik pašaukė – ir ėmė tolt staiga.
O aš likau, bet visos Moters tapo
tarsi toli viena dėmė balta,

tik mostas – jau paskirtas nebe man,
tik tolimas dvelkimas, vos begyvas,
plevenantis... O gal tai tik nuo slyvos
gegutė sušvytavo skrisdama...

Vertė J. Degutytė

TODES-ERFAHRUNG

Wir wissen nichts von diesem Hingehn, das
nicht mit uns teilt. Wir haben keinen Grund,
Bewunderung und Liebe oder Haß
dem Tod zu zeigen, den ein Maskenmund

tragischer Klage wunderlich entstellt.
Noch ist die Welt voll Rollen, die wir spielen.
Solang wir sorgen, ob wir auch gefielen,
spielt auch der Tod, obwohl er nicht gefällt.

Doch als du gingst, da brach in diese Bühne
ein Streifen Wirklichkeit durch jenen Spalt
durch den du hingingst: Grün wirklicher Grüne,
wirklicher Sonnenschein, wirklicher Wald.

Wir spielen weiter. Bang und schwer Erlerntes
hersagend und Gebärden dann und wann
aufhebend; aber dein von uns entferntes,
aus unserm Stück entrücktes Dasein kann

uns manchmal überkommen, wie ein Wissen
von jener Wirklichkeit sich niedersenkend,
so daß wir eine Weile hingerissen
das Leben spielen, nicht an Beifall denkend.

MIRTIES PATYRIMAS

Nežinom nieko apie šitą išvykimą,
kuris mums nebylus. Nėra dingsties
sutikt su baime, nuostaba likimą,
mylėti, neapkęsti, nes mirties

mes regim veidą vien su verksmo kauke.
Pasaulis pilnas vaidmenų, belieka
vaidinti juos, kai pagyrimo laukiam,
vaidina ir mirtis, nors nepatinka niekam.

Bet, tau išeinant, scenoj pasirodė
pro plyšį juosta tikrojo pasaulio.
Ir žaluma tikra žalumo klode,
ir tikras miškas, ir tikroji saulė.

Vaidiname toliau. Tai, ką išmokom uolūs,
su baime, – vėl išsakome. Dar lieka
mums gestai. Bet ir tavo taip nutolus
nuo šio vaidinimo būtis pasiekia

mus kartais ir apvalo, lyg aiškumas,
čia iš būties anosios nusileidęs,
kad, sužavėti, gyvąjį tikrumą
vaidintume, užuot plojimų geidę.

Vertė A. Danielius

SELBSTBILDNIS AUS DEM JAHRE 1906

Des alten lange adligen Geschlechtes
Feststehendes im Augenbogenbau.
Im Blicke noch der Kindheit Angst und Blau
und Demut da und dort, nicht eines Knechtes
doch eines Dienenden und einer Frau.
Der Mund als Mund gemacht, groß und genau,
nicht überredend, aber ein Gerechtes
Aussagendes. Die Stirne ohne Schlechtes
und gern im Schatten stiller Niederschau.

Das, als Zusammenhang, erst nur geahnt;
noch nie im Leiden oder im Gelingen
zusammgefaßt zu dauerndem Durchdringen,
doch so, als wäre mit zerstreuten Dingen
von fern ein Ernstes, Wirkliches geplant.

AUTOPORTRETAS IŠ 1906 METŲ

Senos kilmingos giminės didybė
rūstokų antakių jautriam skliaute.
Dar žvilgsnyje vaikystės baimė slypi
ir nuolanka – ne vergo – šen bei ten,
o moteries ir tarno. Ir griežta
burna išrėžta, didelė, nervinga,
ne visažinanti, tačiau teisinga,
bylojanti. Ir patikli kakta
tyliam šešėlį žvilgsnio panarinto.

Ir tas ryšys – tik nuojauta lengva.
Kas nevilties ar džiaugsmo įrašyta,
netampa ženklu amžinu. Tarytum
iš lūženų keistų ir išblaškytų
iš tolo skleidėsi mintis gyva.

Vertė J. Degutytė

DER FAHNENTRÄGER

Die Andern fühlen alles an sich rauh
und ohne Anteil: Eisen, Zeug und Leder.
Zwar manchmal schmeichelt eine weiche Feder,
doch sehr allein und lieb-los ist ein jeder;
er aber trägt – als trüg er eine Frau –
die Fahne in dem feierlichen Kleide.
Dicht hinter ihm geht ihre schwere Seide,
die manchmal über seine Hände fließt.

Er kann allein, wenn er die Augen schließt,
ein Lächeln sehn: er darf sie nicht verlassen. –

Und wenn es kommt in blitzenden Kürassen
und nach ihr greift und ringt und will sie fassen –:

dann darf er sie abreißen von dem Stocke
als riß er sie aus ihrem Mädchentum,
um sie zu halten unterm Waffenrocke.

Und für die Andern ist das Mut und Ruhm.

VĖLIAVININKAS

Kitiems prie kūno šiurkštuma niūri
be jokio jausmo: plienas, kardas, kailis.
Nors plunksna kai kada švelni padailins,
bet vienišas kiekvienas ir be meilės;
o jis su vėliava, lyg moterim, kuri
kaip šventei iškilmingai apsivilkus.
Sunkus jį seka prisiglaudęs šilkas,
srovena kartais pro rankas visai.

Jei užsimerkia, nešant vien jisai
išvysti gali šypseną laimingą.

Ir kai su žvilgančiais šarvais aplink ją
apsupę ir pagriebt norį apninka, –

privalo jis nuo koto pirmutinis
nuplėšt lyg nuo mergystės prieš save:
prispaustą išlaikyti prie krūtinės.

Ir tai kitiems narsumas su šlove.

Vertė J. Juškaitis

DAS KARUSSELL

Jardin du Luxembourg

Mit einem Dach und seinem Schatten dreht
sich eine kleine Weile der Bestand
von bunten Pferden, alle aus dem Land,
das lange zögert, eh es untergeht.
Zwar manche sind an Wagen angespannt,
doch alle haben Mut in ihren Mienen;
ein böser roter Löwe geht mit ihnen
und dann und wann ein weißer Elefant.

Sogar ein Hirsch ist da, ganz wie im Wald,
nur daß er einen Sattel trägt und drüber
ein kleines blaues Mädchen aufgeschnallt.

Und auf dem Löwen reitet weiß ein Junge
und hält sich mit der kleinen heißen Hand,
dieweil der löwe Zähne zeigt und Zunge.

Und dann und wann ein weißer Elefant.

Und auf den Pferden kommen sie vorüber,
auch Mädchen, helle, diesem Pferdesprunge
fast schon entwachsen; mitten in dem Schwunge
schauen sie auf, irgendwohin, herüber –

Und dann und wann ein weißer Elefant.

KARUSELĖ

Liuksemburgo parkas

Su stogu skrieja apvalus šešėlis,
žirgai spalvoti sukasi ratu,
visi visi iš tų keistų kraštų,
kur atilsio nėra nė valandėlės.
Nors įkinkytas į vežimą tas arklys,
vienok prarast žvalumo nesirengia.
Šalia raudonas piktas liūtas žengia
ir baltas baltas atsargus dramblys.

Ir elnias čia, visai tarsi miške,
tik pabalnotas, o nuo balno moja
maža mergytė, mėlyna tokia.

Ant liūto gi berniukas baltas joja,
rankutėm karčių laikos, nes žvėris
dantis jam rodo ir, berods, riaumoja.

Ir baltas baltas atsargus dramblys.

Ir sukasi, ir lekia ant žirgų
mergaitės šviesios, jau beveik išaugę
iš tų linksmybių; ir tarytum laukia,
žvilgsniu ieškodamos kažko kažkur...

Ir baltas baltas atsargus dramblys.

Und das geht hin und eilt sich, daß es endet,
und kreist und dreht sich nur und hat kein Ziel.
Ein Rot, ein Grün, ein Grau vorbeigesendet,
ein kleines kaum begonnenes Profil –.
Und manchesmal ein Lächeln, hergewendet,
ein seliges, das blendet und verschwendet
an dieses atemlose blinde Spiel...

Ir viskas mirga, sukasi ir skrieja
beprasmiškai visai – be atvangos.
Raudona, žalia, pilka susilieja –
ūmai sušvinta profilis blyškus,
ir šypsena tai mirga – priartėja,
tai vėl nutolsta... Aklas vėjas –
žaidimas, kvapą gniaužiantis, svaigus...

Vertė J. Degutytė

SPANISCHE TÄNZERIN

Wie in der Hand ein Schwefelzündholz, weiß,
eh es zur Flamme kommt, nach allen Seiten
zuckende Zungen streckt –: beginnt im Kreis
naher Beschauer hastig, hell und heiß
ihr runder Tanz sich zuckend auszubreiten.

Und plötzlich ist er Flamme, ganz und gar.

Mit einem Blick entzündet sie ihr Haar
und dreht auf einmal mit gewagter Kunst
ihr ganzes Kleid in diese Feuersbrunst,
aus welcher sich, wie Schlangen die erschrecken,
die nackten Arme wach und klappernd strecken.

Und dann: als würde ihr das Feuer knapp,
nimmt sie es ganz zusamm und wirft es ab
sehr herrisch, mit hochmütiger Gebärde
und schaut: da liegt es rasend auf der Erde
und flammt noch immer und ergiebt sich nicht –.
Doch sieghaft, sicher und mit einem süßen
grüßenden Lächeln hebt sie ihr Gesicht
und stampft es aus mit kleinen festen Füßen.

ISPANŲ ŠOKĖJA

Kaip rankoj į visas puses ugnia
suspurda baltas braukiamas degtukas,
jos šviesų šokį taip ratu minia
apsupus – staigiai sukinio mene
užsidega įsiliepsnot netrukus.

Ir visas virsta vis ugningesniu.

Ji savo plaukus uždega žvilgsniu,
ir degas drabužius ji šokdama,
aistringai ton liepsnon įsukdama,
kur nuogos rankos, tarškint pirštai patys
iškyla lyg nugandintos gyvatės.

Ir štai, lyg būtų ankšta ugnyje,
taip išdidžiai į žemę sviedžia ją,
suėmusi, nuo judesio valdingo,
ir žiūri: numesta liepsna nedingo,
nepasiduoda, griebia liežuviu.
Bet su iškelta galva atsistojus
ji sveikina visus šypsniu žaviu,
ir ugnį trypia grakščios tvirtos kojos.

Vertė J. Juškaitis

ORPHEUS. EURYDIKE. HERMES

Das war der Seelen wunderliches Bergwerk.
Wie stille Silbererze gingen sie
als Adern durch sein Dunkel. Zwischen Wurzeln
entsprang das Blut, das fortgeht zu den Menschen,
und schwer wie Porphyr sah es aus im Dunkel.
Sonst war nichts Rotes.

Felsen waren da
und wesenlose Wälder. Brücken über Leeres
und jener große graue blinde Teich,
der über seinem fernen Grunde hing
wie Regenhimmel über einer Landschaft.
Und zwischen Wiesen, sanft und voller Langmut,
erschien des einen Weges blasser Streifen,
wie eine lange Bleiche hingelegt.

Und dieses einen Weges kamen sie.

Voran der schlanke Mann im blauen Mantel,
der stumm und ungeduldig vor sich aussah.
Ohne zu kauen fraß sein Schritt den Weg
in großen Bissen; seine Hände hingen
schwer und verschlossen aus dem Fall der Falten
und wußten nicht mehr von der leichten Leier,
die in die Linke eingewachsen war
wie Rosenranken in den Ast des Ölbaums.
Und seine Sinne waren wie entzweit:
indes der Blick ihm wie ein Hund vorauslief,

ORFĖJAS. EURIDIKĖ. HERMIS

Tai buvo sielų kasykla keista.
Tarytumei sidabro tylios gyslos
tamsybėse jos ėjo. Tarp šaknų
ten sunkės kraujas, tekantis pas žmones,
tamsoj sodrus tarytumei porfyras.
Daugiau jokios rausvos dėmės.

Tik uolos,
miškai išmirę, tiltai tuštumoj
ir didis, pilkas, aklas tvenkinys,
kybąs virš savo tolimojo dugno
lyg debesis lietaus virš lygumos.
O tarp lankų, švelnių, pilnų kantrybės,
sušvitus blankiai tiesės kelio juosta
lyg balinamos drobės atraiža.

Tai tuo keliu ir artinosi jie.

Vyriškis lieknas žydru chitonu
patylomis nekantriai pirmas ėjo.
Jo žingsnis rijo kelią nė nekramtęs
didžiuliais kąsniais. Rankos jo karojo
tarp klosčių, užsivėrusios ir sunkios,
pamiršusios visai lengvutę lyrą,
kuri suaugus su kaire atrodė
lyg rožė su alyvmedžio šaka.
O juslės jo lyg padalintos buvo:
kol žvilgsnis lyg šuva į priekį lakstė,

umkehrte, kam und immer wieder weit
und wartend an der nächsten Wendung stand, –
blieb sein Gehör wie ein Geruch zurück.
Manchmal erschien es ihm als reichte es
bis an das Gehen jener beiden andern,
die folgen sollten diesen ganzen Aufstieg.
Dann wieder wars nur seines Steigens Nachklang
und seines Mantels Wind was hinter ihm war.
Er aber sagte sich, sie kämen doch;
sagte es laut und hörte sich verhallen.
Sie kämen doch, nur wärens zwei
die furchtbar leise gingen. Dürfte er
sich einmal wenden (wäre das Zurückschaun
nicht die Zersetzung dieses ganzen Werkes,
das erst vollbracht wird), müßte er sie sehen,
die beiden Leisen, die ihm schweigend nachgehn:

Den Gott des Ganges und der weiten Botschaft,
die Reisehaube über hellen Augen,
den schlanken Stab hertragend vor dem Leibe
und flügelschlagend an den Fußgelenken;
und seiner linken Hand gegeben: *sie.*

Die So-geliebte, daß aus einer Leier
mehr Klage kam als je aus Klagefrauen;
daß eine Welt aus Klage ward, in der
alles noch einmal da war: Wald und Tal
und Weg und Ortschaft, Feld und Fluß und Tier;
und daß um diese Klage-Welt, ganz so
wie um die andre Erde, eine Sonne
und ein gestirnter stiller Himmel ging,
ein Klage-Himmel mit entstellten Sternen –:
Diese So-geliebte.

čia grįždavo, čia vėl toli toli
ties posūkiu sustojęs lūkuriavo, –
klausa kaip kvapas driekės iš paskos.
Jis tarės kartais ta klausa užgriebęs
žingsnius kitų dviejų, kurie turėjo
jam įkandin iš požemių keliauti.
Paskui – ir vėl tik savo kojų aidas,
tik vėjas nuo apsiausto už pečių.
Tačiau jie eina, sakė jis, jie eina;
net ištarė balsu, kad pats girdėtų.
Jie eina, eina, tik siaubingai tyliai
jų pėdos mina. Jei galėjęs būtų
jis atsisukti (jeigu atsigręžus
perniek nebūtų žuvęs visas triūsas,
kurio štai ėmės), būtų jis išvydęs
tuos tylūnus, tuos nebylius atšlaitėj:

Žinių ir kelio dievą eikliakojį
su gobtuvu klajūno ant akių,
su atkišta pirmyn laiba lazda,
plazdenantį sparneliais prie čiurnų;
o jam prie šono, iš kairės, ir ją, –

taip numylėtą, kad graudžiau nei visos
raudotojos raudot pratrūko lyra,
kad net pasaulis gimė iš raudos,
kur viskas buvo vėlei pakartota:
miškai ir slėniai, laukas, upė, gyviai,
o apie tą raudos pasaulį tyliai
lyg apie antrą žemę sukos saulė
ir žvaigždės vakarinės, ir dangus,
raudos dangus su iškreiptom žvaigždėm, –
taip numylėtą.

Sie aber ging an jenes Gottes Hand,
den Schritt beschränkt von langen Leichenbändern,
unsicher, sanft und ohne Ungeduld.
Sie war in sich, wie Eine hoher Hoffnung,
und dachte nicht des Mannes, der voranging,
und nicht des Weges, der ins Leben aufstieg.
Sie war in sich. Und ihr Gestorbensein
erfüllte sie wie Fülle.
Wie eine Frucht von Süßigkeit und Dunkel,
so war sie voll von ihrem großen Tode,
der also neu war, daß sie nichts begriff.

Sie war in einem neuen Mädchentum
und unberührbar; ihr Geschlecht war zu
wie eine junge Blume gegen Abend,
und ihre Hände waren der Vermählung
so sehr entwöhnt, daß selbst des leichten Gottes
unendlich leise, leitende Berührung
sie kränkte wie zu sehr Vertraulichkeit.

Sie war schon nicht mehr diese blonde Frau,
die in des Dichters Liedern manchmal anklang,
nicht mehr des breiten Bettes Duft und Eiland
und jenes Mannes Eigentum nicht mehr.

Sie war schon aufgelöst wie langes Haar
und hingegeben wie gefallner Regen
und ausgeteilt wie hundertfacher Vorrat.

Sie war schon Wurzel.

O ji, į dievo ranką įsitvėrus,
ir suvaržyta įkapių, žingsniavo
nedrąsiai, švelniai ir be nekantros.
Ji buvo uždara kaip moteriškė
su vaisium įsčiose, jai nerūpėjo
nei tas vyriškis priekyje, nei kelias,
gyveniman vedąs. Tarytum vaisius
saldybės ir tamsos pilna ji buvo
didžios mirties.
Ir ta pilnatvė buvo dar nauja,
tokia nauja, kad jai užgožė viską.

Ji buvo vėl atgavusi mergystę
ir nepaliečiama; ir jos lytis
vėl buvo užsivėrus tarsi žiedas
pavakary, o rankos nuo glamonių
atpratusios taip smarkiai, kad be galo
tykus prisilietimas dievo žeidė
ją kaip šiurkštus begėdžio judesys.

Ji buvo jau ne moteris šviesplaukė,
minėta kartais dainiaus giesmėse,
nebe sala kvapni platybėj guolio
ir nebe to vyriškio savastis.

Ji buvo kaip ilgi plaukai pasklidus
ir kaip lietus nulijęs susigėrus,
ir išdalinta kaip šimtai aruodų.

Ji buvo jau šaknis.

Und als plötzlich jäh
der Gott sie anhielt und mit Schmerz im Ausruf
die Worte sprach: Er hat sich umgewendet –,
begriff sie nichts und sagte leise: *Wer?*

Fern aber, dunkel vor dem klaren Ausgang,
stand irgend jemand, dessen Angesicht
nicht zu erkennen war. Er stand und sah,
wie aus dem Streifen eines Wiesenpfades
mit trauervollem Blick der Gott der Botschaft
sich schweigend wandte, der Gestalt zu folgen,
die schon zurückging dieses selben Weges,
den Schritt beschränkt von langen Leichenbändern,
unsicher, sanft und ohne Ungeduld.

Ir kai staiga
ją su šūksniu skaudžiu sustabdė dievas
ir tarė: „Jis atsigręžė!" – jinai
paklausė tyliai nesupratus: „Kas?"

O tolumoj, angos šviesioj kiaurymėj,
pavidalas tamsavo, bet jo veido
įžvelgti negalėjai. Jis stovėjo
ir matė, kaip dievų pasiuntinys
liūdnom akim, netaręs žodžio, gręžias
pusiaukelėj, lydėdamas figūrą,
kuri taku per lanką atgalios
vėl, suvaržyta įkapių, žingsniavo
nedrąsiai, švelniai ir be nekantros.

Vertė A Gailius

ALKESTIS

Da plötzlich war der Bote unter ihnen,
hineingeworfen in das Überkochen
des Hochzeitsmahles wie ein neuer Zusatz.
Sie fühlten nicht, die Trinkenden, des Gottes
heimlichen Eintritt, welcher seine Gottheit
so an sich hielt wie einen nassen Mantel
und ihrer einer schien, der oder jener,
wie er so durchging. Aber plötzlich sah
mitten im Sprechen einer von den Gästen
den jungen Hausherrn oben an dem Tische
wie in die Höh gerissen, nicht mehr liegend,
und überall und mit dem ganzen Wesen
ein Fremdes spiegelnd, das ihn furchtbar ansprach.
Und gleich darauf, als klärte sich die Mischung,
war Stille; nur mit einem Satz am Boden
von trübem Lärm und einem Niederschlag
fallenden Lallens, schon verdorben riechend
nach dumpfem umgestandenen Gelächter.
Und da erkannten sie den schlanken Gott,
und wie er dastand, innerlich voll Sendung
und unerbittlich, – wußten sie es beinah.
Und doch, als es gesagt war, war es mehr
als alles Wissen, gar nicht zu begreifen.
Admet muß sterben. Wann? In dieser Stunde.

Der aber brach die Schale seines Schreckens
in Stücken ab und streckte seine Hände
heraus aus ihr, um mit dem Gott zu handeln.

ALKESTĖ

Ūmai pasiuntinys tarp jų išdygo,
į verdančią vestuvių puotą sviestas
lyg naujas prieskonis. O jie, gėrovai,
nė nepajuto, kaip slapčia į menę
įžengė dievas, kurs dievystę savo
prispaudęs laikė prie savęs lyg šlapią
apsiaustą ir visai toks pat atrodė
kaip jie, kaip tas ar kitas. Bet ūmai
vidur kalbos išvydo vienas svečias,
kad šeimininkas tų namų jaunasis
galustaly ne guli, bet pašokęs,
lyg mesteltas aukštyn, visu savim
atspindi šiurpą, stojusį jam priešais.
Paskui – tyla, tarytum nuskaidrėjęs
jau būtų mišinys, ir tik prie dugno
balsų dar liko drumzlės, lalesys
iškrito nuosėdom, jau dvokiančiom iš sykio
slogiu, užsistovėjusiu juoku.
Tuomet visi pažino liekną dievą
su misija veide ir nenuolaidų,
pažino – ir bemaž suprato viską.
Bet pasakyta jo žinia už viską,
ką galima suprast, didesnė buvo:
Admetas mirs. Kada? Dabar, tuojau.

Ir štai iškart jo siaubo luobas ėmė
trupėti gabalais, o pro plyšius
išlindo rankos su dievu derėtis.

Um Jahre, um ein einzig Jahr noch Jugend,
um Monate, um Wochen, um paar Tage,
ach, Tage nicht, um Nächte, nur um Eine,
um Eine Nacht, um diese nur: um die.
Der Gott verneinte, und da schrie er auf
und schrie's hinaus und hielt es nicht und schrie
wie seine Mutter aufschrie beim Gebären.

Und sie trat zu ihm, eine alte Frau,
und auch der Vater kam, der alte Vater,
und beide standen, alt, veraltet, ratlos,
beim Schreienden, der plötzlich, wie noch nie
so nah, sie ansah, abbrach, schluckte, sagte:
Vater,
liegt dir denn viel daran an diesem Rest,
an diesem Satz, der dich beim Schlingen hindert?
Geh, gieß ihn weg. Und du, du alte Frau,
Matrone,
was tust du denn noch hier: du hast geboren.
Und beide hielt er sie wie Opfertiere
in Einem Griff. Auf einmal ließ er los
und stieß die Alten fort, voll Einfall, strahlend
und atemholend, rufend: Kreon, Kreon!
Und nichts als das; und nichts als diesen Namen.
Aber in seinem Antlitz stand das Andere,
das er nicht sagte, namenlos erwartend,
wie ers dem jungen Freunde, dem Geliebten,
erglühend hinhielt übern wirren Tisch.
Die Alten (stand da), siehst du, sind kein Loskauf,
sie sind verbraucht und schlecht und beinah wertlos,
du aber, du, in deiner ganzen Schönheit –

Dėl metų, dėl vienų jaunystės metų,
dėl mėnesių, savaičių, dėl dienų,
ak, ne dienų – naktų, tik dėl vienos,
dėl tos nakties, dėl tos vienos: dėl tos.
Bet dievas purtė galvą, ir tada
jis ėmė rėkti, rėkė neištvėręs,
kaip motina, gimdydama jį, rėkė.

Tuomet senoji moteris priėjo,
su ja ir tėvas žengė, senas tėvas,
abu seni, susenę ir sumišę
prie rėkiančio stovėjo, kurs ūmai
iš taip arti, kaip niekada, į juos
pažvelgęs, liovės rėkti ir prabilo:
ar taip labai brangus tau tas likutis,
tėve,
tas lašas, kur nuryti kąsnį trukdo?
Eik ir išpilk jį. Moterie, o tu,
matrona,
juk pagimdei jau: ką čia dar veiki?
Kaip gyvulius aukojamus jis viena
ranka abu pastvėrė, bet paskui
nauja mintis jam kilo, jis nušvitęs
tėvus pastūmė, puolė šaukt: Kreontai!
Tik tiek; tik šitą vardą. Tačiau veide
ir visa kita buvo parašyta:
tas lūkestis bežadis akyse,
kurį virš vaišių stalo jis sukaitęs
bičiuliui numylėtajam atkišo.
Žvelk (rodės, sakė), išpirka prasta,
tėvai, susidėvėję ir beverčiai,
o tu, toksai gražuolis, tu tikrai –

Da aber sah er seinen Freund nicht mehr.
Er blieb zurück, und das, was kam, war *sie*,
ein wenig kleiner fast als er sie kannte
und leicht und traurig in dem bleichen Brautkleid.
Die andern alle sind nur ihre Gasse,
durch die sie kommt und kommt – : (gleich wird sie da sein
in seinen Armen, die sich schmerzhaft auftun).

Doch wie er wartet, spricht sie; nicht zu ihm.
Sie spricht zum Gotte, und der Gott vernimmt sie,
und alle hörens gleichsam erst im Gotte:

Ersatz kann keiner für ihn sein. Ich *bins*.
Ich bin Ersatz. Denn keiner ist zu Ende
wie ich es bin. Was bleibt mir denn von dem
was ich hier war? Das *ists* ja, daß ich sterbe.
Hat sie dirs nicht gesagt, da sie dirs auftrug,
daß jenes Lager, das da drinnen wartet,
zur Unterwelt gehört? Ich nahm ja Abschied.
Abschied über Abschied.
Kein Sterbender nimmt mehr davon. Ich ging ja,
damit das Alles, unter Dem begraben
der jetzt mein Gatte ist, zergeht, sich auflöst – .
So führ mich hin: ich sterbe ja für ihn.

Und wie der Wind auf hoher See, der umspringt,
so trat der Gott fast wie zu einer Toten
und war auf einmal weit von ihrem Gatten,
dem er, versteckt in einem kleinen Zeichen,
die hundert Leben dieser Erde zuwarf.

Tačiau bičiulis dingo iš akių,
užgožtas jos, kuri dabar artėjo
kone mažesnė negu visada,
lengva, liūdna, su baltu drabužiu.
Visi kiti dabar tik gatvė jai,
kuria ji eina, eina (tučtuojau
apglėbs ją rankos, išskėstos skausmingai).

Bet ji prabyla: ir ne jam, o dievui
skirti tie žodžiai, dievas juos išgirsta,
ir lyg per dievą girdi juos visi:

Jam pakaitalo nėr. Tik aš esu.
Aš pakaitalas. Kas gi už mane
dar užbaigtas labiau. Kas man beliko
iš to, kuo čia buvau? Tik tiek: numirti.
Ar deivė, siųsdama tave, nesakė,
kad guolis, menėj laukiantis manęs,
jau požemiams priklauso? Juk sudie,
sudie ir vis sudie
tiek kartų pasakiau, kad už mane
joks mirštantis daugiau nepasakys.
Ėjau juk pasilaidoti po juo,
po vyru, kad ištirptų, dingtų viskas:
tad vesk mane: už jį numirsiu aš.

Ir tartum vėjas, jūroj apsigręžęs,
prie jos, kone velionės, dievas žengė,
ir buvo jau toli nuo josios vyro,
kuriam šimtus gyvenimų šios žemės
slapčiom dar sviedė, kilstelėjęs ranką.

Der stürzte taumelnd zu den beiden hin
und griff nach ihnen wie im Traum. Sie gingen
schon auf den Eingang zu, in dem die Frauen
verweint sich drängten. Aber einmal sah
er noch des Mädchens Antlitz, das sich wandte
mit einem Lächeln, hell wie eine Hoffnung,
die beinah ein Versprechen war: erwachsen
zurückzukommen aus dem tiefen Tode
zu ihm, dem Lebenden –

Da schlug er jäh
die Hände vors Gesicht, wie er so kniete,
um nichts zu sehen mehr nach diesem Lächeln.

Svyruodamas jis puolė įkandin
ir lyg sapne pastvert mėgino juodu,
jau einančius prie durų (ašarotos
ten spietės moteriškės), bet išvydo
tik šypsnį dar merginos: lyg viltis
šypsnys sušvito atgręžtam veide,
sakytumei lyg pažadas: užaugus
sugrįžti iš pačių mirties gilybių
pas jį, pas gyvąjį –

Ir jis tada
delnais akis užsidengė parklupęs,
kad po to šypsnio nieko neregėtų.

Vertė A. Gailius

ARCHAÏSCHER TORSO APOLLOS

Wir kannten nicht sein unerhörtes Haupt,
darin die Augenäpfel reiften. Aber
sein Torso glüht noch wie ein Kandelaber,
in dem sein Schauen, nur zurückgeschraubt,

sich hält und glänzt. Sonst könnte nicht der Bug
der Brust dich blenden, und im leisen Drehen
der Lenden könnte nicht ein Lächeln gehen
zu jeder Mitte, die die Zeugung trug.

Sonst stünde dieser Stein entstellt und kurz
unter der Schultern durchsichtigem Sturz
und flimmerte nicht so wie Raubtierfelle;

und bräche nicht aus allen seinen Rändern
aus wie ein Stern: denn da ist keine Stelle,
die dich nicht sieht. Du mußt dein Leben ändern.

ARCHAIŠKAS APOLONO TORSAS

Šviesios galvos nematėm niekada,
kur sirpo obuoliai akių. Bet švyti
jo torsas dar lyg nuostabi žvakidė,
kurioj jo žvilgsnis, nukreiptas atgal,

sustingo spindesy. Kitaip jis negalėtų
tavęs mente apakint ir, lengvai
pakrypus strėnoms, šypsena gyvai
tuo pakraščiu neslystų pažymėtu.

Kitaip – nuskeltas šis akmuo pratęstų
nuspėtą griūtį – perregimą gestą,
ir lyg plėšrūno kailis nežvilgėtų;

ir iš visų kraštų tarsi žvaigždė
nešviestų: kur tavęs nemato – vietos
tokios nėra. Naujai gyvent pradėk.

Vertė J. Degutytė

DER TOD DER GELIEBTEN

Er wußte nur vom Tod was alle wissen:
daß er uns nimmt und in das Stumme stößt.
Als aber sie, nicht von ihm fortgerissen,
nein, leis aus seinen Augen ausgelöst,

hinüberglitt zu unbekannten Schatten,
und als er fühlte, daß sie drüben nun
wie einen Mond ihr Mädchenlächeln hatten
und ihre Weise wohlzutun:

da wurden ihm die Toten so bekannt,
als wäre er durch sie mit einem jeden
ganz nah verwandt; er ließ die andern reden

und glaubte nicht und nannte jenes Land
das gutgelegene, das immersüße –
Und tastete es ab für ihre Füße.

MYLIMOSIOS MIRTIS

Jis, kiek visi, žinojo apie mirtį:
nutildo ir išsiveda sykiu.
Bet kai ne pagrobta ji atsiskirti,
o jam lyg iš akių tiktai tykiu

šešėliu pas numirusius išslysti
turėjo, ir jis jautė, kad nušvies
mergaitės šypsena jų karalystę
kaip mėnuo tamsumą nakties,

tai mirę tapo jam tokie savi,
lyg būtų broliai, sesers artimiausi,
kuo laiko ką kiti, jis nesiklausė

ir netikėjo; sakė: kaip žavi
palaima pats anas pasaulis stojas, –
ir ten ieškojo kelio už jos kojas.

Vertė J. Juškaitis

JEREMIA

Einmal war ich weich wie früher Weizen,
doch, du Rasender, du hast vermocht,
mir das hingehaltne Herz zu reizen,
daß es jetzt wie eines Löwen kocht.

Welchen Mund hast du mir zugemutet,
damals, da ich fast ein Knabe war:
eine Wunde wurde er: nun blutet
aus ihm Unglücksjahr um Unglücksjahr.

Täglich tönte ich von neuen Nöten,
die du, Unersättlicher, ersannst,
und sie konnten mir den Mund nicht töten;
sieh du zu, wie du ihn stillen kannst,

wenn, die wir zerstoßen und zerstören,
erst verloren sind und fernverlaufen
und vergangen sind in der Gefahr:
denn dann will ich in den Trümmerhaufen
endlich meine Stimme wiederhören,
die von Anfang an ein Heulen war.

JEREMIJAS

Kaip kviečiai švelnus buvau aš tąsyk.
Tu, beproti, perlaužei mane.
Pavertei nuolankią mano dvasią
liūtiškai aršia ir neramia.

Kuo gi tapo tavo užkerėta
tuomet mano vaikiška burna?
Ji – žaizda, almėjanti iš lėto
metais ir nelaimėm, – kruvina.

Negandom naujom kasdien skambėjau;
jas, besoti, man kuždėjai tu,
bet užgniaužti lūpų negalėjai.
O nutilti pats aš tau žadu,

kai sugniužinti ir išdraikyti
iš nakties gelmių nepasikelsim,
po visų pavojų mirtinų, –
ant griuvėsių geisiu aš dar sykį
vėl išgirst pirmykštį savo balsą,
nugriaudenusį paskui kauksmu.

Vertė J. Degutytė

JEREMIJAS

Minkštas kaip kviečiai, dar nenugeltę,
aš buvau, Patrakėli, o tu
taip mokėjai širdį man sugelti,
kad su liūto verda ji kartu.

Kokią burną man drįsai įduoti –
aš tada žaidžiau dar su vaikais;
žvelk: dabar ji tik žaizda kraujuota,
sielvartais paplūdusi klaikiais.

Juk iš jos vien negandos nužengia,
tu, Besoti, jas prasimanai;
jie burnos užmušt man neįstengė,
bet sakyk dabar, ar tu žinai,

kaip nutildyt ją, kai, sunaikinti
mudviejų, sumalti ir pasklidę,
žus visi pavojuose gūdžiuos?
Juk tada griuvėsiuos prisiminti
geisiu savo tikrą balsą didį:
staugsmas buvo jis nuo pat pradžios.

Vertė A Gailius

BILDNIS

Daß von dem verzichtenden Gesichte
keiner ihrer großen Schmerzen fiele,
trägt sie langsam durch die Trauerspiele
ihrer Züge schönen welken Strauß,
wild gebunden und schon beinah lose;
manchmal fällt wie eine Tuberose,
ein verlornes Lächeln müd heraus.

Und sie geht gelassen drüber hin,
müde, mit den schönen blinden Händen,
welche wissen, daß sie es nicht fänden, –

und sie sagt Erdichtetes, darin
Schicksal schwankt, gewolltes, irgendeines,
und sie giebt ihm ihrer Seele Sinn,
daß es ausbricht wie ein Ungemeines:
wie das Schreien eines Steines –

und sie läßt, mit hochgehobnem Kinn,
alle diese Worte wieder fallen,
ohne bleibend; denn nicht eins von allen
ist der wehen Wirklichkeit gemäß,
ihrem einzigen Eigentum,
das sie, wie ein fußloses Gefäß,
halten muß, hoch über ihren Ruhm
und den Gang der Abende hinaus.

ATVAIZDAS

Kad veide išsaugotų kiekvieną
savo skausmą skirčiai pasiruošus,
per tragedijas ji puokšte nešas bruožus,
palengva, beveik išpinama
nuvytimo liūdinančio grožio,
kartkartėmis, tartum tuberozą,
šypseną iškrist paleisdama.

Ir pavargus taip ramiai pati
ją palydi, gražios aklos rankos
žino, kad neras ir nesurankios, –

ir prabilus žodžiai sukurti,
kažkieno svyruojantis likimas,
ir panorus siela ištarti,
veržias kaip nepaprastas ko sutikimas:
kaip akmens koks surikimas –

ir pakėlus galvą, pakanti,
šiuos visus žodžius kartoja scenų
užmiršimui; nes iš jų nė vienu
nekalba tikrovė iškankinta,
su kurios vieninteliu turtu stovės,
privalėdama ją, lyg bekojį indą,
išlaikyt aukštai viršum šlovės
ir praeinančiųjų vakarų.

Vertė J. Juškaitis

DIE FLAMINGOS

Jardin des Plantes, Paris

In Spiegelbildern wie von Fragonard
ist doch von ihrem Weiß und ihrer Röte
nicht mehr gegeben, als dir einer böte,
wenn er von seiner Freundin sagt: sie war

noch sanft von Schlaf. Denn steigen sie ins Grüne
und stehn, auf rosa Stielen leicht gedreht,
beisammen, blühend, wie in einem Beet,
verführen sie verführender als Phryne

sich selber; bis sie ihres Auges Bleiche
hinhalsend bergen in der eignen Weiche,
in welcher Schwarz und Fruchtrot sich versteckt.

Auf einmal kreischt ein Neid durch die Volière;
sie aber haben sich erstaunt gestreckt
und schreiten einzeln ins Imaginäre.

FLAMINGAI

Paryžius, Botanikos sodas

Jie vandenyj atsišvietė baltai,
lyg tapantį regėtum Fragonarą,
su tiek rausvumo, primenančio žarą,
kiek apie draugę sakant nekaltai:

švelni nuo miego. Žalumoj lingavo
žiedais žiedyne rožinių kotų,
save visi viliodami, o tų
daugiau už kurtizanę Fryne gavo

vilionių, kol kaklus lenktus pasuko
akims paslėpti vaisiniame pūko
raudonume po sparno juoduliais.

Tuoj per voljerą klyksmas iš pavydo,
bet jie sujudo su šiais jauduliais
ir vaizdinyj po vieną pasiklydo.

Vertė J. Juškaitis

DER PAVILLON

Aber selbst noch durch die Flügeltüren
mit dem grünen regentrüben Glas
ist ein Spiegeln lächelnder Allüren
und ein Glanz von jenem Glück zu spüren,
das sich dort, wohin sie nicht mehr führen,
einst verbarg, verklärte und vergaß.

Aber selbst noch in den Stein-Guirlanden
über der nicht mehr berührten Tür
ist ein Hang zur Heimlichkeit vorhanden
und ein stilles Mitgefühl dafür – ,

und sie schauern manchmal, wie gespiegelt,
wenn ein Wind sie schattig überlief;
auch das Wappen, wie auf einem Brief
viel zu glücklich, überstürzt gesiegelt,

redet noch. Wie wenig man verscheuchte:
alles weiß noch, weint noch, tut noch weh – .
Und im Fortgehn durch die tränenfeuchte
abgelegene Allee

fühlt man lang noch auf dem Rand des Dachs
jene Urnen stehen, kalt, zerspalten:
doch entschlossen, noch zusammzuhalten
um die Asche alter Achs.

PAVILJONAS

\

O net pro suveriamųjų durų
žalią stiklą jaučiama, kaip ta
prabanga, kaip ir pro lietų niūrų,
ir ta laimė spindesiu aliūro
neis toliau iš ten, kur atsidūrė,
paslėpta, pašvietus, pamiršta.

O net ir girliandos akmeninės
durų nebevarstomų kraštu
kaip užuolaida slaptinga pinas
ir tyli užuojauta kartu, –

ir jos vėjyj krūpsi, jis prilaiko,
kaip šešėliai pats apsikabins;
net ir herbas, lyg paskubomis
spaustas, laimės palinkėt, prie laiško,

kalba dar. Nedaug dienų dar ėję:
viskas virkdo, širdgėla viena.
Jaučia šaltą šiurpulį alėja
ašarota ateiną

dvelkiantį nuo stogo per anų
perskilusių urnų šukę trapią,
bet apkibusią dar šukę apie
ašį seną pelenų.

Vertė J. Juškaitis

DER LESER

Wer kennt ihn, diesen, welcher sein Gesicht
wegsenkte aus dem Sein zu einem zweiten,
das nur das schnelle Wenden voller Seiten
manchmal gewaltsam unterbricht?

Selbst seine Mutter wäre nicht gewiß,
ob *er* es ist, der da mit seinem Schatten
Getränktes liest. Und wir, die Stunden hatten,
was wissen wir, wieviel ihm hinschwand, bis

er mühsam aufsah: alles auf sich hebend,
was unten in dem Buche sich verhielt,
mit Augen, welche, statt zu nehmen, gebend
anstießen an die fertig-volle Welt:
wie stille Kinder, die allein gespielt,
auf einmal das Vorhandene erfahren;
doch seine Züge, die geordnet waren,
blieben für immer umgestellt.

SKAITYTOJAS

Kas žino tą, kuris į svetimų
gyvenimus su savo nusileido,
nutraukdamas vien lapų iš po veido
palinkusio pravertimu?

Jo nepažintų motina visai,
ar knygos apsvaigintas joj nulaiko
šešėlį. O ir mes, turėję laiko,
ką žinom, kiek privargo, kol tasai

iškėlė viską akyse iš knygos
matyt, kaip su knyga susitikai:
ne kaip vienam likt antrame išnykus,
o šviesai sklisti iš raidžių tamsos, –
tarytum tylūs žaidžiantys vaikai
rimtėtų tarp tikrovės ir žaidimo;
bet veidas tapo kitas ir nurimo
toks savo bruožuose visuos.

Vertė J. Juškaitis

DER BALL

Du Runder, der das Warme aus zwei Händen
im Fliegen, oben, fortgiebt, sorglos wie
sein Eigenes; was in den Gegenständen
nicht bleiben kann, zu unbeschwert für sie,

zu wenig Ding und doch noch Ding genug,
um nicht aus allem draußen Aufgereihten
unsichtbar plötzlich in uns einzugleiten:
das glitt in dich, du zwischen Fall und Flug

noch Unentschlossener: der, wenn er steigt,
als hätte er ihn mit hinaufgehoben,
den Wurf entführt und freiläßt – , und sich neigt
und einhält und den Spielenden von oben
auf einmal eine neue Stelle zeigt,
sie ordnend wie zu einer Tanzfigur,

um dann, erwartet und erwünscht von allen,
rasch, einfach, kunstlos, ganz Natur,
dem Becher hoher Hände zuzufallen.

SVIEDINYS

Tu apvalus, dalijantis per skrydį
iš dviejų rankų šilumą lengvai
kaip savo; kai aplinkui plyti,
kas neaprėpiama ir slegia, kai

ne daiktas dar, bet daiktas jau kartu –
kad iš dermės tos perslyst negalėtų
slapčia į mus, – jis jau tavam viduj,
tarp skrydžio ir kritimo tau kabėti

neapsisprendus; kildamas aukštai,
lyg nusviestas verpetan, suspindėjai
iš svaigulio ir įtampos, nusisukai
atslūgęs ir pasilenkei – antai
vietas nurodei dar sykį žaidėjams,
tarytum šokyje – figūrą įnoringą, –

paskui toks laukiamas – greit, paprastai –
toks geidžiamas – lengvai ir gaivalingai
į rankų taurę ištiestą kritai.

Vertė J. Degutytė

IŠ „MARIJOS GYVENIMO"

AUS „DAS MARIEN-LEBEN"

MARIAE VERKÜNDIGUNG

Nicht daß ein Engel eintrat (das erkenn),
erschreckte sie. Sowenig andre, wenn
ein Sonnenstrahl oder der Mond bei Nacht
in ihrem Zimmer sich zu schaffen macht,
auffahren –, pflegte sie an der Gestalt,
in der ein Engel ging, sich zu entrüsten;
sie ahnte kaum, daß dieser Aufenthalt
mühsam für Engel ist. (O wenn wir wüßten,
wie rein sie war. Hat eine Hirschkuh nicht,
die, liegend, einmal sie im Wald eräugte,
sich so in sie versehn, daß sich in ihr,
ganz ohne Paarigen, das Einhorn zeugte,
das Tier aus Licht, das reine Tier –.)
Nicht, daß er eintrat, aber daß er dicht,
der Engel, eines Jünglings Angesicht
so zu ihr neigte; daß sein Blick und der,
mit dem sie aufsah, so zusammenschlugen
als wäre draußen plötzlich alles leer
und, was Millionen schauten, trieben, trugen,
hineingedrängt in sie: nur sie und er;
Schaun und Geschautes, Aug und Augenweide
sonst nirgends als an dieser Stelle –: sieh,
dieses erschreckt. Und sie erschraken beide.

Dann sang der Engel seine Melodie.

APREIŠKIMAS MARIJAI

Ne angelo atėjusio (jį supranti)
ji nusigando. Šitaip ir kiti,
palikę kambaryj nakčia su mėnuliu
arba su vienu tik iš saulės spindulių,
mažai tenusigąsta, – tokiu ji laiku
nuo jo papiktinančios išvaizdos sutriko,
vargu ar nujautė, kaip angelui sunku
eit šiuo pavidalu. (O jei žinotume iš tikro,
kokia skaisti ji buvo. Kartą girioj nekaltai
stebėjus ją pajuto elnė gulinti, kad regi,
kaip virsta ir pati lig prigimties visos
gelmių į nesiporinantį vienaragį,
gyvūną tyrą iš grynos šviesos.) –
Ne angelo atėjusio, tačiau kad jai kalba
prakalbo su jaunuolio veidu angelas arba
pasilenkė tiek, jog pavidalas, kurį matai,
žvilgsniu su jos žvilgsniu taip susidūrė,
lyg tuoj lauke pavirto tuštuma daiktai,
ir tai, ką milijonai nešėsi sužiurę,
į ją įsiveržė: jinai ir jis tiktai;
kiek žvelgtum, reginys akims gėrėtis būtų,
ir ne kitur: žiūrėk – su juo vien ši vieta,
jis nusigando. Nusigando jie abudu.

Giedoti ėmė angelas tada.

Vertė J. Juškaitis

MARIAE HEIMSUCHUNG

Noch erging sie's leicht im Anbeginne,
doch im Steigen manchmal ward sie schon
ihres wunderbaren Leibes inne, –
und dann stand sie, atmend, auf den hohn

Judenbergen. Aber nicht das Land,
ihre Fülle war um sie gebreitet;
gehend fühlte sie: man überschreitet
nie die Größe, die sie jetzt empfand.

Und es drängte sie, die Hand zu legen
auf den andern Leib, der weiter war.
Und die Frauen schwankten sich entgegen
und berührten sich Gewand und Haar.

Jede, voll von ihrem Heiligtume,
schützte sich mit der Gevatterin.
Ach der Heiland in ihr war noch Blume,
doch den Täufer in dem Schooß der Muhme
riß die Freude schon zum Hüpfen hin.

MARIJOS APSILANKYMAS

Iš pradžių dar buvo lengva eiti,
dieviška skirtis žavingo kūno nešama
kartais jautės tik bekopiant greitai, –
ant kalnų Judėjos ilsdama

ji sustodavo. Bet ne šalis,
o aplink pačios pilnumas plyti;
juto ji neperžengiamą dydį
pereidama per kalnų dalis.

Ir uždėti ranką ne ant savo
kūno skubino keliais plikais.
Ir jai priešais moterys lingavo
ir drabužiais lietės ir plaukais.

Kiekviena ties šventumos viršūne.
Ak, dar Išganytojas gėle
buvo jos lelijiškame kūne,
bet Krikštytojas iš džiugesio, kad būna,
šoktelėjo krikšto motinoj šalia.

Vertė J. Juškaitis

ARGWOHN JOSEPHS

Und der Engel sprach und gab sich Müh
an dem Mann, der seine Fäuste ballte:
Aber siehst du nicht an jeder Falte,
daß sie kühl ist wie die Gottesfrüh.

Doch der andre sah ihn finster an,
murmelnd nur: Was hat sie so verwandelt?
Doch da schrie der Engel: Zimmermann,
merkst du's noch nicht, daß der Herrgott handelt?

Weil du Bretter machst, in deinem Stolze,
willst du wirklich *den* zu Rede stelln,
der bescheiden aus dem gleichen Holze
Blätter treiben macht und Knospen schwelln?

Er begriff. Und wie er jetzt die Blicke,
recht erschrocken, zu dem Engel hob,
war der fort. Da schob er seine dicke
Mütze langsam ab. Dann sang er lob.

JUOZAPO ĮTARINĖJIMAS

Plūkės angelas, vis kalbino geruoju
vyrą, kumščius gniaužiantį piktai:
Ji vėsi kaip Viešpaties rytai,
net suknelės klostės tai byloja.

Bet antrasis vėl iš padilbų:
Kas ją pakeitė? Čia balsą didį
angelas pakėlė: Ar darbų
Dievo jau nebematai, dailide?

Ar tikrai tu drįstumei išdidęs
reikalaut, kad atsakytų tas,
kurs, jei panorės, čia pat pražydys
rąstą, iš kurio darai lentas?

Jis suprato. Nusigandęs žiūri:
angelas jau dingęs. O tada
palengva nusivožė kepurę.
Viešpatį pagarbino malda.

Vertė A Gailius

VERKÜNDIGUNG ÜBER DEN HIRTEN

Seht auf, ihr Männer. Männer dort am Feuer,
die ihr den grenzenlosen Himmel kennt,
Sterndeuter, hierher! Seht, ich bin ein neuer
steigender Stern. Mein ganzes Wesen brennt
und strahlt so stark und ist so ungeheuer
voll Licht, daß mir das tiefe Firmament
nicht mehr genügt. Laßt meinen Glanz hinein
in euer Dasein: Oh, die dunklen Blicke,
die dunklen Herzen, nächtige Geschicke
die euch erfüllen. Hirten, wie allein
bin ich in euch. Auf einmal wird mir Raum.
Stauntet ihr nicht: der große Brotfruchtbaum
warf einen Schatten. Ja, das kam von mir.
Ihr Unerschrockenen, o wüßtet ihr,
wie jetzt auf eurem schauenden Gesichte
die Zukunft scheint. In diesem starken Lichte
wird viel geschehen. Euch vertrau ichs, denn
ihr seid verschwiegen; euch Gradgläubigen
redet hier alles. Glut und Regen spricht,
der Vögel Zug, der Wind und was ihr seid,
keins überwiegt und wächst zur Eitelkeit
sich mästend an. Ihr haltet nicht
die Dinge auf im Zwischenraum der Brust
um sie zu quälen. So wie seine Lust
durch einen Engel strömt, so treibt durch euch
das Irdische. Und wenn ein Dorngesträuch
aufflammte plötzlich, dürfte noch aus ihm
der Ewige euch rufen, Cherubim,

APSIREIŠKIMAS PER PIEMENIS

Akis pakelkit, vyrai ten pas ugnį,
dangus beribis ir daugiau negu
jums, astrologai! Žvelkit, žaliadugnį
aš dangų jau žvaigžde nauja degu.
Esybę visą man šviesybė ugdė,
tokia, jog skliauto maža jai, tegu
gilus iis. Leiskit savo buvime
šviest mano spindesiui, o tamsios širdys,
o tamsios akys, viltys išsipildys
tarytum naktys. Piemenys, eime,
aš jūs vienatvė. Bet erdvė man bus.
Nebenustebkit: duonmedis stambus
šešėlį metė. O, tas viskas per mane.
Bebaimiai jūs, jums duodama žinia,
kaipgi dabar atrodo ateitis
ant jūsų žiūrinčių veidų. Daug atsitiks
šioj didelėj šviesoj. Pasitikiu jumis,
nes, jums patylint, jums patylomis
čia kalba viskas. Sako kaitros, lietūs,
grandinė paukščių, vėjas ir net jūs,
tiesaus tikėjimo, nė vienas nesijus
puikesnis, tuščiagarbis. Kam palietus,
krūtinėse nelaikote, kad tuo, kas teko,
kankintumėt jas. Kaip jo džiaugsmas teka
per angelą, taip žemės pareiga
per jūsų širdis. Jei pradėtų degt staiga
erškėčių krūmas – cherubinai suplasnos:
pašaukt galėtų Amžinasis iš liepsnos,

wenn sie geruhten neben eurer Herde
einherzuschreiten, wunderten euch nicht:
ihr stürztet euch auf euer Angesicht,
betetet an und nenntet dies die Erde.

Doch dieses war. Nun soll ein Neues sein,
von dem der Erdkreis ringender sich weitet.
Was ist ein Dörnicht uns: Gott fühlt sich ein
in einer Jungfrau Schooß. Ich bin der Schein
von ihrer Innigkeit, der euch geleitet.

jei vaikštinėt pas saugomąją bandą
ateitumėt, nesistebėtumėte ja ramia:
veidais parpuolę melstumėtės ir žeme
vadintumėt, ko esat nusigandę.

Bet šitai buvo. Nauja tuoj visu
pasauliu plis ir grumsis už jo dydį.
Kas mums erškėčiai: Dievas iš tiesų
Mergelės įsčiose. Šviesa esu
Aš jos jaunatviškumo, kur jus lydi.

Vertė J. Juškaitis

GEBURT CHRISTI

Hättest du der Einfalt nicht, wie sollte
dir geschehn, was jetzt die Nacht erhellt?
Sieh, der Gott, der über Völkern grollte,
macht sich mild und kommt in dir zur Welt.

Hast du dir ihn größer vorgestellt?

Was ist Größe? Quer durch alle Maße,
die er durchstreicht, geht sein grades Los.
Selbst ein Stern hat keine solche Straße.
Siehst du, diese Könige sind groß,

und sie schleppen dir vor deinen Schooß

Schätze, die sie für die größten halten,
und du staunst vielleicht bei dieser Gift –:
aber schau in deines Tuches Falten,
wie er jetzt schon alles übertrifft.

Aller Amber, den man weit verschifft,

jeder Goldschmuck und das Luftgewürze,
das sich trübend in die Sinne streut:
alles dieses war von rascher Kürze,
und am Ende hat man es bereut.

Aber (du wirst sehen): Er erfreut.

KRISTAUS GIMIMAS

Jei nebūtum patikli, kaip tau galėtų vykti
kas apšviečia naktį ties visais laisvais?
Žvelk, tai Dievas, kurs žmonėms parodė pyktį,
per tave ateina būt kaip su savais.

Ar tu jį didesnį vaizdavais?

Kas didybė? Jis per viską ranką kelia,
didingumai tiesiai perbraukti nublės.
Net žvaigždė neturi tokio kelio,
tu matai, garbės išminčiai didelės,

ir jie sunkiai neša prie sterblės

tau turtus, didingesniems tausoję,
ir nustebinta esi gal dovanų, –
bet žiūrėk: visas pranoks sterblė tavoji,
jau dabar lygių nėra jai nė vienų.

Visą ambrą iš anapus vandenų,

visą auksą, smilkalus ir mirą,
apsvaigina, kol atsitaisai:
visa tai akimirksniui apžyra
ir galų gale apgailima visai.

Bet (išvysi): džiaugiasi Jisai.

Vertė J. Juškaitis

RAST AUF DER FLUCHT IN AEGYPTEN

Diese, die noch eben atemlos
flohen mitten aus dem Kindermorden:
o wie waren sie unmerklich groß
über ihrer Wanderschaft geworden.

Kaum noch daß im scheuen Rückwärtsschauen
ihres Schreckens Not zergangen war,
und schon brachten sie auf ihrem grauen
Maultier ganze Städte in Gefahr;

denn so wie sie, klein im großen Land,
– fast ein Nichts – den starken Tempeln nahten,
platzten alle Götzen wie verraten
und verloren völlig den Verstand.

Ist es denkbar, daß von ihrem Gange
alles so verzweifelt sich erbost?
und sie wurden vor sich selber bange,
nur das Kind war namenlos getrost.

Immerhin, sie mußten sich darüber
eine Weile setzen. Doch da ging –
sieh: der Baum, der still sie überhing,
wie ein Dienender zu ihnen über:

POILSIS BĖGANT Į EGIPTĄ

Juos, kur bėgo net uždusdami
iš naujagimių žudynių vietos,
o, keliai padarė tolimi
didelius ir dar nepastebėtus.

Sunkiai tirpo išgąsčiai, užgulę
širdį, atsisukti atgalios,
ir pavojuos veržės jie ant pilko mulo
per miestus kelionės atkaklios;

nes maži plačiam krašte – kone
niekas, – milžinės šventovės kilo,
tartum išduoti visi dievaičiai skilo
ir prarado prasmę kelione.

Argi apsilankymą aplinkui
pasitiktų viskas piktumu?
Ir savęs baugu bus keliauninkui,
tik be galo Kūdikiui ramu.

Visgi jiems reikėjo valandėlę
atsisėsti. Eina ir staiga –
medis: nors ne kelio pabaiga,
jis prieš juos kaip tarnas pasikėlė:

er verneigte sich. Derselbe Baum,
dessen Kränze toten Pharaonen
für das Ewige die Stirnen schonen,
neigte sich. Er fühlte neue Kronen
blühen. Und sie saßen wie im Traum.

ir nusilenkė. Tas, kur kvapnia
karūna kaktas apvainikavo
faraonams mirusiems per amžius savo,
lenkės. Naują žydintį vainiką žavų
jautė jis. Ir jie sėdėjo lyg sapne.

Vertė J. Juškaitis

DUINO ELEGIJOS

DUINESER ELEGIEN

DIE ERSTE ELEGIE

Wer, wenn ich schriee, hörte mich denn aus der Engel
Ordnungen? und gesetzt selbst, es nähme
einer mich plötzlich ans Herz: ich verginge von seinem
stärkeren Dasein. Denn das Schöne ist nichts
als des Schrecklichen Aufgang, den wir noch grade ertragen,
und wir bewundern es so, weil es gelassen verschmäht,
uns zu zerstören. Ein jeder Engel ist schrecklich.
Und so verhalt ich mich denn und verschlucke den Lockruf
dunkelen Schluchzens. Ach, wen vermögen
wir denn zu brauchen? Engel nicht, Menschen nicht,
und die findigen Tiere merken es schon,
daß wir nicht sehr verläßlich zu Haus sind
in der gedeuteten Welt. Es bleibt uns vielleicht
irgend ein Baum an dem Abhang, daß wir ihn täglich
wiedersähen; es bleibt uns die Straße von gestern
und das verzogene Treusein einer Gewohnheit,
der es bei uns gefiel, und so blieb sie und ging nicht.
O und die Nacht, die Nacht, wenn der Wind voller Weltraum
uns am Angesicht zehrt –, wem bliebe sie nicht, die ersehnte,
sanft enttäuschende, welche dem einzelnen Herzen
mühsam bevorsteht. Ist sie den Liebenden leichter?
Ach, sie verdecken sich nur mit einander ihr Los.
Weißt du's *noch* nicht? Wirf aus den Armen die Leere
zu den Räumen hinzu, die wir atmen; vielleicht daß die Vögel
die erweiterte Luft fühlen mit innigerm Flug.

PIRMOJI ELEGIJA

Kas, jei surikčiau, išgirstų mane iš angelų
gvardijos? Jeigu kuris ir prispaustų
mane prie krūtinės: subyrėčiau nuo jo
galingesnio buvimo. Juolab grožis tėra
tik baisumo pradžia, kurią mes dar ištveriam,
stulbdami, jog per menka jam būtų
mus sunaikinti. Baisūs visi angelai.
Štai dėl ko liaujuos šaukęs ir dusliąją
raudą užgniaužiu. Ak, ir ko gi mes čia
dar galėtume geisti? Ne angelų, ne žmonių,
ir apdairūs žvėrys jau regi,
kad ne taip jau labai įsikūrę
mes šitam gan mįslingam pasauly. Galbūt medis
koks lieka ant skardžio, kad kasdien jį galėtum
iš naujo išvyst, lieka gatvė kaip vakar
ir aikštingas įpročių tęsinys,
kuriems čia patiko, pasiliko, prigijo.
Ir naktis, ta naktis, kai vėjai visatos
veidus džiovina, – o kieno ji, nelaukiama,
pilna vyliaus, kuriai vienišai širdžiai
nesivaidena? Ar lengvesnė ji mylintiems?
Ak, viens kitam jie tik lemtį užstoja.
Nežinojai *dar* to? Sviesk tuštumą nuo savęs
į erdves, kuriomis čia alsuojam; gal paukščiai
jaučia labiau išplatėjusį orą tikresniam savo skrydy.

Ja, die Frühlinge brauchten dich wohl. Es muteten manche
Sterne dir zu, daß du sie spürtest. Es hob
sich eine Woge heran im Vergangenen, oder
da du vorüberkamst am geöffneten Fenster,
gab eine Geige sich hin. Das alles war Auftrag.
Aber bewältigtest du's? Warst du nicht immer
noch von Erwartung zerstreut, als kündigte alles
eine Geliebte dir an? (Wo willst du sie bergen,
da doch die großen fremden Gedanken bei dir
aus und ein gehn und öfters bleiben bei Nacht.)
Sehnt es dich aber, so singe die Liebenden; lange
noch nicht unsterblich genug ist ihr berühmtes Gefühl.
Jene, du neidest sie fast, Verlassenen, die du
so viel liebender fandst als die Gestillten. Beginn
immer von neuem die nie zu erreichende Preisung;
denk: es erhält sich der Held, selbst der Untergang war ihm
nur ein Vorwand, zu sein: seine letzte Geburt.
Aber die Liebenden nimmt die erschöpfte Natur
in sich zurück, als wären nicht zweimal die Kräfte,
dieses zu leisten. Hast du der Gaspara Stampa
denn genügend gedacht, daß irgend ein Mädchen,
dem der Geliebte entging, am gesteigerten Beispiel
diesen Liebenden fühlt: daß ich würde wie sie?
Sollen nicht endlich uns diese ältesten Schmerzen
fruchtbarer werden? Ist es nicht Zeit, daß wir liebend
uns vom Geliebten befrein und es bebend bestehn:
wie der Pfeil die Sehne besteht, um gesammelt im Absprung
mehr zu sein als er selbst. Denn Bleiben ist nirgends.

Taip, pavasariai troško tavęs. Vylės žvaigždė ne viena,
kad pajustumei ją. Išsigaubdavo kartais
banga praeities; arba einant
pro langą atvertą, tau aukodavos
smuikas. Ir visa tai buvo užduota.
Ar išsprendei? Pernelyg gal sudirgęs buvai
dėl to lūkesčio, viskas tartum bylojo
apie mylimą tavo? (O kur ją galėjai paslėpti,
kuomet svetimos didelės mintys
užeina ir dažnai pasilieka nakvoti.)
Bet jei ilgu, kurk mylintiems giesmę; jausmas
jų prakilnus, deja, ne visai nemirtingas.
Tiems, kuriems lyg pavydi, apleistiesiems, tiems, kuriuos
matei labiau mylinčius nei romieji.
Giedok kas kartą naujai nepasiekiamą šlovę;
atmink, kad herojus ištvėrė, net jo nuopuolis
buvo būdas išlikti, jo gimtis paskutinė.
O mylinčiuosius priglaudžia išvargus gamta
savo įsčiuj, sakytum nebūtų jau galios
antrąsyk pakartot tai. Apie Gasparą Stampą
ar galvojai kada, kad tik toji mergaitė,
kurią mylimasis apleido, kaip pavyzdį taurų
išgyvenusi meilę: kad aš tokia būčiau!
Ar bejėgiai yra tie senieji skausmai
mus labiau apvaisinti? Ar neatėjo jau metas mylint
atsiplėšti nuo mylimų ir įsitempus virpėti,
kaip kad lanką įtempia strėlė, kad iššokusi lėkti
reikštų *daugiau*, nei yra. Pasilikti nėra kur.

Stimmen, Stimmen. Höre, mein Herz, wie sonst nur
Heilige hörten: daß sie der riesige Ruf
aufhob vom Boden; sie aber knieten,
Unmögliche, weiter und achtetens nicht:
So waren sie hörend. Nicht, daß du *Gottes* ertrügest
die Stimme, bei weitem. Aber das Wehende höre,
die ununterbrochene Nachricht, die aus Stille sich bildet.
Es rauscht jetzt von jenen jungen Toten zu dir.
Wo immer du eintratst, redete nicht in Kirchen
zu Rom und Neapel ruhig ihr Schicksal dich an?
Oder es trug eine Inschrift sich erhaben dir auf,
wie neulich die Tafel in Santa Maria Formosa.
Was sie mir wollen? leise soll ich des Unrechts
Anschein abtun, der ihrer Geister
reine Bewegung manchmal ein wenig behindert.

Freilich ist es seltsam, die Erde nicht mehr zu bewohnen,
kaum erlernte Gebräuche nicht mehr zu üben,
Rosen, und andern eigens versprechenden Dingen
nicht die Bedeutung menschlicher Zukunft zu geben;
das, was man war in unendlich ängstlichen Händen,
nicht mehr zu sein, und selbst den eigenen Namen
wegzulassen wie ein zerbrochenes Spielzeug.
Seltsam, die Wünsche nicht weiterzuwünschen. Seltsam,
alles, was sich bezog, so lose im Raume
flattern zu sehen. Und das Totsein ist mühsam
und voller Nachholn, daß man allmählich ein wenig
Ewigkeit spürt. – Aber Lebendige machen
alle den Fehler, daß sie zu stark unterscheiden.
Engel (sagt man) wüßten oft nicht, ob sie unter
Lebenden gehn oder Toten. Die ewige Strömung
reißt durch beide Bereiche alle Alter
immer mit sich und übertönt sie in beiden.

Šaukia, šaukia. Klausyk, širdie mano, kaip andai
tik šventieji teklausė: kad balsas galingas
juos pakeltų nuo žemės; bet jie klūpojo,
ir po to, neįtikėtini, nieko nepaisė:
taip įsiklausę. Ne todėl, kad galėtum
ištvert *Dievo* balsą iš tolo. To dvelksmo klausykis,
to nepaliaujančio gando, kuris tyloje susiklosto.
Jis atplaukia nuo tų, kurie jauni mirę.
Ar, įžengus kadais į bažnyčias, nebylojo
Romoj ir Neapoly tau jų likimas?
Ar kuomet atsiskleisdavo įrašai kilnūs,
kaip visai neseniai plokštėj Santos Marijos Formosos.
Ko jiems reik iš manęs? Lengvai galėčiau paneigt
tariamos jų skriaudos regimybę,
kuri judesius sielų karts nuo karto sudrumsčia.

Iš tikrųjų, tai keista žemėj daugiau negyventi,
įpročius tuos palikt, kurių vos pramokom,
rožėms ir kitiems paslaptingiems daiktams
žmogiškos ateities prasmių nesuteikti jau niekad;
tuo, kuo būta be galo baiminguos delnuos,
niekados jau nebūt, ir net savąjį vardą
išmest, taip, kaip išmetam trūkusį žaislą.
Keista prarast troškimus. Keista
visa, kas vientisa buvo, išvysti
erdvėj subyrėjus. Ir mirusiu būti sunku,
ir pastangų reik palengva amžinybės
kruopelę pajust. – O gyvenantys čia
nuolat klysta, atskirdami smarkiai.
Angelai (sako) dažnai net nežino,
ar su mirusiais vaikšto, ar su gyvaisiais. Srovė amžina
iš abiejų karalysčių susirenka žmones
ir vienus, ir kitus ten vieningai suglobia.

Schließlich brauchen sie uns nicht mehr, die Früheentrückten,
man entwöhnt sich des Irdischen sanft, wie man den Brüsten
milde der Mutter entwächst. Aber wir, die so große
Geheimnisse brauchen, denen aus Trauer so oft
seliger Fortschritt entspringt – : *könnten* wir sein ohne sie?
Ist die Sage umsonst, daß einst in der Klage um Linos
wagende erste Musik dürre Erstarrung durchdrang;
daß erst im erschrockenen Raum, dem ein beinah göttlicher Jüngling
plötzlich für immer enttrat, das Leere in jene
Schwingung geriet, die uns jetzt hinreißt und tröstet und hilft.

Tiesą sakant, nerūpime tiems, kur anksti pasitraukė,
greit atprantam nuo žemės buities, kaip kad žindę
motinos krūtį malonią. Betgi mes, kuriems rūpi
paslaptys didžios, taip dažnai liūdesy
tik ir pradedą skleistis: ar *galėtume* būti be jų?
Ar beprasmė sakmė, kad beraudant Linoso,
pirmos gaidos nedrąsiai ėmė smelktis į šaltąjį gūdį,
kad iš baimės erdvėj, kurią pusdievis jaunas apleido,
tuštuma pirmą sykį suspurdo, virpulių apimta,
kurie guodžia dabar mus, įkvepia, gelbsti.

Vertė S. Geda

DIE ZWEITE ELEGIE

Jeder Engel ist schrecklich. Und dennoch, weh mir,
ansing ich euch, fast tödliche Vögel der Seele,
wissend um euch. Wohin sind die Tage Tobiae,
da der Strahlendsten einer stand an der einfachen Haustür,
zur Reise ein wenig verkleidet und schon nicht mehr furchtbar;
(Jüngling dem Jüngling, wie er neugierig hinaussah).
Träte der Erzengel jetzt, der gefährliche, hinter den Sternen
eines Schrittes nur nieder und herwärts: hochauf-
schlagend erschlüg uns das eigene Herz. Wer seid ihr?

Frühe Geglückte, ihr Verwöhnten der Schöpfung,
Höhenzüge, morgenrötliche Grate
aller Erschaffung, – Pollen der blühenden Gottheit,
Gelenke des Lichtes, Gänge, Treppen, Throne,
Räume aus Wesen, Schilde aus Wonne, Tumulte
stürmisch entzückten Gefühls und plötzlich, einzeln,
Spiegel: die die entströmte eigene Schönheit
wiederschöpfen zurück in das eigene Antlitz.

Denn wir, wo wir fühlen, verflüchtigen; ach wir
atmen uns aus und dahin; von Holzglut zu Holzglut
geben wir schwächern Geruch. Da sagt uns wohl einer:
ja, du gehst mir ins Blut, dieses Zimmer, der Frühling
füllt sich mit dir... Was hilfts, er kann uns nicht halten,
wir schwinden in ihm und um ihn. Und jene, die schön sind,
o wer hält sie zurück? Unaufhörlich steht Anschein
auf in ihrem Gesicht und geht fort. Wie Tau von dem Frühgras
hebt sich das Unsre von uns, wie die Hitze von einem

ANTROJI ELEGIJA

Baisūs visi angelai. Ir vis viena, o varge,
apdainuosiu aš jus, vos ne mirtį nešą sielos paukščiai,
pažinodamas jus. Kurgi Tobijo dienos,
kuomet vienas iš spindulingų stovėjo prie paprastų durų,
apsisiautęs kelionei ir todėl jau visai nebaisus:
(du jaunuoliai greta kaip smalsaudami žvelgė).
Bet jei archangelas, tas šiurpusis, iš už žvaigždžių
pasislinktų link mūsų bent žingsnį: šokte-
lėję nutrenktų mus nuosavos širdys. Kas esat?

Iš pirmosios palaimos, tvariniai numylėti,
kalnagūbrių juostos, aušrotos viršūnės,
visaip išraitytos, – žiedadulkės plastančio Dievo,
šviesos sąnaros, laiptai, galerijos, sostai,
būtybių erdvė, laimės skydai, audrotos ekstazės
verpetai, ir ūmai ten toli, vienumoj,
veidrodžiai, tie, kur švytintį grožį
į save atgal susitraukia.

Nes mes jausdami išgaruojam: ak, mes
iškvepiam patys save; po kiekvieno degančio virpsnio
silpnėja mūs dvelksmas. O tada tegu kas pasako:
taip, srūvi man į širdį, tas kambarys, tas pavasaris
prisipildo tavęs... Veltui, mūsų tai nesulaiko,
mes grimztam jame ir aplink. O tuos, kurie skaistūs,
kas juos sulaikytų? Nepaliaujami blyksniai
apšviečia jų veidus ir gęsta. Kaip rasa nuo pirmųjų žolių
išgaruoja viskas, kas mūsiška, tartum karštis

heißen Gericht. O Lächeln, wohin? O Aufschaun:
neue, warme, entgehende Welle des Herzens –;
weh mir: wir *sinds* doch. Schmeckt denn der Weltraum,
in den wir uns lösen, nach uns? Fangen die Engel
wirklich nur Ihriges auf, ihnen Entströmtes,
oder ist manchmal, wie aus Versehen, ein wenig
unseres Wesens dabei? Sind wir in ihre
Züge soviel nur gemischt wie das Vage in die Gesichter
schwangerer Frauen? Sie merken es nicht in dem Wirbel
ihrer Rückkehr zu sich. (Wie sollten sie's merken.)

Liebende könnten, verstünden sie's, in der Nachtluft
wunderlich reden. Denn es scheint, daß uns alles
verheimlicht. Siehe, die Bäume *sind*; die Häuser,
die wir bewohnen, bestehn noch. Wir nur
ziehen allem vorbei wie ein luftiger Austausch.
Und alles ist einig, uns zu verschweigen, halb als
Schande vielleicht und halb als unsägliche Hoffnung.

Liebende, euch, ihr in einander Genügten,
frag ich nach uns. Ihr greift euch. Habt ihr Beweise?
Seht, mir geschiehts, daß meine Hände einander
inne werden oder daß mein gebrauchtes
Gesicht in ihnen sich schont. Das giebt mir ein wenig
Empfindung. Doch wer wagte darum schon zu *sein*?
Ihr aber, die im Entzücken des anderen
zunehmt, bis er euch überwältigt
anfleht: nicht *mehr* –; die ihr unter den Händen
euch reichlicher werdet wie Traubenjahre;
die ihr manchmal vergeht, nur weil der andre
ganz überhandnimmt: euch frag ich nach uns. Ich weiß,
ihr berührt euch so selig, weil die Liebkosung verhält,
weil die Stelle nicht schwindet, die ihr, Zärtliche,

atvėstančio valgio. O, šypsena, kur? O, žvilgsni:
naują ir karštą, nuslūgstanti sielos vilnis: –
varge mūs: visa tai *esam*. Ar paskanaujam
visatos, kurioj mes pranykstam? Ar angelai
ima tik tai, kas iš jų spinduliavo,
ar kada nors tarsi per klaidą kruopelę
ir mūsų buvimo? Ar jų bruožuos
esam tik tiek, kiek viltingas trapumas
nėščių moterų skruostuos? Šito neregi jos,
savęsp atsigręžę. (Kaip galėtų regėti.)

Mylintieji nakties erdvėje kaip stebuklą
galėtų tai išpažint, jei pajėgtų. Nes regis, kad visa
mus nuslepia. Žvelk, medžiai *yra*, namai,
apgyvendinti stovi. Tik mes
tekam pro viską tarsi virpėjimas oro.
Ir visi susimokę mus nutylėt, sakytum
gėdintųs, tarsi viltį kokią tausotų.

Mylintys, jus, kurie savimi užsiėmę,
aš klausiu. Susiglaudę. Ar turit įrodymų?
Žvelkit, regis, kad manosios rankos
kartais viena kita pasikliauja, mano veidas blausus
panyra į delnus. Tai man teikia kruopelę
tikrumo. O kas ryžtųsi vien dėl to *būt*?
Betgi jūs, kurie vienas kitam
semiat galios, kol katras pralaimėjęs
ima melsti: *gana* –; jūs, kurie tarp delnų
sirpstat kaip vynuogių dienos;
kurie lūžtat galop, vien dėl to,
kad vienas stipresnis: jūsų aš klausiu. Žinau,
jūsų sąlytis palaimingas, kol trunka glamonė,
nes vieta neprapuola, kurią jūs, švelnieji,

zudeckt; weil ihr darunter das reine
Dauern verspürt. So versprecht ihr euch Ewigkeit fast
von der Umarmung. Und doch, wenn ihr der ersten
Blicke Schrecken besteht und die Sehnsucht am Fenster,
und den ersten gemeinsamen Gang, *ein* Mal durch den Garten:
Liebende, *seid* ihrs dann noch? Wenn ihr einer dem andern
euch an den Mund hebt und ansetzt – : Getränk an Getränk:
o wie entgeht dann der Trinkende seltsam der Handlung.

Erstaunte euch nicht auf attischen Stelen die Vorsicht
menschlicher Geste? war nicht Liebe und Abschied
so leicht auf die Schultern gelegt, als wär es aus andern
Stoffe gemacht als bei uns? Gedenkt euch der Hände,
wie sie drucklos beruhen, obwohl in den Torsen die Kraft steht.
Diese Beherrschten wußten damit: so weit sind wirs,
dieses ist unser, uns *so* zu berühren; stärker
stemmen die Götter uns an. Doch dies ist Sache der Götter.

Fänden auch wir ein reines, verhaltenes, schmales
Menschliches, einen unseren Streifen Fruchtlands
zwischen Strom und Gestein. Denn das eigene Herz übersteigt uns
noch immer wie jene. Und wir können ihm nicht mehr
nachschaun in Bilder, die es besänftigen, noch in
göttliche Körper, in denen es größer sich mäßigt.

užpildę; nes tame, kas įvyksta, patiriat
grynąją trukmę. Jūs žadat beveik amžinybę
viens kitą apglėbę. Ir vis dėlto, baimę
žvilgsnių pirmųjų įveikę: ilgesį palei langą,
pirmą bendrą takelį, *vieną* kartą per sodą:
mylintieji, ar *esat* savim dar? Kai lūpos prie lūpų
pripuolę –: gėrimas prie gėrimo:
o kaip gėrėjas nutolsta keistai nuo šio veiksmo.

Ar nestebino jūsų niekad atiko steloj
žmogaus judesių atsargumas? Ar jų meilė, sudie jų
negulė taip lengvai ant pečių, tartum būtų
iš kitos medžiagos nulipdyti? Ar menate delnus,
kaip jie švelniai lytėjo, nors torsai tokie galingi.
Tie santūrieji žinojo: *tiek* mums priklauso,
šitai mūsų, toks sąlytis mūsų; smarkiau
mus suspaudžia dievai. Bet tai dievų darbas.

O kad surastume tai, kas skaistu, nesutepta, siaura, bet
žmogiška, žemės vaisingos ruoželį
tarp srovės ir akmens. Nes širdis mus pačius vis prašoka
kaip anie. Mes negalim su tuo susilygint
nei paveiksluos, kurie jį sušvelnina, anei
kūnuos dievų, kur tai didingiau suvaldyta.

Vertė S Geda

DIE DRITTE ELEGIE

Eines ist, die Geliebte zu singen. Ein anderes, wehe,
jenen verborgenen schuldigen Fluß-Gott des Bluts.
Den sie von weitem erkennt, ihren Jüngling, was weiß er
selbst von dem Herren der Lust, der aus dem Einsamen oft,
ehe das Mädchen noch linderte, oft auch als wäre sie nicht,
ach, von welchem Unkenntlichen triefend, das Gotthaupt
aufhob, aufrufend die Nacht zu unendlichem Aufruhr.
O des Blutes Neptun, o sein furchtbarer Dreizack.
O der dunkele Wind seiner Brust aus gewundener Muschel.
Horch, wie die Nacht sich muldet und höhlt. Ihr Sterne,
stammt nicht von euch des Liebenden Lust zu dem Antlitz
seiner Geliebten? Hat er die innige Einsicht
in ihr reines Gesicht nicht aus dem reinen Gestirn?

Du nicht hast ihm, wehe, nicht seine Mutter
hat ihm die Bogen der Braun so zur Erwartung gespannt.
Nicht an dir, ihn fühlendes Mädchen, an dir nicht
bog seine Lippe sich zum fruchtbarem Ausdruck.
Meinst du wirklich, ihn hätte dein leichter Auftritt
also erschüttert, du, die wandelt wie Frühwind?
Zwar du erschrakst ihm das Herz; doch ältere Schrecken
stürzten in ihn bei dem berührenden Anstoß.
Ruf ihn... du rufst ihn nicht ganz aus dunkelem Umgang.
Freilich, er *will*, er entspringt; erleichtert gewöhnt er
sich in dein heimliches Herz und nimmt und beginnt sich.
Aber begann er sich je?
Mutter, *du* machtest ihn klein, du warsts, die ihn anfing;
dir war er neu, du beugtest über die neuen

TREČIOJI ELEGIJA

Viena yra apie mylimą giesmės. Kita, o varge,
apie slaptas, nuodėmingas upes, kraujo dievus.
Tas, atpažintas iš tolo, jos jaunuolis, ką žino
apie džiugulio viešpatį, tas, kur vienatvėj dažnai,
dar nepaguostas mergaitės, o kartais lyg jos ir nebūtų,
ak iš kokios nežinios savo dievišką kaktą
pakėlė, šaukdamas naktį didingai sukilt.
O kraujo Neptūnas, o baisus jo tridantis,
o vėjas tamsus jo krūtinės iš susuktosios kriauklės.
Klausyk, kaip naktis išsigaubia ir krenta. Jūs, žvaigždės,
ar ne iš jūsų tas mylinčių geismas
džiaugtis savo išrinktu veidu? Ar gilus pažvelgimas
į numylėtąjį veidą ne iš žvaigždynų skaidrių?

Varge, ne tu ir ne motina tavo
šitaip įtempė jam antakių lanką, kad lauktų.
Ne tau, jį pamilus mergaite, ne tau
lūpos jo prasivėrė vaisingai bylot.
Ar iš tikro manai, kad tavo žingsniai lengvučiai
jį galėjo sujaudint, tu, kaip ankstyvas vėjelis?
Nors suaudrinai širdį; bet senesnis pavojus
jį užplūsta, vos tau prisilietus.
Šaũk jį... bet iš rato tamsaus neprišauksi.
Nors jis ir *geidžia*, pašoka, nušvitęs prigyja
tavo slaptingoj širdy ir gimsta iš naujo.
Bet ar jau gimė tikrai?
Motin, mažą jį padarei, tu ta, kur pradėjai;
jis buvo tau naujas, prie naujų jo akių

Augen die freundliche Welt und wehrtest der fremden.
Wo, ach, hin sind die Jahre, da du ihm einfach
mit der schlanken Gestalt wallendes Chaos vertratst?
Vielles verbargst du ihm so; das nächtlich-verdächtige Zimmer
machtest du harmlos, aus deinem Herzen voll Zuflucht
mischtest du menschlichem Raum seinem Nacht-Raum hinzu.
Nicht in die Finsternis, nein, in dein näheres Dasein
hast du das Nachtlicht gestellt, und es schien wie aus Freundschaft.
Nirgends ein Knistern, das du nicht lächelnd erklärtest,
so als wüßtest du längst, *wann* sich die Diele benimmt...
Und er horchte und linderte sich. So vieles vermochte
zärtlich dein Aufstehn; hinter den Schrank trat
hoch im Mantel sein Schicksal, und in die Falten des Vorhangs
paßte, die leicht sich verschob, seine unruhige Zukunft.

Und er selbst, wie er lag, der Erleichterte, unter
schläfernden Lidern deiner leichten Gestaltung
Süße lösend in den gekosteten Vorschlaf – :
schien ein Gehüteter... Aber *innen*: wer wehrte,
hinderte innen in ihm die Fluten der Herkunft?
Ach, da *war* keine Vorsicht im Schlafenden; schlafend,
aber träumend, aber in Fiebern: wie er sich ein-ließ.
Er, der Neue, Scheuende, wie er verstrickt war,
mit des innern Geschehns weiterschlagenden Ranken
schon zu Mustern verschlungen, zu würgendem Wachstum, zu tierhaft
jagenden Formen. Wie er sich hingab –. Liebte.
Liebte sein Inneres, seines Inneren Wildnis,
diesen Urwald in ihm, auf dessen stummen Gestürztsein
lichtgrün sein Herz stand. Liebte. Verließ es, ging die
eigenen Wurzeln hinaus in gewaltigen Ursprung,
wo seine kleine Geburt schon überlebt war. Liebend
stieg er hinab in das ältere Blut, in die Schluchten,
wo das Furchtbare lag, noch satt von den Vätern. Und jedes

lenkei širdingą pasaulį, svetimumą užstojai.
Kur, ak kur tie laikai, kuomet paprasčiausiai
savo liemeniu liaunu nuo chaoso jį gynei?
Daug ką taip nuslėpei; kambarį, naktiškai baugų
tu jaukinai iš širdies, pilnos meilės,
žmoniškumo nuliejai į jį gaubiančią erdvę nakties.
Ne tamsybėje, ne, o savo namuos prijaukintuos
uždiebei žvakę naktinę, šviesią nuo tavo draugystės.
Nebuvo tokių šlamesių, kurių šypsena nelydėtų
tarsi iš anksto žinotum, *kada* grindys girgždės...
O jis klausės ir rimo. Tiek daug jam padėjai
atsikėlusi naktį; kai už spintos sustingo
lemtis su apsiaustu, užuolaidos klostėse
plakės, lengvai joms vilnijant, jo ateitis nerami.

O jis pats, kai gulėjo paguostas, po
mieguistais vokais, tavo grakštaus silueto užstotas,
snūduriuodamas saldžiai prieš miegą, –
rodės toks apsaugotas... Tik *viduj*: kas jį gynė,
kėlės potvyniu jo prigimties?
Ak, miegantysis *nebuvo* apgintas; miegant,
bet regint, karšligėj, tarsi nugrimzdus.
Jis, naujasis, baugus, tarsi raizgytų
jo paties tapsmo kerojančios atvašos,
įsiurbtas į tinklus, į kamuojantį augsmą, žvėrių
traukiančias formas. Taip pasidavė. – Šitaip mylėjo.
Mylėjo savo vidų, savo esmę laukinę,
šitą girią pirmykštę savy, kur gilioj tankmėje
budo šviesžalė jo širdis. Mylėjo.
Paliko ją, išėjo iš šaknų, žengė į kiltį galingą,
kur jo menkas gimimas jau pamirštas. Mylėdamas
leidos į seniausiąjį kraują, giliausias daubas,
kur baisybės gulėjo, dar protėviais sočios. Ir visos

Schreckliche kannte ihn, blinzelte, war wie verständigt.
Ja, das Entsetzliche lächelte... Selten
hast du so zärtlich gelächelt, Mutter. Wie sollte
er es nicht lieben, da es ihm lächelte. *Vor* dir
hat ers geliebt, denn, da du ihn trugst schon,
war es im Wasser gelöst, das den Keimenden leicht macht.

Siehe, wir lieben nicht, wie die Blumen, aus einem
einzigen Jahr; uns steigt, wo wir lieben,
unvordenklicher Saft in die Arme. O Mädchen,
dies: daß wir liebten *in* uns, nicht Eines, ein Künftiges, sondern
das zahllos Brauende; nicht ein einzelnes Kind,
sondern die Väter, die wie Trümmer Gebirgs
uns im Grunde beruhn; sondern das trockene Flußbett
einstiger Mütter – ; sondern die ganze
lautlose Landschaft unter dem wolkigen oder
reinen Verhängnis – : *dies* kam mir, Mädchen, zuvor.

Und du selber, was weißt du – , du locktest
Vorzeit empor in dem Liebenden. Welche Gefühle
wühlten herauf aus entwandelten Wesen. Welche
Frauen haßten dich da. Wasfür finstere Männer
regtest du auf im Geäder des Jünglings? Tote
Kinder wollten zu dir... O leise, leise,
tu ein liebes vor ihm, ein verläßliches Tagwerk, – führ ihn
nah an den Garten heran, gieb ihm der Nächte
Übergewicht..... Verhalt ihn.....

pamėklės jį pažinojo ir markstės, tarsi pritartų.
Taip grėsmė jam šypsojos... Kartais
tu taip švelniai šypsodavais, motin. Kaip galėjo jis
nemylėt tos, kuri jam šypsojos? Daug *anksčiau*
ją mylėjo, nes tada, kai nešiojai jį dar savyje,
įsimaišė į vandenį ji, skraidinanti sėklas.

Žvelk, nemylime taip, kaip gėlės, iš vienų
vienintelių metų; atsrūva mylint
syvai jau pamiršti į mūs gyslas, o mergaite,
šitai: kad mylėtume viduje ne vieną, tą būsimą, bet
nesuskaitomą eilę gimimų: ne vienatinį kūdikį,
bet ir tėvus. kurie tarsi atskalos nuo uolų
ilsis žemai; o išsekusias senvages
pramočių mūsų. O ir visą
bežadį gamtovaizdį po apniukusiu
arba šviesiu lemties šydu – aplenkė *jie*, o mergaite, tave.

O pati ką žinai, – tu, kur žadini
mylimajame laiką pirmykštį. Kokie jausmai
plūdo iš andainykščių būtybių. Kokios
moterys nekentė ten tavęs? Kokius niūrius vyriškius
išjudinai jaunuolio kraujy? Mirę
kūdikiai tiesė rankas... O tyliai, tyliai
pamalonink dienos ramų triūsą, – palydėk
jį į pakraštį sodo, duok nakties
prabangą... Laikyk jį...

Vertė S. Geda

DIE VIERTE ELEGIE

O Bäume Lebens, o wann winterlich?
Wir sind nicht einig. Sind nicht wie die Zug-
vögel verständigt. Überholt und spät,
so drängen wir uns plötzlich Winden auf
und fallen ein auf teilnahmslosen Teich.
Blühn und verdorrn ist uns zugleich bewußt.
Und irgendwo gehn Löwen noch und wissen,
solang sie herrlich sind, von keiner Ohnmacht.

Uns aber, wo wir Eines meinen, ganz,
ist schon des andern Aufwand fühlbar. Feindschaft
ist uns das Nächste. Treten Liebende
nicht immerfort an Ränder, eins im andern,
die sich versprachen Weite, Jagd und Heimat.
Da wird für eines Augenblickes Zeichnung
ein Grund von Gegenteil bereitet, mühsam,
daß wir sie sähen; denn man ist sehr deutlich
mit uns. Wir kennen den Kontur
des Fühlens nicht: nur, was ihn formt von außen.
Wer saß nicht bang vor seines Herzens Vorhang?
Der schlug sich auf: die Szenerie war Abschied.
Leicht zu verstehen. Der bekannte Garten,
und schwankte leise: dann erst kam der Tänzer.
Nicht *der*. Genug! Und wenn er auch so leicht tut,
er ist verkleidet und er wird ein Bürger
und geht durch seine Küche in die Wohnung.

KETVIRTOJI ELEGIJA

O kai žiema ateis, gyvybės medžiai?
Mes nevieningi. Ir nesusitelkę
kaip išskrendantys paukščiai. Aplenkti,
staiga mes vėjui pasisiūlom, kad
sukristume į abejingą kūdrą.
Ir žydime, ir vystame kartu.
O vaikšto dar kažkur galingi liūtai.
ir kol tokie jie, – negalių nežino.

O mums, dėl vieno sutariant, jau kita
tarytum trukdo. Priešiškumas ir –
vaidai. Net besimylintieji greit
ribas pajus, kits kito, sužadėti
su medžiokle, tolybe, tėvyne.
        Taip mirksnio linijų, pačiam dugne,
kontrastas tvyro, paruoštas mums, kruopščiai.
Įžiūrim jį, ir daug kas paaiškėja.
Tik ne jutimų kontūrai. Mes žinom
išorišką jų kilmę, ne daugiau.
        Kas baugščiai susigūžęs nedrebėjo
prieš savo sielos uždangą? Bet štai:
pakyla ji: išsiskyrimo scenoj.
        Ji mirusiuosius slepia, paaukoji
likimo mano krislui, – gal aš klystu?
Gal aš klystu? Sakykit, kas mane
už mano meilės pradžią jums – pamilot,
nors pats aš greit nutoldavau nuo jos,
kadangi veido, mylimo, ertmė

Ich will nicht diese halbgefüllten Masken,
lieber die Puppe. Die ist voll. Ich will
den Balg aushalten und den Draht und ihr
Gesicht aus Aussehn. Hier. Ich bin davor.
Wenn auch die Lampen ausgehn, wenn mir auch
gesagt wird: Nichts mehr –, wenn auch von der Bühne
das Leere herkommt mit dem grauen Luftzug,
wenn auch von meinen stillen Vorfahrn keiner
mehr mit mir dasitzt, keine Frau, sogar
der Knabe nicht mehr mir dem braunen Schielaug:
Ich bleibe dennoch. Es giebt immer Zuschaun.

Hab ich nicht recht? Du, der um mich so bitter
das Leben schmeckte, meines kostend, Vater,
den ersten trüben Aufguß meines Müssens,
da ich heranwuchs, immer wieder kostend
und, mit dem Nachgeschmack so fremder Zukunft
beschäftigt, prüftest mein beschlagnes Aufschaun, –
der du, mein Vater, seit du tot bist, oft
in meiner Hoffnung, innen in mir, Angst hast,
und Gleichmut, wie ihn Tote haben, Reiche
von Gleichmut, aufgiebst für mein bißchen Schicksal,
hab ich nicht recht? Und ihr, hab ich nicht recht,
die ihr mich liebtet für den kleinen Anfang
Liebe zu euch, von dem ich immer abkam,
weil mir der Raum in eurem Angesicht,
da ich ihn liebte, überging in Weltraum,
in dem ihr nicht mehr wart....: wenn mir zumut ist,
zu warten vor der Puppenbühne, nein,
so völlig hinzuschaun, daß, um mein Schauen
am Ende aufzuwiegen, dort als Spieler
ein Engel hinmuß, der die Bälge hochreißt.
Engel und Puppe: dann ist endlich Schauspiel.

išaugdavo man į pasaulio ertmę,
kur jūs išnykdavot...: jei aš galiu
čia laukt lėlių vaidinimo, ne laukt net,
o tiek žiūrėt, tiek įsigilint, jog,
norėdamas atsverti mano žvilgsnį,
pats angelas, pats – aktorius, turės
aukštybėse lėlių įtempti siūlus.
Angelas ir lėlė: štai reginys.
Kur susivienys, ką mes nuolatos
sudvejinam, savy. Ir mūsų metų
laikai pradės visos tada visatos
sukimąsi. Aukštybėse, virš mūsų,
pats angelas vaidins.

Štai: tie, kas miršta,
gal neturėjo numanyt, kad viskas
tebuvo čia dingstis? Kad niekas čia
nėra jis pats? O, vaikystė mūsų!
Ji už paveikslų slėpė dar kažką,
be praeities, o priešaky, prieš mus, –
ne ateitį. Tiesa, mes augom ir
norėjom dideli būt, kad nors kiek
suvokiam tai: iš sodo, iš dekoro,
pažįstam, jis siūbuoja: tuoj šokėjas
išbėgs. Ne *tas*! Gana! Per daug jau lengva:
ir rūbas jo, o ir jis pats miesčionis,
kurs pro virtuvę vaikščioja į butą.
Nemėgstu aš apytuščių jų kaukių.
Geriau lėlė. Ji nors pilnavidurė.
Ištversiu aš ir iškamšą, ir siūlą,
ir veidą. Čia. Akis akin. Net jei
gesint ims lempas ir net jei praneš
man: „Baigta viskas...", net jei iš scenos

Dann kommt zusammen, was wir immerfort
entzwein, indem wir da sind. Dann entsteht
aus unsern Jahreszeiten erst der Umkreis
des ganzen Wandelns. Über uns hinüber
spielt dann der Engel. Sieh, die Sterbenden,
sollten sie nicht vermuten, wie voll Vorwand
das alles ist, was wir hier leisten. Alles
ist nicht es selbst. O Stunden in der Kindheit,
da hinter den Figuren mehr als nur
Vergangnes war und vor uns nicht die Zukunft.
Wir wuchsen freilich und wir drängten manchmal,
bald groß zu werden, denen halb zulieb,
die andres nicht mehr hatten, als das Großsein.
Und waren doch, in unserem Alleingehn,
mit Dauerndem vergnügt und standen da
im Zwischenraume zwischen Welt und Spielzeug,
an einer Stelle, die seit Anbeginn
gegründet war für einen reinen Vorgang.

Wer zeigt ein Kind, so wie es steht? Wer stellt
es ins Gestirn und giebt das Maß des Abstands
ihm in die Hand? Wer macht den Kindertod
aus grauem Brot, das hart wird, – oder läßt
ihn drin im runden Mund, so wie den Gröps
von einem schönen Apfel?...... Mörder sind
leicht einzusehen. Aber dies: den Tod,
den ganzen Tod, noch *vor* dem Leben so
sanft zu enthalten und nicht bös zu sein,
ist unbeschreiblich.

žengs tuštuma su skersvėju žiluoju,
kai net iš mano protėvių nė vieno
neliks greta: nė moteries jokios
ir nė berniuko, rusvažvairio, – aš
liksiu vis tiek. Bus visad kas žiūrėti.
Gal klystu aš? Tu, kurs būties kartybę
išgert turėjai iš manęs, o tėve,
ir priedermės esenciją taip pat,
kai augau aš, nurydamas kartėlį,
žiūrėjai atidžiai man į akis,
ieškodamas ten ateities brėkšmų, –
tu, mano tėve, tu, kurs po mirties
esi many ir virpi dėl manęs,
ir net abejingumo viešpatiją
prilygintume tiems, kas be savo ūgio
neturi nieko. Kelio vienišumas
mums tiko ir trukmė, ir tilpom mes
tarpuertmėj tarp viso to ir žaislo,
toj vietoj: ji nuo pat pradžių skirta
pačiam gryniausiam šio pasaulio tapsmui.

Kas kūdikį parodys, koks yra?
Kas į žvaigždes įkels jį ir įduos
jam atsisakymo mastelį? Mirtį
kas jo iš duonos nulipdys, rupios, –
arba paliks tarp lūpų apvalių lyg
žvynelį obuolio gražaus?.. Žudiką
greit perprasi. Bet čia: savy slėpt mirtį,
ištisą mirtį, dar nė *negyvenus*,
ramiai slėpt mirtį ir neužsirūstint, –
tai neaprašoma.

Vertė V. P. Bložė

DIE FÜNFTE ELEGIE

Frau Hertha Koenig zugeeignet

Wer aber *sind* sie, sag mir, die Fahrenden, diese ein wenig
Flüchtigern noch als wir selbst, die dringend von früh an
wringt ein *wem, wem* zu Liebe
niemals zufriedener Wille? Sondern er wringt sie,
biegt sie, schlingt sie und schwingt sie,
wirft sie und fängt sie zurück; wie aus geölter,
glatterer Luft kommen sie nieder
auf dem verzehrten, von ihrem ewigen
Aufsprung dünneren Teppich, diesem verlorenen
Teppich im Weltall.
Aufgelegt wie ein Pflaster, als hätte der Vorstadt-
Himmel der Erde dort wehe getan.
Und kaum dort,
aufrecht, da und gezeigt: des Dastehns
großer Anfangsbuchstab..., schon auch, die stärksten
Männer, rollt sie wieder, zum Scherz, der immer
kommende Griff, wie August der Starke bei Tisch
einen zinnenen Teller.

Ach und um diese
Mitte, die Rose des Zuschauns:
blüht und entblättert. Um diesen
Stampfer, den Stempel, den von dem eignen
blühenden Staub getroffnen, zur Scheinfrucht
wieder der Unlust befruchteten, ihrer
niemals bewußten, – glänzend mit dünnster
Oberfläche leicht scheinlächelnden Unlust.

PENKTOJI ELEGIJA

Skiriama Herthai Koenig

Kas jie, tie klajūnai, dar labiau nei mes patys
blaškomi, – *kas* jie tokie ir *kieno*
džiaugsmui juos taip anksti pastvėręs troškimas,
alkanas visad, gniaužia? Gniaužia,
gręžia, maigo ir smaigo,
meta aukštyn, vėl pagauna, tartum per alyvuotą
glitų orą krinta žemyn jie
ant jau nutrinto, nuo amžino jų šokinėjimo
plono jau kilimo, to, kurs visatoj
prarastas.
Tartum tvarstis: lyg priemiesčio būtų dangus ten
žemę sužeidęs.
                                        Ir vos tik palies jį,
tuoj grakščiai atsitiesia: jų stovio
inicialas didysis... jau net, tvirčiausius
vyrus, perris juos vėl, juokais, tas visad
sekantis grybsnis, tartum Augustas Stiprusis prie stalo
alavo lėkštę.

Ak, apie šitą
vidurį, reginio rožė:
žydi ir vėl nuvysta. Apie šitą
žiedo piestelę, grūstuvą,
savo paties dulksmu
apvaisintą pradėt vėl nenoro netikrą vaisių, –
šito nenoro, kurs visad
lyg nesuvokiamas, švytintis plona
dirbtine šypsena.

Da: der welke, faltige Stemmer,
der alte, der nur noch trommelt,
eingegangen in seiner gewaltigen Haut, als hätte sie früher
zwei Männer enthalten, und einer
läge nun schon auf dem Kirchhof, und er überlebte den andern,
taub und manchmal ein wenig
wirr, in der verwitweten Haut.

Aber der junge, der Mann, als wär er der Sohn eines Nackens
und einer Nonne: prall und strammig erfüllt
mit Muskeln und Einfalt.

Oh ihr,
die ein Leid, das noch klein war,
einst als Spielzeug bekam, in einer seiner
langen Genesungen....

Du, der mit dem Aufschlag,
wie nur Früchte ihn kennen, unreif,
täglich hundertmal abfällt vom Baum der gemeinsam
erbauten Bewegung (der, rascher als Wasser, in wenig
Minuten Lenz, Sommer und Herbst hat) –
abfällt und anprallt ans Grab:
manchmal, in halber Pause, will dir ein liebes
Antlitz entstehn hinüber zu deiner selten
zärtlichen Mutter; doch an deinen Körper verliert sich,
der es flächig verbraucht, das schüchtern
kaum versuchte Gesicht... Und wieder
klatscht der Mann in die Hand zu dem Ansprung, und eh dir
jemals ein Schmerz deutlicher wird in der Nähe des immer
trabenden Herzens, kommt das Brennen der Fußsohln
ihm, seinem Ursprung, zuvor mit ein paar dir
rasch in die Augen gejagten leiblichen Tränen.

Štai: nuvytęs, raukšlėtas ramstis,
senas, dabar tik birbina būgną,
apsisiautęs milžino oda, tokia, lyg joj anksčiau
būtų tilpę *du* vyrai, iš kurių vienas
jau kapuose, o tas, pragyvenęs kitą,
tuščias ir šiek tiek
pasimetęs savo našlaujančioj odoj.

O jaunasis, vyriškis, sprando paties ir vienuolės
būti jam sūnui: žvaliai ir stangriai pripildys
raumenų ir naivumo.

O jūs,
kančiai duoti žaislai, kai dar ji
buvo maža ir užsitęsė
jos išgijimas...

Tu, kuris mušimu,
vaisiams, žaliems dar, būdingu,
šimtą kartų per dieną krenti nuo bendrai išugdyto
judesio medžio, (kuris greičiau nei vanduo per
keletą mirksnių pavasarį,
vasarą, rudenį patiria) –
krenti ir stukteli į kapą:
kartais, akimirksnio pauzėj, rodosi, gimsta tau mielas
veidas kažkuo panašus į tavo
taip retai švelnią motiną; tačiau tavo kūnas
tuoj jį praranda, pigiai panaudotą, nedrąsų,
vos pamėgintą... Ir vėl
pliaukšteli vyras į ranką – šoktelti tau, ir kol dar
aiškiai nepajutai skausmo kažkur šalia
nuolat risnojančios savo širdies, tą skausmą aplenkia,
tikrąją savo priežastį, – padų perštėjimas draug su

Und dennoch, blindlings,
das Lächeln.....

Engel! o nimms, pflücks, das kleinblütige Heilkraut.
Schaff eine Vase, verwahrs! Stells unter jene, uns *noch* nicht
offenen Freuden; in lieblicher Urne
rühms mit blumiger schwungiger Aufschrift:
„*Subrisio Saltat*".

Du dann, Liebliche,
du, von den reizendsten Freuden
stumm Übersprungne. Vielleicht sind
deine Fransen glücklich für dich –,
oder über den jungen
prallen Brüsten die grüne metallene Seide
fühlt sich unendlich verwöhnt und entbehrt nichts.
Du,
immerfort anders auf alle des Gleichgewichts schwankende Waagen
hingelegte Marktfrucht des Gleichmuts,
öffentlich unter den Schultern.

Wo, o *wo* ist der Ort – ich trag ihn im Herzen –,
wo sie noch lange nicht *konnten*, noch von einander
abfieln, wie sich bespringende, nicht recht
paarige Tiere; –
wo die Gewichte noch schwer sind;
wo noch von ihren vergeblich
wirbelnden Stäben die Teller
torkeln.....

pora tau akis užtvinusių ašarų. Vis dėlto,
aklai,
šypsena...

Angele! Imk ją, skink, smulkiažiedę burtažolę.
Vazon pamerk, išsaugok! Ir pastatyk tarp *dar* mums
neatvertų džiaugsmų: viliojančioj urnoj
užrašu ją pašlovink gėlėtu:
„Subrisio Saltat".

Tu tada, mieloji,
tu, kurią džiaugsmai nuostabiausi
tyliai prašoka. O gal gi
tavo spurgai laimingi tau...,
ar gal ant jaunų
ir stangrių krūtų žalias metalo šilkas
toks be galo lepus ir pertekęs visko.
Tu,
nuolat kitaip ant visų pusiausvyros mūsų svarstyklių
dedamas abejingai turguje perkamas vaisius,
viešas žemiau pečių.

Kur, o *kur* ta vieta – ją savo krūtinėj nešioju, –
kur jie dar vis *negalėjo*, dar nuo viens kito,
tartum ne taip suporuoti žvėrys, atkrisdavo nuolat,
vos tik pašokę, –
kur dvipūdės dar per sunkios,
kur nuo beprasmiškai judančių jų lazdų
lėkštės nuslysta...

Und plötzlich in diesem mühsamen Nirgends, plötzlich
die unsägliche Stelle, wo sich das reine Zuwenig
unbegreiflich verwandelt – , umspringt
in jenes leere Zuviel.
Wo die vielstellige Rechnung
zahlenlos aufgeht.

Plätze, o Platz in Paris, unendlicher Schauplatz,
wo die Modistin, *Madame Lamort*,
die ruhlosen Wege der Erde, endlose Bänder,
schlingt und windet und neue aus ihnen
Schleifen erfindet, Rüschen, Blumen, Kokarden, künstliche Früchte – , alle
unwahr gefärbt, – für die billigen
Winterhüte des Schicksals.

Engel!: Es wäre ein Platz, den wir nicht wissen, und dorten,
auf unsäglichem Teppich, zeigten die Liebenden, die's hier
bis zum Können nie bringen, ihre kühnen
hohen Figuren des Herzschwungs,
ihre Türme aus Lust, ihre
längst, wo Boden nie war, nur an einander
lehnenden Leitern, bebend, – und *könntens*,
vor den Zuschauern rings, unzähligen lautlosen Toten:
    Würfen die dann ihre letzten, immer ersparten,
immer verborgenen, die wir nicht kennen, ewig
gültigen Münzen des Glücks vor das endlich
wahrhaft lächelnde Paar auf gestilltem
Teppich?

Ir staiga, tam iškamavusiam Niekur, staiga
neregėta vieta, kur taurus Permaža
nesuvokiamai pasikeičia, pavirtęs
tuščiuoju Perdaug.
Kur prasideda nesibaigianti
jau beženklė sąskaita.

Aikštės! O, aikštė Paryžiuj, amžinoji rampa,
kur modistė, *Madame Lamort*,
žemės triukšmingus kelius, tas nesibaigiančias juostas,
rezga ir pina ir nuolat naujų vis
kilpų gamina – kokardų, riušų, gėlių, dirbtinių vaisių...
visi jie
netikrai nudažyti, – pigioms
žiemiškoms lemties skrybėlaitėms.
....

Angele! Jeigu būtų vieta, kurios mes nežinom, ir jei ten,
ant burtų kilimo, rodytų įsimylėjėliai, – jie čia
niekad to negalėtų, – aukštas
dvasios polėkio figūras, ryžtingus
aistrų bokštus, seniai jau, kur žemės nėr buvę,
tik į kits kitą atremtos kopėčios virpa, – jeigu *galėtų*
prieš žiūrovų ratą, tą mirusių gūdžią galybę:
šie ar mestų tada paskutines savo, visad taupytas,
visad slėptas, mums nepažįstamas,
amžiais galiojančias laimės monetas – prieš
jau tikrai besišypsančią porą
ant nuraminto
kilimo?

Vertė V. P. Bložė

DIE SECHSTE ELEGIE

Feigenbaum, seit wie lange schon ists mir bedeutend,
wie du die Blüte beinah ganz überschlägst
und hinein in die zeitig entschlossene Frucht,
ungerühmt, drängst dein reines Geheimnis.
Wie der Fontäne Rohr treibt dein gebognes Gezweig
abwärts den Saft und hinan: und er springt aus dem Schlaf,
fast nicht erwachend, ins Glück seiner süßesten Leistung.
Sieh: wie der Gott in den Schwan.
......Wir aber verweilen,
ach, uns rühmt es zu blühn, und ins verspätete Innre
unserer endlichen Frucht gehn wir verraten hinein.
Wenigen steigt so stark der Andrang des Handelns,
daß sie schon anstehn und glühn in der Fülle des Herzens,
wenn die Verführung zum Blühn wie gelinderte Nachtluft
ihnen die Jugend des Munds, ihnen die Lider berührt:
Helden vielleicht und den frühe Hinüberbestimmten,
denen der gärtnernde Tod anders die Adern verbiegt.
Diese stürzen dahin: dem eigenen Lächeln
sind sie voran, wie das Rossegespann in den milden
muldigen Bildern von Karnak dem siegenden König.

Wunderlich nah ist der Held doch den jugendlich Toten. Dauern
ficht ihn nicht an. Sein Aufgang ist Dasein; beständig
nimmt er sich fort und tritt ins veränderte Sternblid
seiner steten Gefahr. Dort fänden ihn wenige. Aber,
das uns finster verschweigt, das plötzlich begeisterte Schicksal
singt ihn hinein in den Sturm seiner aufrauschenden Welt.

ŠEŠTOJI ELEGIJA

Figmedi, jau kadai man yra svarbu,
tai, kad kone visai atsisakai žydėt
ir vidun apsisprendusio sunokti vaisiaus
geni, nepašlovintas, savo tyrą paslaptį.
Lyg fontano vamzdžiai varo tavo sulinkusios šakos
syvus žemyn ir aukštyn, ir jie šoka iš miego,
dar nepabudę, į saldžiausią išsipildymo palaimą.
Žiūrėk: lyg dievas į gulbę.

...Bet mes delsiam,
ak, mums garbė žydėti, ir į pavėluotai subrendusį vidų
savo galutinio vaisiaus mes įeinam išduoti.
Nedaug ką apima toks stiprus veiklos troškimas;
kad jie atsilaikytų ir degtų visa širdimi,
kai pagunda žydėt lyg švelnus nakties dvelksmas
jiems jaunatvę burnos ir akių vokus paliečia:
gal didvyrius tik ir anksti paliksiančius šį pasaulį,
kuriems sodininkė mirtis kitoniškai gyslas sulanksto.
Šie puola pirmyn: priekyje savojo šypsnio
jie atsiduria, kaip žirgų kinkinys maloniuose,
įdubusiuose Karnako paveiksluos – – priekyje nugalėjusio karaliaus.

Juk stebėtinai artimas didvyris anksti mirusiems. Trukmė
jo nejaudina. Jam kilimas yra būtis; be paliovos
įveikia save ir žengia į pasikeitusį žvaigždyną
nuolatinio pavojaus. Nedaug kas ten jį rastų. Bet
mus visad nutylintis, staiga užsidegęs likimas
jį įdainuoja į stiprėjančią jo pasaulio audringą mūšą.

Hör ich doch keinen wie *ihn*. Auf einmal durchgeht mich
mit der strömenden Luft sein verdunkelter Ton.

Dann, wie verbärg ich mich gern vor der Sehnsucht: O wär ich,
wär ich ein Knabe und dürft es noch werden und säße
in die künftigen Arme gestützt und läse von Simson,
wie seine Mutter erst nichts und dann alles gebar.

War er nicht Held schon in dir, o Mutter, begann nicht
dort schon, in dir, seine herrische Auswahl?
Tausende brauten im Schooß und wollten *er* sein,
aber sieh: er ergriff und ließ aus – , wählte und konnte.
Und wenn er Säulen zerstieß, so wars, da er ausbrach
aus der Welt deines Leibs in die engere Welt, wo er weiter
wählte und konnte. O Mütter der Helden, o Ursprung
reißender Ströme! Ihr Schluchten, in die sich
hoch von dem Herzrand, klagend,
schon die Mädchen gestürzt. künftig die Opfer dem Sohn.

Denn hinstürmte der Held durch Aufenthalte der Liebe,
jeder hob ihn hinaus, jeder ihn meinende Herzschlag,
abgewendet schon, stand er am Ende der Lächeln, – anders.

Bet nė vieno taip negirdžiu, kaip jį. Iškart mane persmelkia
su oro srove jo prislopintas tonas.

O juk taip norėčiau pasislėpti nuo ilgesio. O, jei būčiau,
būčiau vaikas, galėčiau dar būt, ir sėdėčiau,
atsirėmęs į būsimas rankas, ir skaityčiau apie Samsoną,
kaip jo motina, nepagimdžiusi nieko, paskui viską pagimdė.

Ar jis nebuvo didvyris jau tavyje, motina, ar nepradėjo
jau ten, tavyje, savo valdingo apsisprendimo?
Tūkstančiai kunkuliavo įsčiose ir norėjo būti *juo*,
bet žvelk; jis pasirinko ir atmetė – apsisprendė ir sugebėjo.
O kai sutrumpino stulpus, tai atsitiko jam ištrūkstant
iš tavo kūno pasaulio į ankštesnį pasaulį, kur toliau
rinkosi ir įstengė. O didvyrių motinos, o versmės
sraunių srovių! Jūs prarajos, į kurias
nuo aukšto širdies skardžio, raudodamos,
puolė mergaitės, būsimos aukos sūnui.

Nes didvyris pralėkė per meilės buveinę,
kiekvienas stiprino jį, kiekvienas jam pritariantis širdies plakimas,
apsigręžęs jau, stovėjo jis šypsnių gale, – kitaip.

Vertė A Danielius

DIE SIEBENTE ELEGIE

Werbung nicht mehr, nicht Werbung, entwachsene Stimme,
sei deines Schreies Natur; zwar schrieest du rein wie der Vogel,
wenn ihn die Jahreszeit aufhebt, die steigende, beinah vergessend,
daß er ein kümmerndes Tier und nicht nur ein einzelnes Herz sei,
das sie ins Heitere wirft, in den innigen Himmel. Wie er, so
würbest du wohl, nicht minder – , daß, noch unsichtbar,
dich die Freundin erführ, die stille, in der eine Antwort
langsam erwacht und über dem Hören sich anwärmt, –
deinem erkühnten Gefühl die erglühte Gefühlin.

O und der Frühling begriffe – , da ist keine Stelle,
die nicht trüge den Ton der Verkündigung. Erst jenen kleinen
fragenden Auflaut, den, mit steigernder Stille,
weithin umschweigt ein reiner bejahender Tag.
Dann die Stufen hinan, Ruf-Stufen hinan, zum geträumten
Tempel der Zukunft – ; dann den Triller, Fontäne,
die zu dem drängenden Strahl schon das Fallen zuvornimmt
im versprechlichen Spiel.... Und vor sich, den Sommer.

Nicht nur die Morgen alle des Sommers – , nicht nur
wie sie sich wandeln in Tag und strahlen vor Anfang.
Nicht nur die Tage, die zart sind um Blumen, und oben,
um die gestalteten Bäume, stark und gewaltig.
Nicht nur die Andacht dieser entfalteten Kräfte,
nicht nur die Wege, nicht nur die Wiesen im Abend,
nicht nur, nach spätem Gewitter, das atmende Klarsein,
nicht nur der nahende Schlaf und ein Ahnen, abends...

SEPTINTOJI ELEGIJA

Nebe kvietimas jau, ne kvietimas, išaugęs balse,
tebūnie tavo šauksmo esmė; nors šauki tu visai kaip paukštis,
kai jį iškelia metų laikų ketera, kone pamiršus,
kad jis yra varganas gyvis, ne vien atskira širdis,
kurią ji sviedžia į vaiskumą, glėbį atvėrusį dangų. Kaip jis,
ne mažiau tu kviestum, kad dar neregima
tave išgirstų draugė, tylioji, kurios viduj atsakas
bunda iš lėto ir klausantis tavęs vis šiltėja –
tavo drąsėjančiam jausmui rusenanti atjauta.

O, kad suprastų pavasaris, – nėra tokios vietos,
kur neskambėtų skelbimas. Pirmiausia
tas menkas, klausiamas šūktelėjimas, kurį tvinkstančia tyla
apgaubia tolumoj giedra, pritarianti diena.
Paskui laiptai į viršų, laiptai – šaukimai į viršų, prie išsvajotos
ateities šventovės –; paskui trelė, fontanas,
kuris, gundančiai mirgėdamas, veržliai trykšta
pranašaudamas kritimą... O priešais – vasara.

Ne tik visi vasaros rytmečiai, – ne vien tik
kaip jie pavirsta diena ir spinduliuoja auštant.
Ne tik dienos, švelnios aplink gėles, o viršuj,
aplink plačiašakius medžius, smarkios ir stiprios.
Ne tik pagarba šioms atsiskleidusioms jėgoms,
ne tik keliai, ne tik vakaro pievos ir kloniai,
ne tik, praūžus vėlyvai vėtrai, aiškumo atokvėpis,
ne tik artėjantis miegas ir vakarinė nuojauta...

sondern die Nächte! Sondern die hohen, des Sommers,
Nächte, sondern die Sterne, die Sterne der Erde.
O einst tot sein und sie wissen unendlich,
alle die Sterne: denn wie, wie, wie sie vergessen!

Siehe, da rief ich die Liebende. Aber nicht *sie* nur
käme... Es kämen aus schwächlichen Gräbern
Mädchen und ständen... Denn, wie beschränk ich,
wie, den gerufenen Ruf? Die Versunkenen suchen
immer noch Erde. – Ihr Kinder, ein hiesig
einmal ergriffenes Ding gälte für viele.
Glaubt nicht, Schicksal sei mehr, als das Dichte der Kindheit;
wie überholtet ihr oft den Geliebten, atmend,
atmend nach seligem Lauf, auf nichts zu, ins Freie.

Hiersein ist herrlich. Ihr wußtet es, Mädchen, *ihr* auch,
die ihr scheinbar entbehrtet, versankt –, ihr, in den ärgsten
Gassen der Städte, Schwärende, oder dem Abfall
Offene. Denn eine Stunde war jeder, vielleicht nicht
ganz eine Stunde, ein mit den Maßen der Zeit kaum
Meßliches zwischen zwei Weilen – , da sie ein Dasein
hatte. Alles. Die Adern voll Dasein.
Nur, wir vergessen so leicht, was der lachende Nachbar
uns nicht bestätigt oder beneidet. Sichtbar
wollen wirs heben, wo doch das sichtbarste Glück uns
erst zu erkennen sich giebt, wenn wir es innen verwandeln.

Nirgends, Geliebte, wird Welt sein, als innen. Unser
Leben geht hin mit Verwandlung. Und immer geringer
schwindet das Außen. Wo einmal ein dauerndes Haus war,
schlägt sich erdachtes Gebild vor, quer, zu Erdenklichem
völlig gehörig, als ständ es noch ganz im Gehirne.

Bet ir naktys! Bet ir didingos naktys
vasaros, bet ir žvaigždės, Žemės žvaigždės.
O, kada nors mirusiam ir pažint jas visiems laikams,
visas žvaigždes: nes kaip, kaip, kaip jas pamiršti!

Aure, aš pašaukiau mylinčiąją. Bet ne viena ji
ateitų... Ateitų iš netvarių kapų
merginos ir stovėtų... Kaip tada aš apribočiau,
kaip, jau šūktelėtą šaukimą? Nugrimzdusieji vis dar
nuolat ieško žemės. – Kūdikiai, čionykštis
kartą paliestas daiktas būtų daug kuo laikomas.
Netikėkit, jog likimas svarbesnis už vaikystės tankį;
kaip dažnai pralenkdavot mylimąjį, atsikvėpdami,
atsikvėpdami po palaimingo bėgimo į nieką, į erdvę.

Buvimas čia – nuostabus. Žinojot tai, mergaitės, irgi;
jūs, tarytum nuskriaustos, nugramzdintos, – jūs, blogiausiose
miesto gatvelėse, apniktos piktžaizdžių, arba atviros
padugnėms. Nes kiekvienai buvo duota valanda, gal ne visa,
tik laiko matu sunkiai išmatuojamas
tarpsnis tarp dviejų mirksnių. – Tada jos turėjo būtį.
Viską. Gyslas, kupinas būties.
Juk taip lengvai pamirštam tai, ko besijuokiantis kaimynas
mums nepatvirtina ar nepavydi. Norim tai
aiškiai regėti, nors akivaizdžiausia laimė tampa
mums atpažįstama tada, kai permainom ją viduje.

Niekur, mylima, nebus pasaulio, jei ne viduj. – Mūsų
gyvenimas praeina lydimas permainų. Ir vis mažėdami
pranyksta išorės pavidalai. Kur kadais buvo patvarus namas,
pasiperša išgalvotas pavidalas, keistas, nors
visiškai įmanomas, tarsi būtų visas galvoj.

Weite Speicher der Kraft schafft sich der Zeitgeist, gestaltlos
wie der spannende Drang, den er aus allem gewinnt.
Tempel kennt er nicht mehr. Diese, des Herzens, Verschwendung
sparen wir heimlicher ein. Ja, wo noch eins übersteht,
ein einst gebetetes Ding, ein gedientes, geknietes –,
hält er sich, so wie es ist, schon ins Unsichtbare hin.
Viele gewahrens nicht mehr, doch ohne den Vorteil,
daß sie's nun *innerlich* baun, mit Pfeilern und Statuen, größer!

Jede dumpfe Umkehr der Welt hat solche Enterbte,
denen das Frühere nicht und noch nicht das Nächste gehört.
Denn auch das Nächste ist weit für die Menschen. *Uns* soll
dies nicht verwirren; es stärke in uns die Bewahrung
der noch erkannten Gestalt. – Dies *stand* einmal unter Menschen,
mitten im Schicksal stands, im vernichtenden, mitten
im Nichtwissen-Wohin stand es, wie seiend, und bog
Sterne zu sich aus gesicherten Himmeln. Engel,
dir noch zeig ich es, *da!* in deinem Anschaun
steht es gerettet zuletzt, nun endlich aufrecht.
Säulen, Pylone, der Sphinx, das strebende Stemmen,
grau aus vergehender Stadt oder aus fremder, des Doms.

War es nicht Wunder? O staune, Engel, denn *wir* sinds,
wir, o du Großer, erzähls, daß wir solches vermochten, mein Atem
reicht für die Rühmung nicht aus. So haben wir dennoch
nicht die Räume versäumt, diese gewährenden, diese
unseren Räume. (Was müssen sie fürchterlich groß sein,
da die Jahrtausende nicht unseres Fühlns überfülln.)
Aber ein Turm war groß, nicht wahr? O Engel, er war es, –
groß, auch noch neben dir? Chartres war groß –, und Musik
reichte noch weiter hinan und überstieg uns. Doch selbst nur
eine Liebende –, oh, allein am nächtlichen Fenster....
reichte sie dir nicht ans Knie –?

Talpius galios aruodus kuria sau laiko dvasia,
beveidė, lyg įtemptas veržimasis, kurį ji iš visko išgauna.
Ji nebepripažįsta šventovių. Šitą širdies išlaidumą
mes sutaupom slapčiau. Taip, kur vieną kartą tebegyvuoja
kadaise išmelstas daiktas, užsitarnautas, išklūpėtas, –
tebesilaiko toks, koks yra, jau tapęs nematomu.
Daugelis jo nebepastebi, bet ir negali girtis,
kad pastatys jį *viduj*, su kolonom ir statulom!

Kiekvienas neaiškus pasaulio perversmas iš kai kurių atima paveldą,
vakarykštė diena jau ne jų, o rytojus jiems dar nepriklauso.
Nes ir rytojus tolimas žmonėms. Bet *mus*
tai neturėtų trikdyti; padėtų ilgiau prisiminti
dar atpažįstamą pavidalą. – Tai kadaise buvo žmonėse,
tirštumoj likimo buvo, naikinančio, tirštumoj
nežinojimo kurlink buvo, tarytum būtis, ir lenkė
žvaigždes prie savęs iš nedvejojančio dangaus. Angele,
tau dar tai parodžiau, *šičia!* Tau žvelgiant
tebūnie jis išgelbėtas, galiausiai teisus.
Stulpai, pilonai, sfinksas, besistiebianti atrama,
papilkėjusi dėl yrančio miesto, ar svetimo, katedros.

Ar tai nebuvo stebuklas? O, stebėkis, angele, nes *mes* tai,
mes, o didysai, papasakok, kad tiek mes įstengėm; man kvapo
pritrūksta liaupsėms. Vis dėlto mes nepražiopsojom
tų erdvių, tų džiaugsmų teikiančių erdvių, tų
mūsų erdvių. (Kokios siaubingai didelės jos turėtų būti,
kad tūkstantmečiai jų neperpildė mūsų jausmais.)
Bet bokštas buvo didelis, ar ne? O, angele, iš tikro, –
didelis, net ir šalia tavęs? Chartres buvo didelis, – o muzika
pakilo dar aukščiau ir peraugo mus. Juk tiktai
mylinčioji, – o, viena prie nakties apgaubto lango...
ar ji nesiektų tau kelių? –

Glaub *nicht*, daß ich werbe.
Engel, und würb ich dich auch! Du kommst nicht. Denn mein
Anruf ist immer voll Hinweg; wider so starke
Strömung kannst du nicht schreiten. Wie ein gestreckter
Arm ist mein Rufen. Und seine zum Greifen
oben offene Hand bleibt vor dir
offen, wie Abwehr und Warnung,
Unfaßlicher, weitauf.

Netikėk, kad aš kviečiu.
Angele, o jei ir kviesčiau! Tu neateisi. Nes mano
šaukimas visad kupinas veržimosi ten; prieš tokią stiprią
srovę tu negali žingsniuoti. Lyg ištiesta
ranka mano šauksmas. Ir jos paspaudimui
į viršų atverstas delnas tyso prieš tave,
tarytum gynyba ar įspėjimas.
Nesuvokiamai, plačiai.

Vertė A Danielius

DIE ACHTE ELEGIE

Rudolf Kassner zugeeignet

Mit allen Augen sieht die Kreatur
das Offene. Nur unsre Augen sind
wie umgekehrt und ganz um sie gestellt
als Fallen, rings um ihren freien Ausgang.
Was draußen *ist*, wir wissens aus des Tiers
Antlitz allein; denn schon das frühe Kind
wenden wir um und zwingens, daß es rückwärts
Gestaltung sehe, nicht das Offne, das
im Tiergesicht so tief ist. Frei von Tod.
Ihn sehen wir allein; das freie Tier
hat seinen Untergang stets hinter sich
und vor sich Gott, und wenn es geht, so gehts
in Ewigkeit, so wie die Brunnen gehen.
    Wir haben nie, nicht einen einzigen Tag,
den reinen Raum vor uns, in den die Blumen
unendlich aufgehn. Immer ist es Welt
und niemals Nirgends ohne Nicht: das Reine,
Unüberwachte, das man atmet und
unendlich *weiß* und nicht begehrt. Als Kind
verliert sich eins im Stilln an dies und wird
gerüttelt. Oder jener stirbt und *ists*.
Denn nah am Tod sieht man den Tod nicht mehr
und starrt *hinaus*, vielleicht mit großem Tierblick.
Liebende, wäre nicht der andre, der
die Sicht verstellt, sind nah daran und staunen...

AŠTUNTOJI ELEGIJA

Skiriama Rudolfui Kassneriui

Akių daugybe regi tvariniai
kas atvira. Tik mūsų akys
tarytum atvirkščios, paspęstos
tarsi pinklės ten, kur jiems jau laisvė.
Kas *ten*, mes žinom tik iš veido
žvėries; nes jau mažą vaiką
mes nugręžiam ir verčiame žiūrėt
į formas, ne į atvirybę,
kuri toksia gili žvėries veide. Bemirtis.
Ją regime tik mes. Laisvūnui žvėriui
mirtis visuomet už pečių,
iš priekio Dievas, ir kai jis keliauja,
jo kelias amžinybėn, kaip šaltiniai srūva.
O *mes* tai ne, neturim anei dienai
skaidrios erdvės prieš mus, kur vis nužydi
gėlės. Visados pasaulis
ir Niekur niekados be Ne: nesaugoma
skaidrybė, kur alsuoja, *išmano*
viską ir negeidžia nieko. Kaip kūdikis
į tylą pasinėręs, kol mes jį prikeliam
palietę. Arba tasai, kur miršta ir *yra*.
Nes prie mirties nematoma mirtis
ir žvelgiama *iš ten* galbūt žvėries išplėstais vyzdžiais.
Įsimylėję, jeigu tik nebūtų
to, kur užstoja reginį, sustingtų ten apstulbę...

Wie aus Versehn ist ihnen aufgetan
hinter dem andern... Aber über ihn
kommt keiner fort, und wieder wird ihm Welt.
Der Schöpfung immer zugewendet, sehn
wir nur auf ihr die Spiegelung des Frein,
von uns verdunkelt. Oder daß ein Tier,
ein stummes, aufschaut, ruhig durch uns durch.
Dieses heißt Schicksal: gegenüber sein
und nichts als das und immer gegenüber.

Wäre Bewußtheit unsrer Art in dem
sicheren Tier, das uns entgegenzieht
in anderer Richtung – , riß es uns herum
mit seinem Wandel. Doch sein Sein ist ihm
unendlich, ungefaßt und ohne Blick
auf seinen Zustand, rein, so wie sein Ausblick.
Und wo wir Zukunft sehn, dort sieht es Alles
und sich in Allem und geheilt für immer.

Und doch ist in dem wachsam warmen Tier
Gewicht und Sorge einer großen Schwermut.
Denn ihm auch haftet immer an, was uns
oft überwältigt, – die Erinnerung,
als sei schon einmal das, wonach man drängt,
näher gewesen, treuer und sein Anschluß
unendlich zärtlich. Hier ist alles Abstand,
und dort wars Atem. Nach der ersten Heimat
ist ihm die zweite zwitterig und windig.
O Seligkeit der *kleinen* Kreatur,
die immer *bleibt* im Schooße, der sie austrug;
o Glück der Mücke, die noch *innen* hüpft,
selbst wenn sie Hochzeit hat: denn Schooß ist Alles.

Tarsi per klaidą atverta erdvė
jiems už to kito... Deja, savęs negali
peržengt, ir vėl savam rate.
Visad į kūriniją atgręžti, tik joj
mes matom atšvaitą erdvės,
aptemusį nuo mūsų. Arba lyg koks žvėris,
bežadis ir ramus pro mus žiūrėtų.
Ir tai lemtis mūsiškė: būti priešais,
ir daugiau nieko, visados tik priešais.

Turėtų tokią sąmonę, kaip mūs,
žvėris tikrasis, tas, kur prieky eina
kita kryptim, – jis mus savaip
apgręžtų. Betgi jo būtis
yra jam begalinė, neaprėpiama, bejėgė
save matyt, skaidri kaip jo regėsena.
Ten, kur mes regim ateitį, jis mato viską,
save toj visumoj, ir pertekęs palaimos.

Tačiau ir budrų, šiltą žvėrį slegia
našta bei rūpestis gėlos giliosios.
Jį nuolatos apsėda, kas ir mus
ne sykį pergali, – prisiminimas,
tarsi tatai, ko siekiame, jau buvę
arčiau, tikriau, ir tas prisilietimas
švelnus be galo. Čia viskas taip nutolę,
o ten gyvai alsuoja. Po anos tėvynės
šita jam abejotina, žvarbi.
          Kokie laimingi tvariniai *mažieji*,
kurie *palieka* įščiose nešiotės;
o laimė uodo, spurdančio *viduj*,
net tuokiantis: jam įščios yra viskas.

Und sieh die halbe Sicherheit des Vogels,
der beinah beides weiß aus seinem Ursprung,
als wär er eine Seele der Etrusker,
aus einem Toten, den ein Raum empfing,
doch mit der ruhenden Figur als Deckel.
Und wie bestürzt ist eins, das fliegen muß
und stammt aus einem Schooß. Wie vor sich selbst
erschreckt, durchzuckts die Luft, wie wenn ein Sprung
durch eine Tasse geht. So reißt die Spur
der Fledermaus durchs Porzellan des Abends.

Und wir: Zuschauer, immer, überall,
dem allen zugewandt und nie hinaus!
Uns überfüllts. Wir ordnens. Es zerfällt.
Wir ordnens wieder und zerfallen selbst.

Wer hat uns also umgedreht, daß wir,
was wir auch tun, in jener Haltung sind
von einem, welcher fortgeht? Wie er auf
dem letzten Hügel, der ihm ganz sein Tal
noch einmal zeigt, sich wendet, anhält, weilt –,
so leben wir und nehmen immer Abschied.

Tik žvilgtelk į netikrą paukščio būtį,
kuris pažįsta savo dvilypumą,
sakytum, kad siela etrusko,
kurį numirus pasigavo erdvės
poza ramybės lyg karste apvožtą.
Ir koks sutrikęs tas, kur turi skristi
ir apleidžia įsčias. Lyg patsai savęs
pabūgęs skrostų dangų, lyg įskila,
kur eina per puodelį. Taip žymes paliks
šikšnosparnis nakty iš porceliano.

O mes: žiūrovai, visados, aplink
į viską atgręžti, tik niekad ne į ten!
Užplūsta mus. Sudėstome. Subyra.
Sudėstom vėl, subyrame mes patys.

Kas mus taip apgręžė, kad ką ir
bedarytume, mūs judesiai
kaip to, kur tolsta... Kaip jis
ant paskutinio kalno, nuo kur dar visas
slėnis atsiskleidžia, gręžiojas, dairos, delsia, –
taip mes gyvename ir nuolatos sudievu.

Vertė S. Geda

DIE NEUNTE ELEGIE

Warum, wenn es angeht, also die Frist des Daseins
hinzubringen, als Lorbeer, ein wenig dunkler als alles
andere Grün, mit kleinen Wellen an jedem
Blattrand (wie eines Windes Lächeln) – : warum dann
Menschliches müssen – und, Schicksal vermeidend,
sich sehnen nach Schicksal?...

Oh, *nicht*, weil Glück *ist*,
dieser voreilige Vorteil eines nahen Verlusts.
Nicht aus Neugier, oder zur Übung des Herzens,
das auch im Lorbeer *wäre*.....

Aber weil Hiersein viel ist, und weil uns scheinbar
alles das Hiesige braucht, dieses Schwindende, das
seltsam uns angeht. Uns, die Schwindendsten. *Ein* Mal
jedes, nur *ein* Mal. *Ein* Mal und nichtmehr. Und wir auch
ein Mal. Nie wieder. Aber dieses
ein Mal gewesen zu sein, wenn auch nur *ein* Mal:
irdisch gewesen zu sein, scheint nicht widerrufbar.

Und so drängen wir uns und wollen es leisten,
wollens enthalten in unsern einfachen Händen,
im überfüllteren Blick und im sprachlosen Herzen.
Wollen es werden. – Wem es geben? Am liebsten
alles behalten für immer... Ach, in den andern Bezug,
wehe, was nimmt man hinüber? Nicht das Anschaun, das hier
langsam erlernte und kein hier Ereignetes. Keins.

DEVINTOJI ELEGIJA

Kam, jei jau reikia, kad skirtąjį laiką
nugyventum kaip lauras, tamsėlesnis nei
kiti žalumynai, su bangelėmis lapų
visų pakraščiuos (kaip šypsena vėjo): – kam tuomet
žmogiškumo norėti – ir, vengiant likimo,
likimo ilgėtis?..

O *ne* iš laimės,
ūmių praradimų dalios išankstinės.
Ne iš smalsumo ir ne pratyboms širdies,
kuri plakti *galėtų* ir laure...

Šitos žemės būtis mums reikšminga, ir viskam
esame čia reikalingi, vis per tą nykstamybę,
būdingą ir mums. Nykstamiausiems. Kartą,
viskas tik kartą. *Kartą* ir baigta. Ir mes
tiktai kartą. Ir niekad. Bet tas
būti tik kartą, jei net tik *kartą*
žemiškai būt neišvengiama regis.

Ir taip išdrąsėjam ir ryžtamės siekti,
geidžiam tai išlaikyt savo paprastoj rankoj
ir užtvindytam žvilgsny, širdy nebylioj.
Norim būt juo. – O kam atiduosi? Mieliausia
viską amžiams išsaugot... Ak, į anąsias valdas,
varge, ką iš čia išsineši? Ne regėjimus tuos, kurių
čia pramokom iš lėto, ir nieko iš to, kas įvyko. Nieko.

Also die Schmerzen. Also vor allem das Schwersein,
also der Liebe lange Erfahrung, – also
lauter Unsägliches. Aber später,
unter den Sternen, was solls: *die* sind *besser* unsäglich.
Bringt doch der Wanderer auch vom Hange des Bergrands
nicht eine Hand voll Erde ins Tal, die Allen unsägliche, sondern
ein erworbenes Wort, reines, den gelben und blaun
Enzian. Sind wir vielleicht *hier*, um zu sagen: Haus,
Brücke, Brunnen, Tor, Krug, Obstbaum, Fenster, –
höchstens: Säule, Turm.... aber zu *sagen*, verstehs,
oh zu sagen *so*, wie selber die Dinge niemals
innig meinten zu sein. Ist nicht die heimliche List
dieser verschwiegenen Erde, wenn sie die Liebenden drängt,
daß sich in ihrem Gefühl jedes und jedes entzückt?
Schwelle: was ists für zwei
Liebende, daß sie die eigne ältere Schwelle der Tür
ein wenig verbrauchen, auch sie, nach den vielen vorher
und vor den Künftigen...., leicht.

Hier ist des *Säglichen* Zeit, *hier* seine Heimat.
Sprich und bekenn. Mehr als je
fallen die Dinge dahin, die erlebbaren, denn,
was sie verdrängend ersetzt, ist ein Tun ohne Bild.
Tun unter Krusten, die willig zerspringen, sobald
innen das Handeln entwächst und sich anders begrenzt.
Zwischen den Hämmern besteht
unser Herz, wie die Zunge
zwischen den Zähnen, die doch,
dennoch, die preisende bleibt.

Tik kančią. O pirmiausia tą nykią būtį.
Kaip ir seną patirtį meilės, – tik
visai neišsakomą. Bet vėliau,
tarp žvaigždžių, kas iš to: jos dar labiau neišsakomos.
Nuo kalnagūbrio šlaito keleivis atsineša
slėnin ne saują žemės, neišsakomą niekam,
o įsisavintą žodį, tyrą, geltoną ir žydrą
širdažolę. Esam *čia* gal tik tam, kad *ištartume*: namas,
tiltas, šulinys, vartai, ąsotis, vaismedis, langas, –
kilniau: kolona, bokštas... Bet *ištartum*, atmink,
taip ištartum, kaip patys daiktai
niekados negalvojo. Ar ne kėslas slaptingas
šios tylinčios žemės, kad ji mylinčius verstų
savo jausmo pilnatvėj vieną kitu žavėtis?
Slenkstis: kas jis dviems
mylintiems, te jų senas slenkstis prie durų
truputėlį nudils, ir jie, po to, daugelio buvusių,
būsiančių... šiek tiek.

Čia Sakymo laikas, *čia* jo tėvynė.
Kalbėk, išpažink. Greičiau nei kada
ten subyra daiktai, išgyventi, nes
kas juos išstumdamas keičia, yra vyksmas bevaizdis.
Vyksmas po žievėmis, kurios sprogsta smagiai,
kuomet slėgis viduj save viršija ir kitaip apsibrėžia.
Tarp kūjų čia
mūsų širdis kaip liežuvis
tarpu dantų, kurs visvien
šlovinti nepaliauja.

Preise dem Engel die Welt, nicht die unsägliche, *ihm*
kannst du nicht großtun mit herrlich Erfühltem; im Weltall,
wo er fühlender fühlt, bist du ein Neuling. Drum zeig
ihm das Einfache, das, von Geschlecht zu Geschlechtern gestaltet,
als ein Unsriges lebt, neben der Hand und im Blick.
Sag ihm die Dinge. Er wird staunender stehn; wie du standest
bei dem Seiler in Rom, oder beim Töpfer am Nil.
Zeig ihm, wie glücklich ein Ding sein kann, wie schuldlos und unser,
wie selbst das klagende Leid rein zur Gestalt sich entschließt,
dient als ein Ding, oder stirbt in ein Ding –, und jenseits
selig der Geige entgeht. – Und diese, von Hingang
lebenden Dinge verstehn, daß du sie rühmst; vergänglich,
traun sie ein Rettendes uns, den Vergänglichsten, zu.
Wollen, wir sollen sie ganz im unsichtbarn Herzen verwandeln
in – o unendlich – in uns! Wer wir am Ende auch seien.

Erde, ist es nicht dies, was du willst: *unsichtbar*
in uns erstehn? – Ist es dein Traum nicht,
einmal unsichtbar zu sein? – Erde! unsichtbar!
Was, wenn Verwandlung nicht, ist dein drängender Auftrag?
Erde, du liebe, ich will. Oh glaub, es bedürfte
nicht deiner Frühlinge mehr, mich dir zu gewinnen –, *einer*,
ach, ein einziger ist schon dem Blute zu viel.
Namenlos bin ich zu dir entschlossen, von weit her.
Immer warst du im Recht, und dein heiliger Einfall
ist der vertrauliche Tod.

Siehe, ich lebe. Woraus? Weder Kindheit noch Zukunft
werden weniger..... Überzähliges Dasein
entspringt mir im Herzen.

Angelui šlovink pasaulį, ne išsakomą, *jam*
didingais jausmais nepasigirsi; visatoj,
kur jis šimtąkart jaučia, naujokas esi. Tad atskleisk
jam paprastumą, kuris per kartas keliauja,
kaip mūs gyva savastis, po ranka, arba žvilgsny.
Daiktus sakyk. Stovės jis apstulbęs, kaip stovėjai
ties keltininku Romoj arba puodžium prie Nilo.
Rodyk jam, koks laimingas gali būt daiktas, koks nekaltas ir savas,
kai skausminga kančia įgyja pavidalą skaidrų,
virsta daiktu ir miršta – ir anapus
palaimingai pranyra pro smuiką. Ir šitie prapultin
panardinti daiktai suvokia, kad šlovini juos; mirtingi,
patiki mums juos išgelbėti, mirtingiausiems.
Trokšta, kad savo neregimoj širdy juos pakeistum,
mes – o, be galo – savy! Kad ir kuo mes bebūtum.

Žeme, ar ne šito geidi: mumyse
nematomai gimti? Ar ne tavo svajonė
kartą neregima būt? – Žeme! neregima!
Ko, jei ne pakeitimo, tu trokšti labiausiai?
Žeme, mieloji, geidžiu. Patikėk man, nereiktų
pavasarių tavo, kad pavergtum mane, – *vieno*,
ak, vieno mano kraujui būtų per daug.
Bevardis lieku tavyje, iš tolybių.
Visad buvai teisi, ir tavo šventas siekimas
geidžiama mano baigmė.

Žvelk, aš gyvas. Iš kur? Nei vaikystės, nei ateities
nemažėja... Begalinė būtis
trykšta man iš širdies.

Vertė S. Geda

DIE ZEHNTE ELEGIE

Daß ich dereinst, an dem Ausgang der grimmigen Einsicht,
Jubel und Ruhm aufsinge zustimmenden Engeln.
Daß von den klar geschlagenen Hämmern des Herzens
keiner versage an weichen, zweifelnden oder
reißenden Saiten. Daß mich mein strömendes Antlitz
glänzender mache; daß das unscheinbare Weinen
blühe. O wie werdet ihr dann, Nächte, mir lieb sein,
gehärmte. Daß ich euch knieender nicht, untröstliche Schwestern,
hinnahm, nicht in euer gelöstes
Haar mich gelöster ergab. Wir, Vergeuder der Schmerzen.
Wie wir sie absehn voraus, in die traurige Dauer,
ob sie nicht enden vielleicht. Sie aber sind ja
unser winterwähriges Laub, unser dunkeles Sinngrün,
eine der Zeiten des heimlichen Jahres –, nicht nur
Zeit –, sind Stelle, Siedelung, Lager, Boden, Wohnort.

Freilich, wehe, wie fremd sind die Gassen der Leid-Stadt,
wo in der falschen, aus Übertönung gemachten
Stille, stark, aus der Gußform des Leeren der Ausguß
prahlt: der vergoldete Lärm, das platzende Denkmal.
O, wie spurlos zerträte ein Engel ihnen den Trostmarkt,
den die Kirche begrenzt, ihre fertig gekaufte:
reinlich und zu und enttäuscht wie ein Postamt am Sonntag.
Draußen aber kräuseln sich immer die Ränder von Jahrmarkt.
Schaukeln der Freiheit! Taucher und Gaukler des Eifers!
Und des behübschten Glücks figürliche Schießstatt,
wo es zappelt von Ziel und sich blechern benimmt,
wenn ein Geschickterer trifft. Von Beifall zu Zufall

DEŠIMTOJI ELEGIJA

O, kad kada, nuožmaus nuoseklumo baigmėj,
džiaugsmą ir garbę dainuočiau – pritariant angelams.
Kad nė vienas širdies skaidriabalsio plaktuko smūgis
nesugniužtų ant švelnių, dvejojančių arba
šėlstančių stygų. Kad mano srūvantis veidas
spindintį mane padarytų, kad verksmas
neišvaizdingas žydėtų. O. kokios mielos man būsit,
liūdesio naktys tada! Kad tik ant kelių parpuolęs,
nepaguodžiamos seserys, jūsų aš nepriimčiau.
Kad išrištiems jūsų plaukams
išrištas neatsiduočiau. Mes skausmo švaistytojai.
Žiūrim pirmyn, liūdesio valandoj, ar dar jis
nesibaigia. Tačiau juk tai
žiemkenčiai mūsų lapai, tamsioji slenktenė, *vienas*
paslaptingųjų metų laikų, – ne, ne tik
laikas, – kaimas, vieta, buveinė, žemė ir guolis.

Aiman tačiau, kokios svetimos gatvės kančios mieste,
falsifikuotoj tyloj, nuslopinimo
sudarytoj, galingai, leidinys tuštybės formoj išlietas
švyti: paauksintas triukšmas, skylantis postamentas.
O, kaip sutryptų angelas šitą paguodos turgų,
suderėtą ir nupirktą, apribotą bažnyčios:
švarų, uždarą ir apviltą – kaip paštas sekmadienį.
O lauke tačiau kunkuliuoja turgavietės briaunos.
Laisvės sūpuoklės! Narų ir akrobatų darbas!
Dekoratyvinės laimės figūrinė šaudykla,
kur taikiniai skardiniai virpėdami barška,

taumelt er weiter; denn Buden jeglicher Neugier
werben, trommeln und plärrn. Für Erwachsene aber
ist noch besonders zu sehn, wie das Geld sich vermehrt, anatomisch,
nicht zur Belustigung nur: der Geschlechtsteil des Gelds,
alles, das Ganze, der Vorgang –, das unterrichtet und macht
fruchtbar.........
....Oh aber gleich darüber hinaus,
hinter der letzten Planke, beklebt mit Plakaten des „Todlos",
jenes bitteren Biers, das den Trinkenden süß scheint,
wenn sie immer dazu frische Zerstreuungen kaun....,
gleich im Rücken der Planke, gleich dahinter, ists *wirklich*.
Kinder spielen, und Liebende halten einander, – abseits,
ernst, im ärmlichen Gras, und Hunde haben Natur.
Weiter noch zieht es den Jüngling; vielleicht, daß er eine junge
Klage liebt..... Hinter ihr her kommt er in Wiesen. Sie sagt:
– Weit. Wir wohnen dort draußen....

Wo? Und der Jüngling
folgt. Ihn rührt ihre Haltung. Die Schulter, der Hals –, vielleicht
ist sie von herrlicher Herkunft. Aber er läßt sie, kehrt um,
wendet sich, winkt... Was solls? Sie ist eine Klage.

Nur die jungen Toten, im ersten Zustand
zeitlosen Gleichmuts, dem der Entwöhnung,
folgen ihr liebend. Mädchen
wartet sie ab und befreundet sie. Zeigt ihnen leise,
was sie an sich hat. Perlen des Leids und die feinen
Schleier der Duldung. – Mit Jünglingen geht sie
schweigend.

Aber dort, wo sie wohnen, im Tal, der Älteren eine, der Klagen,
nimmt sich des Jünglinges an, wenn er fragt: – Wir waren,
sagt sie, ein Großes Geschlecht, einmal, wir Klagen. Die Väter
trieben den Bergbau dort in dem großen Gebirg; bei Menschen

kai vikruolis pataiko. Svirdinėja toliau tarp
laimės ir atsitiktinumo; nes žioplių balaganai
šaukia, būgnija, rėkia. Suaugusiems pasižiūrėti
ypač. Kaip pinigai veisiasi, anatomiškai,
ne vien pasismagint: lyties jų žymė, pinigų, – tai viskas,
pilnuma, procesas; instruktuoja, daro
juos vaisingus...
...O tačiau, po to, jau čia pat,
už paskutinės tvoros, aplipintos: „Mirties loterija",
kur kartokas alus gėrėjams saldus atrodo,
jei tik visad šviežias pramogas jie kramsnoja...
tuoj už tvoros, už viso šito, yra ***kas tikra***.
Žaidžia vaikai, ir tie, kas myli, turi viens kitą, – žolėj,
nuošaly, rimtai, ir prigimtį šunes jaučia.
Traukia tolyn jaunikaitį; gal dėl to, kad jis myli jauną
Raudą... Sekdamas ją, išeina į pievas. Ji sako:
– Ten. Toli. Mes anapus gyvenam...
                    Kur? Jaunikaitis
seka. Patinka laikysena jos. Pečiai ir kaklas, –
gal ji kilnios kilmės. Bet jis jau palieka ją, grįžta,
atsisukęs pamoja... Kodėl gi? Jinai – Rauda.

Tik jauni numirėliai, belaikėj abejingumo
būklėje, dar nenujunkinti,
ją seka, mylėdami. Mergaitė
lukteri, suartėja. Tyliai parodo,
kas ant jos kūno. Kančios žemčiūgai, permatomas
tolerancijos šydas. – Tylėdama eina
su jaunikaičiais.

Ten tačiau, kur gyvena jos, slėny, viena vyresnių, Raudų,
jaunuoliu pasirūpina, kai tas klausia: – Mes buvom,
ji sako, plati giminė, kadaise, mes Raudos. Tėvai

findest du manchmal ein Stück geschliffenes Ur-Leid
oder, aus altem Vulkan, schlackig versteinerten Zorn.
Ja, das stammte von dort. Einst waren wir reich. –

Und sie leitet ihn leicht durch die weite Landschaft der Klagen,
zeigt ihm die Säulen der Tempel oder die Trümmer
jener Burgen, von wo Klage-Fürsten das Land
einstens weise beherrscht. Zeigt ihm die hohen
Tränenbäume und Felder blühender Wehmut,
(Lebendige kennen sie nur als sanftes Blattwerk);
zeigt ihm die Tiere der Trauer, weidend, – und manchmal
schreckt ein Vogel und zieht, flach ihnen fliegend durchs Aufschaun,
weithin das schriftliche Bild seines vereinsamten Schreis. –
Abends führt sie ihn hin zu den Gräbern der Alten
aus dem Klage-Geschlecht, den Sibyllen und Warn-Herrn.
Naht aber Nacht, so wandeln sie leiser, und bald
mondets empor, das über Alles
wachende Grab-Mal. Brüderlich jenem am Nil,
der erhabene Sphinx –: der verschwiegenen Kammer
Antlitz.
Und sie staunen dem krönlichen Haupt, das für immer,
schweigend, der Menschen Gesicht
auf die Waage der Sterne gelegt.

Nicht erfaßt es sein Blick, im Frühtod
schwindelnd. Aber ihr Schaun,
hinter dem Pschent-Rand hervor, scheucht es die Eule. Und sie,
streifend im langsamen Abstrich die Wange entlang,
jene der reifesten Rundung,
zeichnet weich in das neue
Totengehör, über ein doppelt
aufgeschlagenes Blatt, den unbeschreiblichen Umriß.

vertėsi kalnakasyba, aukštajam kalnagūbry; tarp žmonių
kartais randi nušlifuotos pirmykštės kančios gabalėlį,
seno rūstybės ugnikalnio suakmenėjusią anglį.
Taip, tatai iš tenai. Kadaise mes buvom turtingos. –

Ir jį tyliai palydi į platų Raudų kraštovaizdį,
rodo jam kolonas šventyklų ir griuvėsius
tų pilių, iš kurių Raudų kunigaikščiai kadaise
išmintingai valdė jų kraštą. Parodo jam aukštus
ašarų jų medžius ir žydinčias liūdesio pievas
(nes gyvieji pažįsta tik gležnus lapelius jų),
gedulo gyvulius, besiganančius, – ir kartkartėm
išgąsdintas paukštis pašoka ir skrenda išilgai žvilgsnio,
vienišo riksmo tolstantis baugštus hieroglifas. –
Nuveda jį vakare prie Raudų giminės kapų,
kur senoliai palaidoti, pas sibiles ir žiniuonius.
Bet artėja naktis, jie keliauja lėčiau, netrukus
mėnuo pakyla, pateka viršum visko
budintis kapo paminklas. Lygiai toks pat, kaip prie Nilo,
sfinksas išgarbintas: paslaptingųjų rūmų
veidas.
Stebina juos karūnuota galva, amžinai
tylinti, žmogiško veido bruožai
ant žvaigždžių svarstyklių.

To nesuvokia jo žvilgsnis, ankstyvoj mirty
svaigdamas. Bet jų regėjimas
už dvilypės karūnos išbaido pelėdą. Ir ji
lėtu pabraukimu nuslysta per skruostą,
tą brandžiausią apvalumą,
švelniai įbrėždama į naują
mirusiųjų klausą, virš dvigubo
atversto lapo, – neaprašomą kontūrą.

Und höher, die Sterne. Neue. Die Sterne des Leidlands.
Langsam nennt sie die Klage: – Hier,
siehe: den *Reiter*, den *Stab*, und das vollere Sternbild
nennen sie: *Fruchtkranz*. Dann, weiter, dem Pol zu:
Wiege; Weg; Das Brennende Buch; Puppe; Fenster.
Aber im südlichen Himmel, rein wie im Innern
einer gesegneten Hand, das klar erglänzende „*M*",
das die Mütter bedeutet......-

Doch der Tote muß fort, und schweigend bringt ihn die ältere
Klage bis an die Talschlucht,
wo es schimmert im Mondschein:
die Quelle der Freude. In Ehrfurcht
nennt sie sie, sagt: – Bei den Menschen
ist sie ein tragender Strom. –

Stehn am Fuß des Gebirgs.
Und da umarmt sie ihn, weinend.

Einsam steigt er dahin, in die Berge des Ur-Leids.
Und nicht einmal sein Schritt klingt aus dem tonlosen Los.

Aber erweckten sie uns, die unendlich Toten, ein Gleichnis,
siehe, sie zeigten vielleicht auf die Kätzchen der leeren
Hasel, die hängenden, oder
meinten den Regen, der fällt auf dunkles Erdreich im Frühjahr. –

Und wir, die an *steigendes* Glück
denken, empfänden die Rührung,
die uns beinah bestürzt,
wenn ein Glückliches *fällt*.

Aukščiau jau, žvaigždės. Naujos. Kančių krašto žvaigždynai.
Rauda lėtai juos išvardina: – Čia,
žvelk: *Krivūlė*, *Raitelis*, ir pilnesnis žvaigždynas:
Vaisių Vainikas. Toliau, į ašigalio pusę:
Kelias; Lopšys; Knyga Liepsnojanti; Langas; Lėlė.
O pietų danguje, gražiai, lyg vidur palaimintos rankos,
ryškiai spindinti *M*,
reiškianti motinas....... –

Bet mirusis turi išeiti, ir tylėdama lydi
jį vyresnioji Rauda lig tarpeklio,
kur mėnesienoje spinduliuoja:
džiaugsmo šaltinis. Pagarbiai
jį pavadindama, sako: – Žmonių gyvenime
jis yra nešantis srautas. –

Stovi prie kojų kalnagūbriui.
Ir ji verkdama apkabina jį.

Vienas jis kopia tolyn, į pirmykštės kančios kalnynus.
Ir iš begarsio likimo neataidi nė vienas jo žingsnis.

Tačiau gal pažadintų mums, begaliniai numirėliai, parabolę,
gal nurodytų mums, žiūrėk, į tuščio lazdyno
kabančius žirginius arba
lietų turėti galvoj, į tamsią žemę, pavasarį. –

O mes, kurie apie *kylančią* laimę
mąstom, pajustume graudulį,
kuris kone sukrečia mus,
kai tai, kas yra laimė, *krinta*.

Vertė V. P. Bložė

SONETAI ORFĖJUI

Iš pirmosios dalies

DIE SONETTE AN ORPHEUS

Aus dem ersten Teil

I

Da stieg ein Baum. O reine Übersteigung!
O Orpheus singt! O hoher Baum im Ohr!
Und alles schwieg. Doch selbst in der Verschweigung
ging neuer Anfang, Wink und Wandlung vor.

Tiere aus Stille drangen aus dem klaren
gelösten Wald von Lager und Genist;
und da ergab sich, daß sie nicht aus List
und nicht aus Angst in sich so leise waren,

sondern aus Hören. Brüllen, Schrei, Geröhr
schien klein in ihren Herzen. Und wo eben
kaum eine Hütte war, dies zu empfangen,

ein Unterschlupf aus dunkelstem Verlangen
mit einem Zugang, dessen Pfosten beben, –
da schufst du ihnen Tempel im Gehör.

I

Iškilo medis. O kopime tyras!
Orfėjaus daina! Medi ausyje!
Visur tyla. Bet ir tyloj išnyra
Nauja pradžia, užuomazga, gija.

Išbėgo žvėrys iš rimties, iš girios
Išlaisvinančio guolio ar gūžtos;
ir tapo aišku, jog ne iš klastos
ir ne iš baimės buvo lyg apmirę,

o tik iš suklusimo. Širdyse
jų slopo riksmas, staugesys, kaukimas;
o kur turėjo prieglobstį netvirtą,

pašiūrę iš tamsiausiųjų troškimų,
kurios stakta nuo žingsnių nuolat virpa,
sukūrei jiems šventovę ausyse.

Vertė A Danielius

I

Tarytumei stebuklas medis kyla
Orfėjo dainoje! Ir šlama lapija!
Nutilo visa. Bet jau buvo prieš tą tylą
kaita ir mostas, ir pradžia nauja.

Ir tylūs žvėrys brovės iš belapio miško,
iš savo guolių žagarynės suverstos,
ir paaiškėjo, kad ne iš klastos
ir ne iš baimės jie tylėjo, bet jie visko

tik klausėsi. Mauroti, bliauti, rėkt
atrodė jiems per menka. Kur anksčiau nebuvo
nei lūšnos, kurioje galėtų juos girdėt,

tiktai tamsiausiųjų geismų slėptuvė
ir jos angoj siūbuojantys stulpai, –
tu jiems tenai šventovę klausai pastatei.

Vertė H. Nagys 1995

II

Und fast ein Mädchen wars und ging hervor
aus diesem enigen Glück von Sang und Leier
und glänzte klar durch ihre Frühlingsschleier
und machte sich ein Bett in meinem Ohr.

Und schlief in mir. Und alles war ihr Schlaf.
Die Bäume, die ich je bewundert, diese
fühlbare Ferne, die gefühlte Wiese
und jedes Staunen, das mich selbst betraf.

Sie schlief die Welt. Singender Gott, wie hast
du sie vollendet, daß sie nicht begehrte,
erst wach zu sein? Sieh, sie erstand und schlief.

Wo ist ihr Tod? O, wirst du dies Motiv
erfinden noch, eh sich dein Lied verzehrte? –
Wo sinkt sie hin aus mir?... Ein Mädchen fast....

II

Beveik mergaitė buvo ir tiesi
iš lyros ir giesmės laiminga ėjo,
ir apsigaubusi pavasariu švytėjo,
ir pasiklojo guolį man ausy.

Ir manyje užmigo. Ir miegu
jos tampa medžiai tie aukšti, tos dienos,
apčiuopiamos tolybėj, ir kiekvienas
stebuklas, kur ant kelio sutinku.

Sapnavo ji pasaulį. Kaip išdainavai tu
ją, lyros Dieve, kad pabust visa
jinai nenori? Žvelk, gimė ir sapnuoja.

Kur jos mirtis? Ar, kol giesmė banguoja,
tu beatrasi tą motyvą gelmėse? –
Kur ji išslysta iš manęs?.. Beveik mergaitė...

Vertė J. Degutytė

IV

O ihr Zärtlichen, tretet zuweilen
in den Atem, der euch nicht meint,
laßt ihn an eueren Wangen sich teilen,
hinter euch zittert er, wieder vereint.

O ihr Seligen, o ihr Heilen,
die ihr der Anfang der Herzen scheint.
Bogen der Pfeile und Ziele von Pfeilen,
ewiger glänzt euer Lächeln verweint.

Fürchtet euch nicht zu leiden, die Schwere,
gebt sie zurück an der Erde Gewicht;
schwer sind die Berge, schwer sind die Meere.

Selbst die als Kinder ihr pflanztet, die Bäume,
wurden zu schwer längst; ihr trüget sie nicht.
Aber die Lüfte... Aber die Räume....

IV

O švelniausieji, kartais atėję
į kvėpavimą, kuriam kiti,
leiskit ant skruostų dalintis lyg vėją,
jis virpa už jūsų, vėl jungias arti.

O šventieji, o gelbstintieji,
atrodą širdies pradžios verti.
Lankui strėlė, o taikiniui skrieja,
jūsų šypsenų spindesiai apverkti.

Sunkios negandina kančios, kuo sunkias,
susigrąžina jus žemė sunki;
sunkūs kalnai juk, jūros juk sunkios.

Mažo sodinti sunkiai susverdės
medžiai net: stumti nesutinki.
Betgi tie dangūs... betgi tos erdvės...

Vertė J. Juškaitis

V

Errichtet keinen Denkstein. Laßt die Rose
nur jedes Jahr zu seinen Gunsten blühn.
Denn Orpheus ists. Seine Metamorphose
in dem und dem. Wir sollen uns nicht mühn

um andre Namen. Ein für alle Male
ists Orpheus, wenn es singt. Er kommt und geht.
Ists nicht schon viel, wenn er die Rosenschale
um ein paar Tage manchmal übersteht?

O wie er schwinden muß, daß ihrs begrifft!
Und wenn ihm selbst auch bangte, daß er schwände.
Indem sein Wort das Hiersein übertrifft,

ist er schon dort, wohin ihrs nicht begleitet.
Der Leier Gitter zwängt ihm nicht die Hände.
Und er gehorcht, indem er überschreitet.

V

Nedėkit antkapio. Palikit rožę
kasmet pražysti savo malone.
Nes tai Orfėjas. Jo metamorfozė
gyva mirtyj. To reikia mums, o ne

kitų vardų. Esi, kai tik dainuoji,
Orfėjas. Taip ateis jis ir praeis.
Argi ne daug, jei rožė raudonoji
jį žiedlapiais iškenčia patvariais?

O, kad žinotumėt, kaip jis numirs!
Ir pats nuo priešmirtinės baimės anka.
Jo žodis abipusis su mumis,

eis į šiandienę žemę ir andainą.
Lyra ne grotom uždaryt jo ranką.
Jis girdi savo vaikščiojimo dainą.

Vertė J. Juškaitis

V

Paminklo nestatykit: tiktai rožė
tegul kasmet ant kapo jo žydės.
Nes jis – Orfėjas. Jo metamorfozė
tame ir aname. Bet nereikės

ieškot jam kito vardo, nes kas kartą
jisai Orfėjas, kai dainuoja. Jis
ateis, nueis. Ar negana, jei kartais
jisai už rožę kiek ilgiau išliks?

O, kaip išnykt jis turi, kad tik jūs
suvokt galėtute! Nors jam baisu išnykti.
Kai žodis jo pranoksta buitį mūs,

jis jau tenai, kur palydėti jo negalit.
Ir nebeverčiamas paliesti lyros stygų,
jis peržengia klusniai į kitą šalį.

Vertė H. Nagys 1995

VI

Ist er ein Hiesiger? Nein, aus beiden
Reichen erwuchs seine weite Natur.
Kundiger böge die Zweige der Weiden,
wer die Wurzeln der Weiden erfuhr.

Geht ihr zu Bette, so laßt auf dem Tische
Brot nicht und Milch nicht; die Toten ziehts –.
Aber er, der Beschwörende, mische
unter der Milde des Augenlids

ihre Erscheinung in alles Geschaute;
und der Zauber von Erdrauch und Raute
sei ihm so wahr wie der klarste Bezug.

Nichts kann das gültige Bild ihm verschlimmern;
sei es aus Gräbern, sei es aus Zimmern,
rühme er Fingerring, Spange und Krug.

VI

Ar jis šiapusis? Pasaulius abudu
peraugus pasiekia plati prigimtis.
Kas gluosnio šaknų pažino būdą,
tam gluosnio šakas išlenkti pritiks.

Pieno ir duonos nelikit ant stalo,
kai gulatės; mirusius privilios. –
Bet jis, dvasių šaukėjas, neatidalo
tarp vokų akies apgailios

jų pasirodymo nuo viso, kas būta;
ir žavėtoją žvirbliarūtę, ir žaviąją rūtą
įžiūri tikras lyg per vaiskias naktis.

Jam galiojantis nuo nieko menkesnis netapo,
ar būtų kambario vaizdas, ar kapo,
gerbtinas žiedas, ąsotis, sagtis.

Vertė J. Juškaitis

IX

Nur wer die Leier schon hob
auch unter Schatten,
darf das unendliche Lob
ahnend erstatten.

Nur wer mit Toten vom Mohn
aß, von dem ihren,
wird nicht den leisesten Ton
wieder verlieren.

Mag auch die Spieglung im Teich
oft uns verschwimmen:
Wisse das Bild.

Erst in dem Doppelbereich
werden die Stimmen
ewig und mild.

IX

To pagarba tik aidės,
kas tarp šešėlių
lyrą į dangų žvaigždės
ženklu pakėlė.

Su mirusiais aguonas
valgyt kas gavo,
tyliai švelniausią tik tas
toną sugavo.

Atspindį švaistos drebą
vandens: *kur vaizdas,*
rask virpesiuos.

Ties žūt ar būt mums riba
balsai tik skaistūs
amžiuos visuos.

Vertė J. Juškaitis

XI

Sieh den Himmel. Heißt kein Sternbild „Reiter"?
Denn dies ist uns seltsam eingeprägt:
dieser Stolz aus Erde. Und ein Zweiter,
der ihn treibt und hält und den er trägt.

Ist nicht so, gejagt und dann gebändigt,
diese sehnige Natur des Seins?
Weg und Wendung. Doch ein Druck verständigt.
Neue Weite. Und die zwei sind eins.

Aber *sind* sie's? Oder meinen beide
nicht den Weg, den sie zusammen tun?
Namenlos schon trennt sie Tisch und Weide.

Auch die sternische Verbindung trügt.
Doch uns freue eine Weile nun
der Figur zu glauben. Das genügt.

XI

Pažiūrėk į dangų. Ar nemirga?
Raitelio ar žvaigždėse nėra:
susvajojam jojantį. Bei žirgą.
Žemės išdidumo graviūra.

Ar ne suvaldyta laisvė slypi
prigimtyj buvimo pagrindų?
Duoti ženklu. Posūkį ir kryptį.
Naujas tolis. Ir vienovėj du.

Tik ar *tas jie?* Mirgant ar neyra
bendrakeleivystė netikra?
Ganykla ir stalas juodu skyrė.

Junginiai žvaigždžių mus apgauną.
Bet pasitikėjom figūra
pasidžiaugti mirksniui. To gana.

Vertė J. Juškaitis

XII

Heil dem Geist, der uns verbinden mag;
denn wir leben wahrhaft in Figuren.
Und mit kleinen Schritten gehn die Uhren
neben unserm eigentlichen Tag.

Ohne unsern wahren Platz zu kennen,
handeln wir aus wirklichem Bezug.
Die Antennen fühlen die Antennen,
und die leere Ferne trug...

Reine Spannung. O Musik der Kräfte!
Ist nicht durch die läßlichen Geschäfte
jede Störung von dir abgelenkt?

Selbst wenn sich der Bauer sorgt und handelt,
wo die Saat in Sommer sich verwandelt,
reicht er niemals hin. Die Erde *schenkt*.

XII

Vienijanti dvasia, būk sveika;
nes figūroj savo mes kiekvienas.
Mums šalia tikros dienos kasdienės
laikrodžiai žingsniukais besuką.

Nežinodami savos tikros arenos,
veikiam iš tikrovės visados.
Antenas tuojaus pajus antenos,
tuščias tolis žinią duos.

Įtampa. O muzika jėgos tu!
Ar ne skambanti banga paglosto
darnai darbu rankų kiekvienų?

Sėjantis nesikiša artojas,
vasarojuos vasarą kartojas
grūdas. Žemė *neša dovanų*.

Vertė J. Juškaitis

XIII

Voller Apfel, Birne und Banane,
Stachelbeere... Alles dieses spricht
Tod und Leben in den Mund... Ich ahne...
Lest es einem Kind vom Angesicht,

wenn es sie erschmeckt. Dies kommt von weit.
Wird euch langsam namenlos im Munde?
Wo sonst Worte waren, fließen Funde,
aus dem Fruchtfleisch überrascht befreit.

Wagt zu sagen, was ihr Apfel nennt.
Diese Süße, die sich erst verdichtet,
um, im Schmecken leise aufgerichtet,

klar zu werden, wach und transparent,
doppeldeutig, sonnig, erdig, hiesig –:
O Erfahrung, Fühlung, Freude –, riesig!

XIII

Tirpstant kriaušei, obuoliui, agrastui
ir bananui... Jausiu: viskas virs
mirtį ir gyvenimą burnoj atrasti...
Vaikui valgančiam į veidą vis

žvelk. Ar neatplūsta iš toli
pavadint ir atpažint į burną?
Žodžių vietoj sultimis ir būna:
ištaka ši vaisiaus subtili.

Pasakykit, kas yra tad obuolys.
Sutirštėjimą ragaukit syvų,
permatomą, apskritą, masyvų,

spindulys su saldumynais apdalys,
tyliai žemė sklidiną išridins. –
Patirtie, vienove, džiaugsme – didis!

Vertė J. Juškaitis

XV

Wartet..., das schmeckt... Schon ists auf der Flucht.
.... Wenig Musik nur, ein Stampfen, ein Summen –:
Mädchen, ihr warmen, Mädchen, ihr stummen,
tanzt den Geschmack der erfahrenen Frucht!

Tanzt die Orange. Wer kann sie vergessen,
wie sie, ertrinkend in sich, sich wehrt
wider ihr Süßsein. Ihr habt sie besessen.
Sie hat sich köstlich zu euch bekehrt.

Tanzt die Orange. Die wärmere Landschaft,
werft sie aus euch, daß die reife erstrahle
in Lüften der Heimat! Erglühte, enthüllt

Düfte um Düfte. Schafft die Verwandtschaft
mit der reinen, sich weigernden Schale,
mit dem Saft, der die Glückliche füllt!

XV

Laukit..., skonio ... Dvelkimų švelnių.
Trypsmas, dūzgimas, dar muzikos šios, –
tylios merginos, merginos šiltos,
vaisių pašokit, pažintą skoniu!

Šokit apelsiną. Kas jį pamirštų,
kaip skandinas sklidinas saldžių
sulčių ir ginas. Jis jums prie pirštų.
Jums pasisuks jis prie širdžių.

Šokit apelsiną. Šiltesnį kraštą,
kad spinduliuotų gamtovaizdžių vietos
nokimams auksinės! Parodę sode

spindesį savą. Alsavę, kaip karšta,
su laimingom sultim sulietos,
su žieve lyg mergina žvilgaode!

Vertė J. Juškaitis

XIX

Wandelt sich rasch auch die Welt
wie Wolkengestalten,
alles Vollendete fällt
heim zum Uralten.

Über dem Wandel und Gang,
weiter und freier,
währt noch dein Vor-Gesang,
Gott mit der Leier.

Nicht sind die Leiden erkannt,
nicht ist die Liebe gelernt,
und was im Tod uns entfernt,

ist nicht entschleiert.
Einzig das Lied überm Land
heiligt und feiert.

XIX

Keičias pasaulis – debesiu plaukia
po nežinią plačią,
visa, kas baigta, ženklo laukia –
grįžti į pradžią.

Virš maišaties ir laikinumo
plasta, laisvėja
tavo progiesmė – tavo kūnas,
Dieve Orfėjau.

Skausmo prasmės nieks nežino,
meilės nieks nesuprato,
ir ką mirtis mums lemia,

niekas nemato.
Vien tik daina begalinė
laimina žemę.

Vertė J. Degutytė

XIX

Keičias kaip debesys šis
pasaulis – per pačią
baigtį pavidalai kris
namo į pradžią.

Visa ko vyksmą tyra
giesme priminus,
Dieve, tava lyra:
balsas pirminis.

Nieks neišaiškins skausmų,
meilė netilps į mintis,
ir kur nutolins mirtis,

liks mums aptemę.
Sklis vien giesmė šventumu
laiminti žemę.

Vertė J. Juškaitis

XXI

Frühling ist wiedergekommen. Die Erde
ist wie ein Kind, das Gedichte weiß;
viele, o viele.... Für die Beschwerde
langen Lernens bekommt sie den Preis.

Streng war ihr Lehrer. Wir mochten das Weiße
an dem Barte des alten Manns.
Nun, wie das Grüne, das Blaue heiße,
dürfen wir fragen: sie kanns, sie kanns!

Erde, die frei hat, du glückliche, spiele
nun mit den Kindern. Wir wollen dich fangen,
fröhliche Erde. Dem Frohsten gelingts.

O, was der Lehrer sie lehrte, das Viele,
und was gedruckt steht in Wurzeln und langen
schwierigen Stämmen: sie singts, sie singts!

XXI

Grįžo pavasaris. Žemė kaip vaikas,
kuris eilėraščių aibę išmokęs.
Už didį triūsą laikas, o laikas
dovaną gauti. Griežtos tokios

pamokos buvo. Mes prie senelio,
prie barzdos jo baltos įpratom.
Žalumo, žydrynės vardų jau galim
žemės paklausti: ji žino, ji mato!

Žeme, kol pertrauka, džiaukis ir šoki,
žaisk su vaikais. Tave mes pagausim.
Kas linksmiausias – pavys ir paguos.

O, viską viską, ko ją išmokė,
kas ant šaknų ir kamienų aukščiausių
įrašyta – ji išdainuos!

Vertė J. Degutytė

XXI

Vėlei pavasaris. Žemė lyg vaikas,
mokantis daugel, o daugel dainų,
ilgai ji mokės... Sunkus toks laikas,
bet ir duoda todėl dovanų.

Griežtas ją mokė. Pažinom tiek balto
barzdai senio mes ne nauji.
Kuo vardu žaluma, mėlynė, dabar to
paklausim žemę: ji žino, žino ji!

Žeme, laisva, tu laiminga, o žeme
mūsų gaudoma, žaisk su vaikais. Su kiekvienu
džiūgauk – būsi sugauta džiugiausio delnuos.

O, ko mokytojas mokė, ką ėmę
reikšt sudėtingi šaknų ir kamienų
rašmens, tą žemė dainuos, dainuos!

Vertė J. Juškaitis

XXV

Dich aber will ich nun, *Dich*, die ich kannte
wie eine Blume, von der ich den Namen nicht weiß,
noch *ein* Mal erinnern und ihnen zeigen, Entwandte,
schöne Gespielin des unüberwindlichen Schrei's.

Tänzerin erst, die plötzlich, den Körper voll Zögern,
anhielt, als göß man ihr Jungsein in Erz;
trauernd und lauschend –. Da, von den hohen Vermögern
fiel ihr Musik in das veränderte Herz.

Nah war die Krankheit. Schon von den Schatten bemächtigt,
drängte verdunkelt das Blut, doch, wie flüchtig verdächtigt,
trieb es in seinen natürlichen Frühling hervor.

Wieder und wieder, von Dunkel und Sturz unterbrochen,
glänzte es irdisch. Bis es nach schrecklichem Pochen
trat is das trostlos offene Tor.

XXV

Noriu *tave, tave*, kurią pažinojau
tarsi gėlę su niekada neįspėtu vardu,
iš atminties vėl prikeltą, parodyti – kai kovojai
to nenumaldomo šauksmo metu.

Šokantis kūnas dvejonėj sustingo ūmai,
lyg kas jaunystę į bronzą lietų.
Liūdesio įsiklauso – kai dieviškai neramiai
įsižaidusią širdį muzika lietė.

O liga jau arti. Širdis, užgniaužta šešėlių,
varė gęstantį kraują, bet virpanti vėlei
užsimiršo savo pavasario sūkury.

Griūčių vis krečiama, ji tamsoj pulsuodama plūkės –
žemiškai spindinti. Kol po lemiamo smūgio –
vartai beviltiškai atviri.

Vertė J. Degutytė

XXVI

Du aber, Göttlicher, du, bis zuletzt noch Ertöner,
da in den Schwarm der verschmähten Mänaden befiel,
hast ihr Geschrei übertönt mit Ordnung, du Schöner,
aus den Zerstörenden stieg dein erbauendes Spiel.

Keine war da, daß sie Haupt dir und Leier zerstör.
Wie sie auch rangen und rasten, und alle die scharfen
Steine, die sie nach deinem Herzen warfen,
wurden zu Sanftem an dir und begabt mit Gehör.

Schließlich zerschlugen sie dich, von der Rache gehetzt,
während dein Klang noch in Löwen und Felsen verweilte
und in den Bäumen und Vögeln. Dort singst du noch jetzt.

O du verlorener Gott! Du unendliche Spur!
Nur weil dich reißend zuletzt die Feindschaft verteilte,
sind wir die Hörenden jetzt und ein Mund der Natur.

XXVI

Tu, dieviškasis, tu dainius buvai ir būsi;
kai puolė tave įsiutus menadų minia,
jų riksmą nustelbei skambesiu, o Šviesusis,
jų pragaištį – gyvastim savo ir savo giesme.

Bet nepavyko nė vienai galvos tau sužeist
nei lyros. O kaip jos plėšės įnirtę!
Akmenys aštrūs, taikomi tau į širdį,
krito prie kojų nuolankūs, pavirtę garsais.

Keršto apakintos visgi tave jos pražudė,
kai tavo balsas skambėjo dar liūtuose, uolose,
medžiuos ir paukščiuos. Ir šiandien tavo giesmė ten glūdi.

O prarastasis Dieve! O ženkle amžinasai!
Už tai, kad priešų tu sudraskytas esi,
dabar Visatos ausim ir lūpom mes esam.

Vertė J. Degutytė

SONETAI ORFĖJUI

Iš antrosios dalies

DIE SONETTE AN ORPHEUS

Aus dem zweiten Teil

III

Spiegel: noch nie hat man wissend beschrieben,
was ihr in euerem Wesen seid.
Ihr, wie mit lauter Löchern von Sieben
erfüllten Zwischenräume der Zeit.

Ihr, noch des leeren Saales Verschwender –,
wenn es dämmert, wie Wälder weit...
Und der Lüster geht wie ein Sechzehn-Ender
durch eure Unbetretbarkeit.

Manchmal seid ihr voll Malerei.
Einige scheinen *in* euch gegangen –,
andere schicktet ihr scheu vorbei.

Aber die Schönste wird bleiben –, bis
drüben in ihre enthaltenen Wangen
eindrang der klare gelöste Narziß.

III

Veidrodžiai, nieks jūsų dar neištyrė,
kame gi glūdi jūsų esmė?
Jūs – tarsi rėčio properšos tyros,
mažos brastos laiko tėkmėj.

Jūs – tos tuščios negrįžusių salės,
kai sutemos lyg miškai pasiskleis...
Tarsi elnias – sietynas nubalęs
į jūsų neliečiamybę įeis.

Kartais pilni spalvų jūs prabylat.
Kažkas lyg jūsų dugne sudūluos,
kitką atstumiat atšvaitu tyliai.

Bet Gražiausioji liks, kol veiduos
jūsų sustingusiuos šviečiantis visas
ir apsvaigęs ištirps Narcizas.

Vertė J. Degutytė

V

Blumenmuskel, der der Anemone
Wiesenmorgen nach und nach erschließt,
bis in ihren Schooß das polyphone
Licht der lauten Himmel sich ergießt,

in den stillen Blütenstern gespannter
Muskel des unendlichen Empfangs,
manchmal *so* von Fülle übermannter,
daß der Ruhewink des Untergangs

kaum vermag die weitzurückgeschnellten
Blätterränder dir zurückzugeben:
du, Entschluß und Kraft von *wie*viel Welten!

Wir, Gewaltsamen, wir währen länger.
Aber *wann*, in welchem aller Leben,
sind wir endlich offen und Empfänger?

V

Raumenie gėlės, kurs pievų plukę
aušrai praveri, kol prasigaus
polifoniška šviesa paplukę
spinduliai nuskaistinto dangaus,

įtemptai į žiedo žvaigždę tylią
raumenie sutelkiantis, imi,
pertekliai *tiek* retkarčiais pripylę,
jog apsunkus vos pakeliami

žiedlapių kraštai pamot nurimę
net akimirkai nusileidimo rimtai:
tu, pasaulių *tiekos* jėga ir sprendime!

Mes, galį daug, mes ilgiau užtrukę.
O *kada*, kokiam gyvenime taip imti
pagaliau atviresni už plukę?

Vertė J. Juškaitis

VII

Blumen, ihr schließlich den ordnenden Händen verwandte,
(Händen der Mädchen von einst und von jetzt),
die auf dem Gartentisch oft von Kante zu Kante
lagen, ermattet und sanft verletzt,

wartend des Wassers, das sie noch einmal erhole
aus dem begonnenen Tod –, und nun
wieder erhobene zwischen die strömenden Pole
fühlender Finger, die wohlzutun

mehr noch vermögen, als ihr ahntet, ihr leichten,
wenn ihr euch wiederfandet im Krug,
langsam erkühlend und Warmes der Mädchen, wie Beichten,

von euch gebend, wie trübe ermüdende Sünden,
die das Gepflücktsein beging, als Bezug
wieder zu ihnen, die sich euch blühend verbünden.

VII

Gėlės, gėliškų rankų gydančiai palytėtos
(mergaitės rankų – tada ir nūnai),
sode, ant stalo, nuolankiai gulėjot padėtos,
silpnos, išsekusios mirtinai,

laukdamos vandenio, kad prikeltų dar sykį
gyvent iš aklos pražūties, – ir štai
alsuojate vėl tarp srūvančių polių tykiai –
tarp pirštų jautrių, jums šventai

palaimą nešusių, didesnę nei buvo tikėta,
kai ąsoty susiglaudėt, vėsdamos patylom,
ir skleidėt mergaitės šilumą gyvą iš lėto –

lyg tamsią nuodėmę, dvelkusią per skynimą –
kaip savo žydintį artumą toms,
kurios žydėdamos perima jūsų likimą.

Vertė J. Degutytė

XIII

Sei allem Abschied voran, als wäre er hinter
dir, wie der Winter, der eben geht.
Denn unter Wintern ist einer so endlos Winter,
daß, überwinternd, dein Herz überhaupt übersteht.

Sei immer tot in Eurydike –, singender steige,
preisender steige zurück in den reinen Bezug.
Hier, unter Schwindenden, sei, im Reiche der Neige,
sei ein klingendes Glas, das sich im Klang schon zerschlug.

Sei – und wisse zugleich des Nicht-Seins Bedingung,
den unendlichen Grund deiner innigen Schwingung,
daß du sie völlig vollziehst dieses einzige Mal.

Zu dem gebrauchten sowohl, wie zum dumpfen und stummen
Vorrat der vollen Natur, den unsäglichen Summen,
zähle dich jubelnd hinzu und vernichte die Zahl.

XIII

Būk šiapus atsisveikinimų, lyg juos ima
pūgomis į anapus žiema.
Nes tarp žiemų viena tokia žiema begalinė,
jog, peržiemojus, bus tavo širdis jos imama.

Būk miegu Euridikės mirtyj, – giedodamas kelkis,
garbindamas kelkis dvasingumais šviesiais,
tarp krentančių būk, lyg nebūtų bedugnės, taip elkis,
būk sudūžtantis stiklas ne šukėm, bet skambesiais.

Būk – ir bebūdamas pažink nebuvimą,
priežastį vidaus virpulių begalinę,
vienkartinis vieninteliam laike per visus skaisčius.

Ar negirdimais, ar girdimais, kiek ar kelintas
tu neapsakomai gamtos apdalintas,
džiūgaut susiskaičiuok ir sunaikink šiuos skaičius.

Vertė J. Juškaitis

XIV

Siehe die Blumen, diese dem Irdischen treuen,
denen wir Schicksal vom Rande des Schicksals leihn, –
aber wer weiß es! Wenn sie ihr Welken bereuen,
ist es an uns, ihre Reue zu sein.

Alles will schweben. Da gehn wir umher wie Beschwerer,
legen auf alles uns selbst, vom Gewichte entzückt;
o was sind wir den Dingen für zehrende Lehrer,
weil ihnen ewige Kindheit glückt.

Nähme sie einer ins innige Schlafen und schliefe
tief mit den Dingen –: o wie käme er leicht,
anders zum anderen Tag, aus der gemeinsamen Tiefe.

Oder er bliebe vielleicht; und sie blühten und priesen
ihn, den Bekehrten, der nun den Ihrigen gleicht,
allen den stillen Geschwistern im Winde der Wiesen.

XIV

Žvilgtelk į gėles, šią žemei ištikimybę,
dalią joms paskolinam iš dalios pakraščių, –
bet kas tai žino! Jei gailestis vyst joms sunkybė,
argi ne gailestis mūsų pačių.

Nori viskas plevent. Nebent mes vaikštom aplinkui,
pačiais savimi prislėgę, svorį vien težiną;
o mūsų mokomi kokie daiktai nelaimingi,
nes jiems vaikystė vyks amžina.

Jeigu kas daiktus paimtų į miegą nuoširdų
ir su jais migtų:– o kaip jis ne vyste
kitai dienai kitoks iš bendros gelmės išsiskirtų.

Ar pasiliktų gal; ir jos žydėtų kaip vienu
gyvenimu, jo nevystančia giminyste,
visiems tyliesiems broliams sesėms vėjyje pievų.

Vertė J. Juškaitis

XV

O Brunnen-Mund, du gebender, du Mund,
der unerschöpflich Eines, Reines, spricht, –
du, vor des Wassers fließendem Gesicht,
marmorne Maske. Und im Hintergrund

der Aquädukte Herkunft. Weither an
Gräbern vorbei, vom Hang des Apennins
tragen sie dir dein Sagen zu, das dann
am schwarzen Altern deines Kinns

vorüberfällt in das Gefäß davor.
Dies ist das schlafend hingelegte Ohr,
das Marmorohr, in das du immer sprichst.

Ein Ohr der Erde. Nur mit sich allein
redet sie also. Schiebt ein Krug sich ein,
so scheint es ihr, daß du sie unterbrichst.

XV

Fontanas – dovana, dosni burna,
nekalto džiaugsmo pratisa gaida,
esi tu virpančiam vandens veide
marmuro kaukė. O erdvė pilna

šaltinių skambesio. Iš tolumos
per Apeninų šlaitą, pro kapus,
jų nešamas tau žodis įstabus
nuo tavo smakro juodumos senos

vis nukrenta į indą. Tai ausis –
sapne prigludus, marmurinė. Kuždesys
iš tavo lūpų perteka į ją –

į žemės ausį. Tik su savimi
ji šitaip kalbas. Kai ąsotin sroveni,
atrodo žemei – pertrauki tu ją.

Vertė J. Degutytė

XV

O burna šulinio, kalbi švari
vien duoti kas nesenkamai čiurlens,
tu, marmurine kauke, prieš vandens
sruvenantįjį veidą. Ir tari

gelmių tu lūpomis. Tau iš tikrų
tolybių Apeninų šlaituos, pro kapus
šaltiniais trykšta skambesys trapus,
senu pajuodusiu smakru

į indą krinta – pasmakrėj tau šis.
Tai paguldyta per miegus ausis.
Kuždi į ausį marmuro akmens.

Ausis ta žemės. Vien su savimi
ji šnekas. Kai ąsotį terpiamą semi,
jai rodos – tu nutrauki jos sakmes.

Vertė J. Juškaitis

XVI

Immer wieder von uns aufgerissen,
ist der Gott die Stelle, welche heilt.
Wir sind Scharfe, denn wir wollen wissen,
aber er ist heiter und verteilt.

Selbst die reine, die geweihte Spende
nimmt er anders nicht in seine Welt,
als indem er sich dem freien Ende
unbewegt entgegenstellt.

Nur der Tote trinkt
aus der hier von uns *gehörten* Quelle,
wenn der Gott ihm schweigend winkt, dem Toten.

Uns wird nur das Lärmen angeboten.
Und das Lamm erbittet seine Schelle
aus dem stilleren Instinkt.

XVI

Visada nuo mūsų plėšiamasis
būna Dievas, gydanti vieta.
Mes aštrumas, nes žinot per smalsūs,
o jis dosniai giedras visada.

Nė taurus kitu būdu patirti
jo pasaulį nepasiaukos,
kaip iš prieštaravimo prieš mirtį
laisvinamas jos traukos.

Miręs, kam ramu,
gert iš mums čia *girdimo* šaltinio gali,
kai jam Dievas tylintis pamoja.

Mūsų tik triukšmai pasikartoję.
Ir ėriukas prašosi varpelį
iš instinkto tylumų.

Vertė J. Juškaitis

XVIII

Tänzerin: o du Verlegung
alles Vergehens in Gang: wie brachtest du's dar.
Und der Wirbel am Schluß, dieser Baum aus Bewegung,
nahm er nicht ganz in Besitz das erschwungene Jahr?

Blühte nicht, daß ihn dein Schwingen von vorhin umschwärme,
plötzlich sein Wipfel von Stille? Und über ihr,
war sie nicht Sonne, war sie nicht Sommer, die Wärme,
diese unzählige Wärme aus dir?

Aber er trug auch, er trug, dein Baum der Ekstase.
Sind sie nicht seine ruhigen Früchte: der Krug,
reifend gestreift, und die gereiftere Vase?

Und in den Bildern: ist nicht die Zeichnung geblieben,
die deiner Braue dunkler Zug
rasch an die Wandung der eigenen Wendung geschrieben?

XVIII

Šokėja, įsikūnijimas skaistus
viso to, kas praeina, – kaip tu viską atspėji.
Ir judesio medis – tas pabaigoj įsisiautęs vėjas –
ar nepagrobs jis sau tuos prarastuosius metus?

Ar nepražydo – kad virpesiu jį išsiūbuotum –
jo viršūnė ūmai nuo tylos? Ir aplinkui tave
argi ne saulė, argi ne vasara – išspinduliuota
šiluma tava begalinė gyva?

Bet tavo ekstazės medis mus vaisiais pasotins:
ar ta išsirpus vaza ne iš jo dovanų iškilnių,
ir tas prinokęs išgaubtas ąsotis?

Ir tie paveikslai – argi jie žymę prarado,
kurią savo antakio juodu brūkšniu
įbrėžei lengvai į plazdantį posūkio ratą?

Vertė J. Degutytė

XXVI

Wie ergreift uns der Vogelschrei...
Irgend ein einmal erschaffenes Schreien.
Aber die Kinder schon, spielend im Freien,
schreien an wirklichen Schreien vorbei.

Schreien den Zufall. In Zwischenräume
dieses, des Weltraums, (in welchen der heile
Vogelschrei eingeht, wie Menschen in Träume –)
treiben sie ihre, des Kreischens, Keile.

Wehe, wo sind wir? Immer noch freier,
wie die losgerissenen Drachen
jagen wir halbhoch, mit Rändern von Lachen,

windig zerfetzten. – Ordne die Schreier,
singender Gott! daß sie rauschend erwachen,
tragend als Strömung das Haupt und die Leier.

XXVI

Kaip šauksmas paukščių pagauna mus...
Šauksmas koks nors beveik be niekur nieko.
Bet vaikai lauke žaidimų ieško,
šaukia pro tikrą šauksmą pagal šauksmus.

Šaukia atsitiktinumą. Intervalais
šion erdvėn (kur paukščių šauksmas sveikas
įeina kaip žmonės į sapną be valios –)
varomas jų klyksmo pleištas priveikus.

Varge, kur mes? Dar vis atsiskyrę,
tartum aitvarams atitrūkus,
lekiant nei aukštai, nei žemai, apšūkaus

draskomus vėjo. – Duok darną tyrą
rėksmui, o giedantis Dieve! Tegu netrukus
bunda lyg vilnys nešt galvą ir lyrą.

Vertė J. Juškaitis

XXVIII

O komm und geh. Du, fast noch Kind, ergänze
für einen Augenblick die Tanzfigur
zum reinen Sternbild einer jener Tänze,
darin wir die dumpf ordnende Natur

vergänglich übertreffen. Denn sie regte
sich völlig hörend nur, da Orpheus sang.
Du warst noch die von damals her Bewegte
und leicht befremdet, wenn ein Baum sich lang

besann, mit dir nach dem Gehör zu gehn.
Du wußtest noch die Stelle, wo die Leier
sich tönend hob –; die unerhörte Mitte.

Für sie versuchtest du die schönen Schritte
und hofftest, einmal zu der heilen Feier
des Freundes Gang und Antlitz hinzudrehn.

XXVIII

Eikš, suplasnok! Dar vaikiškai kilni
akimirkai prie šokio vieną gestą
pridėki, kad žvaigždynu šokis šviestų,
anas, kur mes pranokstam laikini

neregę gamtą. Nes atsiveria jinai
tik įsiklausius į Orfėjo balsą.
Sujaudinta ir nesava buvai, kai delsė
anuomet medis taip ilgai,

ar su tavim link šito balso eiti.
Žinojai vietą, kur lyra aukščiausiu
pakyla skambesiu – o ta ertmė svaigi!

Ir jai išbūrei tuos žingsnius vilty,
kad vieną kartą gestais šventės džiaugsmui
išskleisi draugo judesį ir veidą.

Vertė J. Degutytė

XXIX

Stiller Freund der vielen Fernen, fühle,
wie dein Atem noch den Raum vermehrt.
Im Gebälk der finstern Glockenstühle
laß dich läuten. Das, was an dir zehrt,

wird ein Starkes über dieser Nahrung.
Geh in der Verwandlung aus und ein.
Was ist deine leidendste Erfahrung?
Ist dir Trinken bitter, werde Wein.

Sei in dieser Nacht aus Übermaß
Zauberkraft am Kreuzweg deiner Sinne,
ihrer seltsamen Begegnung Sinn.

Und wenn dich das Irdische vergaß,
zu der stillen Erde sag: Ich rinne.
Zu dem raschen Wasser sprich: Ich bin.

XXIX

O tylusis, tolimasis, valandėlei
tavo kvapo dar pilna erdvė.
Varpinių tamsoj, tarp sijų ir šešėlių,
tu įsiskambėk. Ir kas tave

iškamavo, atsigaus nuo šito peno.
Lenkis laikui, bet išlik sparnu.
Kur padėjai skausmą savo seną?
Jeigu gert apkarto, tapk vynu.

Būk šitoj nakty – jinai gyva
tavo mintimis iš stebuklingų
kryžkelių, prasmingų ir keistų.

Ir kai žemės atmintis paliks tave,
„srovenu" – tark žemei paslaptingai,
vandeniui skambiam sakyk: „Esu".

Vertė J Degutytė

IŠ NEĮĖJUSIŲ Į RINKINIUS EILĖRAŠČIŲ

AUS DEN GEDICHTEN, DIE IN DIE SAMMLUNGEN NICHT EINGEGANGEN SIND

EIN FRÜHLINGSWIND

Mit diesem Wind kommt Schicksal; laß, o laß
es kommen, all das Drängende und Blinde,
von dem wir glühen werden –: alles das.
(Sei still und rühr dich nicht, daß es uns finde.)
O unser Schicksal kommt mit diesem Winde.

Von irgendwo bringt dieser neue Wind,
schwankend vom Tragen namenloser Dinge,
über das Meer her *was wir sind*.

....Wären wirs doch. So wären wir zuhaus.
(Die Himmel stiegen in uns auf und nieder.)
Aber mit diesem Wind geht immer wieder
das Schicksal riesig über uns hinaus.

PAVASARIO VĖJAS

Su likimu šis vėjas. O, tegu
aklai tas viskas lydi jo lėkimą,
ko verčiamas pasijunti: degu...
(Būk tyliai: ras neras – tenegraudina).
O, atpučia šis vėjas mums likimą.

Svyruodamas per jūrmarių gelmes
nuo dar nepramintų daiktų nešimo,
jis iš kažkur atpūs, *kas esam mes*.

...Bet kad tuo būtume. Tai būtume namuos.
(Dangus susverdėtų širdžių plakimuos.)
Tačiau mus vėju šiuo nauju likimas
mėgina vėl ir vėl iš savo didumos.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Ausgesetzt auf den Bergen des Herzens. Siehe, wie klein dort,
siehe: die letzte Ortschaft der Worte, und höher
aber wie klein auch, noch ein letztes
Gehöft von Gefühl. Erkennst du's?
Ausgesetzt auf den Bergen des Herzens. Steingrund
unter den Händen. Hier blüht wohl
einiges auf; aus stummem Absturz
blüht ein unwissendes Kraut singend hervor.
Aber der Wissende? Ach, der zu wissen begann
und schweigt nun, ausgesetzt auf den Bergen des Herzens.
Da geht wohl, heilen Bewußtseins,
manches umher, manches gesicherte Bergtier,
wechselt und weilt. Und der große geborgene Vogel
kreist um der Gipfel reine Verweigerung. – Aber
ungeborgen, hier auf den Bergen des Herzens....

* * *

Vienas paliktas širdies kalnuose. Žvelki, kokia mažytė antai,
žvelki: paskutinė žodžių gyvenvietė, o viršum jos,
bet irgi kokia mažytė, dar paskutinė
jausmo sodyba. Matai?
Vienas paliktas širdies kalnuose. Uola
po delnais. Žinia, kai kas
šičia pražysta; iš nebylios prarajos
daigas nenuovokus giedodamas kelia žiedą.
O nuovokusis? Ak, nusivokti pradėjęs
ir šit nutilęs, vienas paliktas širdies kalnuose.
Žinia, kai kas nesutrikdomas
šičia ir vaikšto, drąsiai kalnų žvėris
žengia taku ir dairos. O didelis paukštis saugiai
suka ratus aplinkui viršūnių atstumtį gryną. – Tačiau
nesaugus, šičia, širdies kalnuose...

Vertė A. Gailius

SONETT

O das Neue, Freunde, ist nicht dies,
daß Maschinen uns die Hand verdrängen.
Laßt euch nicht beirrn von Übergängen,
bald wird schweigen, wer das „Neue" pries.

Denn das Ganze ist unendlich neuer,
als ein Kabel und ein hohes Haus.
Seht, die Sterne sind ein altes Feuer,
und die neuern Feuer löschen aus.

Glaubt nicht, daß die längsten Transmissionen
schon des Künftigen Räder drehn.
Denn Aeonen reden mit Aeonen.

Mehr, als wir erfuhren, ist geschehn.
Und die Zukunft faßt das Allerfernste
rein in eins mit unserm innern Ernste.

SONETAS

Kad be rankų sukas mašina,
nieko tai nenaujina, bičiuliai.
Greit susižavėjimai didžiuliai
pasisuks prieš jus klaida sena.

Ar visatos statymą bedugnį
statiniu pranoks kas nuodugniu.
Degina žvaigždė ir seną ugnį,
ir užgęsta daug naujų ugnių.

Ne ašis transmisines suvėrus
su ašim ir sukas ateitis.
Kalbasi su erom laiko eros.

Atsitiko daug, o atsitiks
daug ir mums ir suksis apie rimtį
mūsų pačią ateičiai apimti.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Götter schreiten vielleicht immer im gleichen Gewähren,
  wo unser Himmel beginnt;
wie in Gedanken erreicht unsere schwereren Ähren,
  sanft sie wendend, ihr Wind.

Wer sie zu fühlen vergaß, leistet nicht ganz die Verzichtung:
  dennoch haben sie teil.
Schweigsam, einfach und heil legt sich an seine Errichtung
  plötzlich ihr anderes Maß.

* * *

Gal po senovei dievai tiesia rankas dosnias
mūsų dangaus pakrašty;
supa jų vėjas lengvai mūsų pjūties svaresnes
varpas, lyg atminty,

tai pajusti atpratęs veltui pamiršt užsimojai,
nes jų veikimą matai.
Tyliai ir paprastai kūrinį tavo užkloja
jų kitoniškas matas.

Vertė A Danielius

* * *

O Leben, Leben, wunderliche Zeit,
von Widerspruch zu Widerspruche reichend
im Gange oft so schlecht so schwer so schleichend
und dann auf einmal, mit unsäglich weit
entspannten Flügeln, einem Engel gleichend:
O unerklärlichste, o Lebenszeit.

Von allen großgewagten Existenzen
kann eine glühender und kühner sein?
Wir stehn und stemmen uns an unsre Grenzen
und reißen ein Unkenntliches herein...

* * *

Gyvenime, o laike, laike tu
buvimo prieštaravimams stebėtis,
dažnai toks blogas, toks sunkus, toks lėtas,
ir keliantis staiga sparnų mostu
lyg angelas: o laike netikėtas
nepaprastumų tu nesuprastų.

Ar egzistencijų užsimojimuos žiba
akim ugningom iš visų viena?
Mes stovim remdamies į savo ribą
ir plėšiamės nebeatpažiną...

Vertė J. Juškaitis

* * *

In dem Wiedersehn mit Kindheitsdingen
lernen wir uns wiedersehn:
zwar wir wußten, daß die Jahre gingen,
doch nun fühlen wir auch, wie wir gehn.

* * *

Matant ką vaikystės, pasimatom
su savim lyg pro gelmes:
nors žinojom, kad praeina metai,
bet pajuntam, kaip praeinam mes.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Rose, oh reiner Widerspruch, Lust,
Niemandes Schlaf zu sein unter soviel
Lidern.

* * *

Rože, o skaistus prieštaravime, džiaugsme
būti niekieno miegu po šitiek
vokų.

Vertė J. Juškaitis

* * *

Rože, tyroji priešybe tu, kaip džiugu
niekieno miegu miegoti po tiek daug
vokų.

Vertė H. Nagys 1995

MIRTIES IR MEILĖS, EGZISTENCIJOS POETAS

1995 metų gruodžio 4-ąją sukako 120 metų, kai anuometinėje čekų Prahoje gimė Raineris Maria Rilke, didis austrų ir, dabar jau visiems sutinkant, pasaulio poetas.

Jo lyrikos vertimų į lietuvių kalbą rinkinį sugalvota išleisti šio jubiliejaus proga, tačiau ką gi tie visi jubiliejai iš tikrųjų reikštų? Gal pagarbą, gal priminimą, o gal ir neabejotiną tiesą, kad tikra kūryba sunkiai skinasi kelią. Sunkiausiai – poezija, nes ją reikia išversti, o išversti, kaip ne vienas poetas yra paliudijęs, neįmanoma, arba – beveik neįmanoma. Regis, išmokai kalbą ir versk, ko dar čia bereikia! Jeigu ko nežinai, pasklaidyk žodyną ar enciklopediją.

Deja, versti reikia ne žodžius, o poeziją. Reikia iš naujo sukurti beveik efemerišką substanciją. Juo didesnis poetas, tuo subtilesnė ir nepakartojama substancija. Netgi labai geras vertėjas vargiai tą substanciją adekvačiai perkurs. Bet kuriuo atveju į ją bus įsimiešę ir svetimų dalelių (iš dalies ir dėl to prasmę turi dvikalbiai leidiniai). Ką ten dar bekalbėsi apie kalbų savybes ir ypatybes, poetines ir kultūrines tradicijas! Ir dar vienas argumentas vertimų bei vertėjų nuoskaudai: poetinė kalba nuolat kinta iš vidaus, kartais beveik nematomai. Ir paradoksas: geras originalas atlaiko metų išbandymus, o netgi labai geras vertimas (nelyg kokia kopija) prašyte prašosi atnaujinimo. Kol vertėjas gyvas ir tą suvokia, jis savuosius vertimus gali taisyti ir tobulinti, o ką daryti mirusiems?

Tą pajutau ir daugelį R. M. Rilke's vertimų į lietuvių kalbą iš naujo perskaitęs, šį rinkinį sudarinėdamas.

Prisimenu ir pirmojo – 1975 metais „Vagos" leidykloje išleisto R. M. Rilke's rinkinio „Poezija" priešistorę. Daugiausia buvo išvertusi dabar jau velionė Janina Degutytė. Berods iš pradžių jos vertimus ir norėta išleisti. Pasigirdus balsams, kad yra ir kitų R. M. Rilke's gerbėjų bei vertėjų (regis, dar anksčiau nei J. Degutytė šį poetą į lietuvių kalbą pradėjo versti Jonas Juškaitis), atsirado ir kitos pavardės: Leonas Petravičius, Antanas Danielius, Vytautas Bložė, Tomas Venclova, Sigitas Geda.

Toks buvo lietuviškas Rilke 1975-aisiais, prieš dvidešimt metų. Per tą laiką spėjo subręsti kelios poetų generacijos, daug kas pasikeitė ir mūsų gyvenime, ir poezijoj. Itin reikšmingas poeto „įsisavinimui" yra 1985 metais toje pačioje leidykloje

išėjęs Antano Gailiaus vertimas „Maltės Lauridso Brigės užrašai". Smalsumo dėlei užmečiau akį į tiražą – 30 000! Beveik neįtikėtinas Rilke's „bumas" Lietuvoje. Kur jūs, visi didžiojo meilės ir mirties giedotojo garbintojai? Negalėjo juk per dešimt metų tiek inteligentiškų žmonių išmirti... Bet gal kalbėkime apie kitką.

Man pačiam rūpi – ne kiek R. M. Rilke's kūrinių esame išsivertę, o kiek jo kūrybą, jo meninę kalbą, jo pasaulėvoką „įsisavinę". Tai, žinoma, būtų kalba apie mūsų pačių poezijos pajėgumą, gebėjimą kurti ir atkurti, nes R. M. Rilke šiandien yra tapęs ir savotišku poetinės kalbos „metalofonu". Kad jo kūryba mums artima – sentimentalu aiškinti. Artima lietuviams ir visa austrų kultūra, o bent jau XIX – XX amžių, Habsburgų imperijos byrėjimo dvasinis metraštis, literatūra, sugėrusi daugelio čia gyvenusių tautų estetinę patirtį, savaip transformavusi vadinamąjį europietiškumą, tai, kas paveldėta iš graikų – lotynų, romanų, germanų, slavų.

– –

Kam nors šis sudarymas gali pasirodyti nepilnas ir subjektyvus. Priekaištautojas bus teisus. Pirmiausia vengiau tariamo objektyvumo, anonimiškumo, itin toleruoto anais laikais. Anonimiškumas, mano supratimu, kyla iš kolektyvizmo dvasios, iš nenoro turėti savo požiūrį, ginti savo tiesą. Iš baimės, kad teks atsakyti... Vienas poetas, rašydamas recenzijas ir atsakinėdamas į anketas, vis išvardindavo bent 10-15 pavardžių. Kad tik neliktų nuskriausta ar nepaminėta kuri nors įžymybė. Taigi šis sudarymas gal ir pabrėžtinai subjektyvus.

Tai nereiškia, jog sudarant nepaisyta vertėjų nuomonės. Pavyzdžiui, Henrikui Nagiui pageidavus, nurodėme jo vertimų į lietuvių kalbą datas. Jeigu į knygą įtraukti du vertimo variantai, tai rinkinyje juos rasite chronologine tvarka.

Ir – keletas pastraipų apie poeto gyvenimą ir kūrybą.

Pirmasis R. M. Rilke's eilėraščių rinkinys „Gyvenimas ir dainos" išėjo 1894 metais, dedikuotas čekų poeto J. Zeyerio seserėčiai, dailiai, į egzaltaciją linkusiai panelei. Iš dalies tai charakterizuoja ir ankstyvąją poeto kūrybą, jo įsijautimą į čekų gamtą, tautosaką ir poeziją, meilę Prahai. Bet šioje knygoje brėžėsi ir kiti kontūrai, vėlesnės jo lyrikos melancholinis tonas, idėjos, kurios subręs poeto vienatvėje. Į senatvę iš visų tų polinkių liks gal tik vienas – meilė tokio tipo rašytojams, kaip danas Jensas Peteris Jacobsenas (vėlyvasis Rilke įvardijo jį kaip giliausią savo jaunystės išgyvenimą). Šiandien šį rašytoją nedaugelis prisimena. Dvasinės R. M. Rilke's ir Jacobseno sąsajos: meilės ir mirties vieningumas, noras turėti „nuosavą" mirtį, kaip savo gyvenimo dalį, vaikystės reikšmė kūrybai, tyliojo gyvenimo idealas, kūrėjo pasmerktumas vienatvei, kurioje noksta kūrybos vaisiai.

1899 metais pasirodo antrasis Rilke's lyrikos rinkinys, į jo kūrybą įėjęs kaip „Ankstyvieji eilėraščiai" – pagal pakartotą ir perdirbtą, papildytą 1909 metų leidi-

mą. Jo kūrybos tyrinėtojai pabrėžia ne itin vaisingą šiuo laikotarpiu Verlaine'o, Maeterlincko, Heine's, prancūzų simbolistų įtaką. Esama ir poetinio brendimo ženklų. Kai kurie šio meto eilėraščiai su dvigubomis datomis. Autorius priklauso tai poetų grupei, kurie mėgsta taisyti, perdirbinėti savo kūrinius.

Nemažą įtaką jam, kaip poetui ir žmogui, padarė dvi kelionės į Rusiją. 1899 ir 1900 metais. Važiuodamas antrąjį kartą poetas jau buvo pramokęs rusiškai, susipažinęs su Rusijos istorija ir kultūra. Ne be profesoriaus Carlo Andreaso žmonos Lou Salomé įtakos. Lou Salomé tėvas buvo rusų kilmės, išsilavinusi ir graži moteris kalbėjo rusiškai, vienu metu ji buvo F. Nietzsche's draugė. Jai tarpininkaujant R. M. Rilke buvo priimtas ir pas tuometinį Rusijos pranašą – L. Tolstojų. Beje, antrąją poeto kelionę savo prisiminimuose yra aprašęs B. Pasternakas, kurio tėvas, menotyros profesorius, pasitiko R. M. Rilke ir Lou Salomé Maskvoje, Kursko geležinkelio stotyje. Žinoma, Borisas tada buvo dar vaikas, ir niekas nežinojo, kad iš jo išeis garsus poetas ir to paties R. M. Rilke's garbintojas, vertėjas.

Tie, kas rašė apie šias keliones ir Rusijos gamtos bei žmonių įtaką poetui, užsimena, kad sustiprėjo R. M. Rilke's religinis ilgesys. Tokioje erdvėje kaip Rusija realybė praranda savo proporcijas ir virsta iliuzija. Kentėjimas čia ne dorybė, o būtinybė. Tai jo rinkinio „Valandų knyga" temos, o mintis apie realybę, kaip kažką svetimą žmogui, išsikristalizuos „Duino elegijose". Bet tai – ateitis, o tobulos formos ilgesys jau traukė poetą į Prancūziją.

Šis laikotarpis pažymėtas ir nesėkmingomis poeto vedybomis su skulptore Klara Westhoff. Rilke nebuvo sutvertas vedybiniam gyvenimui. Jo kūryba galėjo bręsti tik vienatvėje. Neįstengė jis rūpintis ir savo buitimi, negalėdavo ilgai ištverti vienoje vietoje. Iš prigimties buvo pasmerktas būti klajokliu, mėgstančiu gražias ir atkampias vietoves, kur galėdavo saugiai ir patogiai įsikurti. Nuo šiol jis – didelių pilių ir rūmų svečias.

1902 metais – jau Paryžiuje. Čia gimsta pirmieji „Valandų knygos" ir „Vaizdų knygos" ciklai. Dar 1899-aisiais per vieną naktį buvo parašęs „Sakmę apie korneto Kristupo Rilkės meilę ir mirtį". Į lietuvių kalbą ją yra išvertęs Henrikas Nagys. Su įspūdingais Telesforo Valiaus raižiniais knyga išėjo Čikagoje 1987 metais. Vokiškai pirmą kartą išleista 1906 metais, susilaukė itin didelio populiarumo, nors iš pradžių leidėjo buvo atmesta, po to Rilke ją perdirbinėjo ir taisė. Tai poema, parašyta lyrine proza, vietomis pereinanti į verlibrą, jauno kareivio gyvenimo ir mirties istorija. Autorius sakėsi, kad rašydamas rėmėsi sena kronika, kur suradęs savo giminės genealogiją – ryšį su senaisiais Maltos vienuolių ordino riteriais. Šis kūrinys atnešė autoriui didesnę šlovę nei visa jo lyrika, net ta, kuri parašyta brandžiausiais kūrybos metais.

„Valandų knyga" sukurta 1899-1903 metais. Ji yra trijų dalių, nuo jos ir prasideda poeto brandos laikas. Savo forma ji turi daug panašumo į „Vaizdų knygą", kuri po ilgų taisymų ir papildymų užbaigta 1906 metais.

Abi šios knygos pasižymi poetiniu rafinuotumu, frazės muzikalumu. Kartais kai kas primena Verlaine'o mokyklą, bet Rilke ištobulino individualią poetinę frazę, kur itin apstu rimų. Kartais jie netikėti ir „tankūs" (trys, keturi vienas prie kito), daug subtilių aliteracijų.

Visą savo gyvenimą į lenkų kalbą jį vertusiam M. Jastrunui atrodo, kad tokio stipraus bangavimo nešamoj kalboj „ištirpsta intelektualinis turinys", išsitrina reikšmės, gimsta kažin kokia iracionali žodžių prasmė. „Valandų knygos" eilėraščiai lyginami su garsų srove, išsiliejančia kaip simfonija, kur atskiros partijos persipina, paklusdamos viena kitai. Manoma, kad knygos koncepcija gimė kelionės po Rusiją metu, kad čia esama cerkvinės ir kaimietiškos Rusijos atgarsių, kad daug kas primena kasdienę stačiatikių vienuolio maldą. Nėra, tarkime, psalmėms būdingo rūstumo, forma – itin išdailinta, elegantiška, išėjusi iš po modernaus menininko, artisto rankų. Tiesa, kai kur įpuolama į secesiją (tai ne vien R. M. Rilke's, o viso šito laiko „nuodėmė"). Knygos kompozicija – intuityvi, spontaniška, vidinė. Trys temos: apie vienuolystę, apie piligrimystę ir apie mirtį – suskamba išmušus valandai melstis.

Čia reikėtų pridurti, kad savotiškas Rilke's pažiūrų dualizmas gali būti siejamas ne vien su manichėjiška rusų tikėjimo patirtim, bet ir su poeto polinkiu į gnosticizmą (amžiaus pradžioje į vokiečių kalbą išversta itin daug gnostikų traktatų). Poetui imponuoja požiūris, kad pasaulis „nebaigtas kurti". Tokioje šviesoje Dievas tegali būti meilės kryptim, o ne pačia meile. Medžiaga – blogis, to blogio priežastis – kūniškos prigimties. Galėtume apsieiti be šito nukrypimo, jeigu ne Rilke's požiūris į Kristų. Viename savo laiškų jis išsako nuomonę, kad Kristus savo įsikūnijimu žmoguje „užstoja Dievą". Jis esąs „per arti, užtemdantis Dievą".

Jeigu blogis slypėtų medžiagoje, kaip teigė gnostikai, tai Dievas savaip susikeičia vietomis su Liuciferiu... Gnostikai tikėjo Kristum kaip išvaduotoju iš blogio stichijos. Blogį sukūręs vienas iš angelų. Arba – puolęs eonas. Bet Rilke priima Kristaus kūniškumą, dažnai į Jį kreipiasi su didžia žmogiška atjauta.

Klausimas vėlyvajam poetui: ar apeliavimas į „neregimybę" neprilygsta gnostikų troškimui išsivaduoti iš medžiagos slogučio? Ir atsakymas: poetai ne filosofai, jie kuria atviras sistemas, kurias galima įvairiai interpretuoti (prisiminkime jo kūrinius, interpetuotus M. Heideggerio, mūsuose – A. Maceinos ir A. Šliogerio).

Regis, kad „Valandų knyga" tėra tik projektas poeto trokštamam būties vien-

tisumui išreikšti. Filosofinės ir teologinės R. M. Rilke's pažiūros išsikristalizuoja „Duino elegijose". Jis nenori likti „grynuoju lyriku". Gal čia atsiliepė L. Tolstojaus ir F. Dostojevskio patirtis? Kaip žinome, antrasis įtakojo prancūzų literatūrą nuo A. Gide'o iki A. Camus.

Mums dabar daug kas jau nedaro tokio įspūdžio kaip amžiaus pradžioj, naujasis avangardas daug ką paneigė. Šiandien skaitant „Vaizdų knygą" kai kas atrodo salsva, sentimentalu, perdėta, per gražu ir pernelyg harmoninga. Tokio pobūdžio meninis tobulumas ar to tobulumo siekis nūnai gali būti traktuojamas ir kaip savotiškas dirbtinumas, išdaila. Gal tas nekristų į akis, jeigu šalia Rilke's ano meto poezijoj taip arti nestovėtų Stefanas George. Manoma, kad geriau negu šis hermetistas laiko išbandymus pakėlė Hugo Hofmannsthalis, kuriam ankstyvasis Rilke artimiausias. Jis buvo pirmasis Rilke's kritikas, yra sakęs: „Rilke turtingesnis nei aš, bet reikia pridurti, eina iš manęs..."

Gal čia ir tiesa, bet Rilke – gilesnis, atskleidžiantis gilesnes daiktų šaknis, jo poetinė introspekcija daug įdėmesnė.

Visa tai tėra įvadas į didįjį Rilke. Jis dar negroja visais registrais. Priekyje dar „Alyvų sodo", „Requiem", „Naujųjų eilėraščių", „Marijos gyvenimo", „Duino elegijų" ir „Sonetų Orfėjui" autorius.

„Naujieji eilėraščiai" pasirodė 1907 metais. Poetinės permainos susijusios su R. M. Rilke's gyvenimu Paryžiuje. 1902 metais įvyksta jo lemtingas susitikimas su skulptorium Rodinu. Rilke tampa jo sekretorium, gilinasi į skulptūros meną, stebi kasdienį skulptoriaus darbą, bendrauja su autorium ir bendraminčiais. 1903 metais išeina jo knyga „Auguste Rodin", kurios antrą dalį parašo 1907-aisiais, jau nutolęs nuo šios garsenybės. Iš tiesų tai knyga apie patį jos autorių, t. y. R. M. Rilke.

Čia suformuluojamas itin svarbus poetui „daikto" supratimas. Rodino, kartu ir Rilke's drama, kad mūsų laikais „nėra daiktų". „Dingo" tikrieji daiktai. Nėra namų, nėra to, kas regima (kas kilę iš vidaus). Mus užvaldžiusi civilizacija yra netikra – mechaninė (dabar sakome „technologinė", bet tai yra tas pats galas). Netikrieji daiktai. Rilke'i daiktai ką nors reiškia tik tuomet, kai jie atspindi laiką ir meilę, kylančią iš vidaus. Daiktai savo pirminėje būklėje, savo vaikystėje. Patys artimiausi daiktai jam – iš seniai mirusių civilizacijų. Iš jų spinduliuoja meilė ir prieraišumas, juose galima justi juos sukūrusių žmonių šilumą.

Žmogus, stojęs Angelo akivaizdoje, galės didžiuotis ne savo išgyvenimais, o savo sukurtaisiais daiktais („Duino elegijos"). Rilke's supratimu, niekas negali girtis esą kuriąs grožį. Daiktas, kuris išeina iš po žmogaus rankų, yra kaip tas Sokrato Eros, demonas tarp Dievo ir tarp žmogaus, jis pats nėra gražus, jis pati

meilė, grožio ilgesys. Menininkui neprivalu galvoti apie grožį. Įmanoma žinoti, patirti aplinkybes ir sąlygas, kuriose grožis apsireiškia jo sukurtaisiais daiktais.

Rilke – kančios ir kentėjimo poetas. Kančioje, per kančią jam atsiveria realybė, kentėjimas atveria naujus realybės matmenis ir proporcijas.

Pirmosios „Duino elegijos" parašytos 1912 metais (tais pačiais dar pasirodė ciklas „Marijos gyvenimas", poetinių apokrifų ciklas). Po to sekė Pirmasis pasaulinis karas, ilga pauzė poeto kūryboje. Po „Maltės Lauridso Brigės užrašų" ir „Marijos gyvenimo" – susilpnėjusios kūrybinės energijos tarpas. Tačiau reikėjo tos pauzės, kad paskui labai staigiai (ar ne per 22 dienas?) išsilietų ir „Duino elegijos", ir „Sonetai Orfėjui". Poetas sukaupė medžiagos.

„Elegijų" genezei dar bus turėjusios įtakos dvi jo kelionės – po Afriką ir Ispaniją, pažintis su El Greco tapyba, ispanų baroku. Apie 1914 metus netikėtai pats sau Rilke atrado F. Hölderliną (šiaip jau vokiečių poezija jis ne itin žavėjosi), apie 1921-uosius jį traukė nauja prancūzų poezijos žvaigždė – Paulis Valéry.

„Duino elegijos" pradėtos to paties pavadinimo pilyje prie Adrijos jūros, o baigtos Šveicarijoje, senoviškoje Château de Muzot pilyje, kur draugų padedamas ir globojamas poetas atrado savo trečiąją tėvynę 1919 metais – po Prahos ir po Paryžiaus. Čia jis mirė ir čia palaidotas, Rarone, prie senos akmeninės bažnyčios Rodano slėny. Antkapyje išraižytos jo paties eilutės:

Rože, o skaisčios prieštaros, džiaugsmas,
Niekieno miegu būt po tieka
vokų...

Daug rašyta apie Rilke kaip apie mirties poetą. Yra rimtas pagrindas. Sykiu jis ir būties, buvimo bei egzistencijos giedotojas. Mirtis įsijungia į žmogaus egzistenciją kaip vienas iš buvimo žemėje elementų. Žmogaus pašaukimą vainikuoja kūryba, gelbstinti ir tuos, kuriems balsas neduotas.

SIGITAS GEDA

INHALT

AUS DEN FRÜHEN GEDICHTEN

AUS „DAS STUNDEN-BUCH"

TURINYS

IŠ ANKSTYVŲJŲ EILĖRAŠČIŲ

IŠ „VALANDŲ KNYGOS"

AUS „DAS BUCH DER BILDER"

IŠ „VAIZDŲ KNYGOS"

AUS „NEUE GEDICHTE"

AUS „DAS MARIEN-LEBEN"

DUINESER ELEGIEN

DIE SONETTE AN ORPHEUS

Aus dem ersten Teil

AUS DEN GEDICHTEN, DIE IN DIE SAMMLUNGEN NICHT EINGEGANGEN SIND

*

IŠ NEĮĖJUSIŲ Į RINKINIUS EILĖRAŠČIŲ

RAINER MARIA RILKE

POEZIJA

Vertėjų redakcija
Sudarytojas
S. Geda
Dailininkas
R. Orantas
Techninė redaktorė
D. Tunkevičienė
Korektorės
D. Kižlienė, P. Žemgulytė
Maketavo
D. Kavaliūnaitė

Rilke, Rainer Maria

Ri-67 Poezija=Die Gedichte / Rainer Maria Rilke; sudarė Sigitas Geda; [vertė V. P. Bložė... [et al.] - Vilnius: Lietuvos rašytojų s-gos leidykla, 1996.- 413, [2] p.

Tekstas lygiagr. liet., vok. - Kn. taip pat: „Mirties ir meilės, egzistencijos poetas" / S. Geda, p. 393 - 398.

ISBN 9986-413-75-3

Didžiojo austrų poeto eilėraščių rinktinė.
Šalia originalių tekstų pateikiami vertimai į lietuvių kalbą, kurių autoriai: Vytautas P. Bložė, Antanas Danielius, Janina Degutytė, Antanas Gailius, Sigitas Geda, Jonas Juškaitis, Henrikas Nagys.

UDK 830(436)-3

SL 426. 1995 11 08. 11,8 leidyb. apsk. l. Tir. 2000 egz. 115-oji leidyklos knyga.
Užsakymas 1305.
Išleido Lietuvos rašytojų s-gos leidykla, K. Sirvydo 6, 2600 Vilnius.
Spausdino „Spindulio" spaustuvė, Gedimino 10, 3000 Kaunas.